NICOLAE C. DINU
CRIMĂ DIN GELOZIE
ROMAN POLIŢIST

Dedic această carte bunului meu coleg de serviciu, Traian Bonciu din fosta Direcţie a Miliţiei Regiunii Dobrogea, ca semn al profundelor mele sentimente ce-i port.

Notă:

Acţiunea şi toate cele prezentate în carte sunt reale, dar în scopul protejării persoanelor în cauză le-am schimbat numele, domiciliile şi chiar unele locuri unde s-au produs faptele.

De aceea, orice asemănare de nume cu alte persoane este cu totul întâmplătoare.

Autorul

PARTEA I
ENIGMA SE LASĂ GREU DESCIFRATĂ

Era în seara zilei de 22 august 1967. Primisem misiunea, împreună cu locotenentul major Traian Bonciu să păzim tribuna oficială instalată în faţa sălii sporturilor din Constanţa, pe bulevardul Tomis (pe atunci I.V. Stalin). În fiecare an se obişnuia să se instaleze o astfel de tribună pe care urcau notabilităţile urbei, activişti de partid şi şefii instituţiilor şi întreprinderilor pentru a privi defilarea oamenilor muncii cu care alegorice, pancarte şi flori, precum şi defilarea unităţilor militare din oraş. Ziua de 23 August era sărbătorită cu fast deoarece era socotită ziua în care România se eliberase de sub jugul fascist, în 1944, după acel crâncen război în care au murit sute de mii de români.

Ca nişte ofiţeri conştiincioşi ce eram, am dat ocol tribunei, deşi afară plouase aproape zece minute o ploaie de vară care lăsase ici şi colo ochiuri de apă. Pe la orele 24.00 a început un vânticel care a uscat, în parte suprafaţa

străzii, după care s-a oprit, încât peste tot s-a aşternut o linişte deplină; nici frunzele copacilor din parc nu mai foşneau.

Ploaia înmuiase bine praful şi purificase aerul, astfel încât în jur era răcoare şi o atmosferă plăcută. Noaptea era senină, cu cerul spuzit de stele şi o lună strălucitoare, care ne privea gânditoare printre ramurile copacilor din parc.

Circulaţia maşinilor şi pietonilor încetase complet, pe străzi nu se mai auzea niciun zgomot, semn că oamenii se odihneau în vederea sărbătorii de a doua zi.

Priveam în lungul bulevardului rămas pustiu, luat în stăpânirea luminilor care coborau pieziş din vârfurile stâlpilor electrici ce străjuiau trotuarele şi a lămpilor „de veghe" din vitrinele magazinelor. Tribuna era luminată şi de tuburile de neon care perforau întunericul, ajungând de la magazinul de încălţăminte de vis-à-vis, până la noi, la fel de tăcut ca şi tot ce ne înconjura. În această singurătate şi linişte, ne aflam numai noi doi, executând conştiincios misiunea primită. Nu ne temeam că ar putea cineva să atace tribuna întrucât pe atunci oamenii erau liniştiţi, despre terorişti mai ştiau câte ceva numai oamenii care lucrau în specialitate. Nimeni nu se gândea să facă rău unui obiect neînsufleţit – şi nu numai – aşa cum se mai întâmplă acum când – paradoxal – având atâta libertate într-o societate democratică cu drepturi recunoscute, există şi fapte care te cutremură.

Ne-am aşezat pe o bancă şi în timp ce ne mai odihneam, am început să povestim, pe rând, câte ceva, pentru a ne trece vremea mai uşor, fără a slăbi vigilenţa faţă de obiectivul nostru principal.

Rar se întâmplă ca doi colegi de serviciu să discute despre lucruri şi fapte străine preocupărilor zilnice, astfel că ne-am pomenit povestind fapte la care am participat sau pe care le-am rezolvat personal.

Fără să mă roage Traian, i-am povestit cum am descoperit eu autorul unui accident de circulaţie prin

1965, după ce acesta îşi lăsase mortul pe asfaltul şoselei, în apropierea comunei Topolog şi dispăruse de la locul faptei.

Mai târziu i-am povestit cum ne-a prins o înzăpezire în comuna Saraiu, pe mine şi pe maiorul Matei Ion de la serviciul de pază şi ordine şi am fost nevoiţi să stăm la o cameră de oaspeţi a primăriei, să răbdăm de foame trei zile, mulţumindu-ne cu câte o cană de lapte pe zi pe care ne-o aducea şeful de post de la ferma C.A.P.-ului.

După ce a stat viscolul, am plecat cu un autocamion la Hârşova unde am ajuns după opt ore, după ce am dat cu lopata la o parte din drum zeci de metri cubi de zăpadă, iar a doua zi am hotărât să plecăm spre Constanţa cu o maşină de intervenţie a întreprinderii de Transporturi Auto, drum pe care am întâmpinat alte greutăţi, reuşind să ajungem acasă noaptea pe la orele douăzeci şi două.

După ce am mai verificat odată tribuna, ne-am întors la bancă şi Traian, care era destul de scump la vorbă, a început să-mi povestească, mai întâi, cum a intrat el în miliţie, iar apoi cum a ajuns să lucreze în serviciul judiciar din Direcţia Miliţiei Regiunii Dobrogea. L-am rugat să-mi povestească unul din cazurile mai dificile pe care le-a rezolvat, dar el m-a privit pişicher şi mi-a spus:

— Toate cazurile din poliţie sunt dificile, dar cel mai dificil caz e acela la a cărui rezolvare porneşti fără să ai nimic. În asemenea cazri trebuie să te foloseşti de orice amănunt şi să iei în calcul şi un eventual noroc.

A râs cu subînţeles şi, după o scurtă pauză, a început să depene o poveste stranie, al cărui subiect voi încerca eu să-l zugrăvesc în paginile următoare, în tablouri mai clare sau mai înceţoşate, după priceperea mea.

CAP. I – PORNIND DE LA ZERO

…Fusesem mutat de câteva zile la compartimentul „omoruri”; până atunci lucrasem la furturi unde avusesem câteva rezultate bune. Într-o dimineaţă m-am pomenit că mă strigă maiorul Halchin Chirilă, din pragul uşii biroului în care mă instalasem:

— Ia-ţi agenda repede şi vino în birou la mine!

M-am dus. În biroul său era şi maiorul Belu Marin, şeful serviciului, care stătea cu nişte dosare în faţă.

— Ia loc, tovarăşe Bonciu şi notează tot ce vom discuta! mi-a spus acesta.

La sfârşit m-am ales cu trei dosare cu autori neidentificaţi, care erau crime sadea. Printre ele se afla şi crima despre care vreau să-ţi vorbesc. Era un dosar care se compunea din câteva hârtii: proces-verbal de constatare a faptei, o planşă fotografică, raportul medico-legal, două declaraţii sumare ale unor marotri şi raportul Miliţiei raionului Tulcea prin care ne anunţa pe noi, cei de la D.M.R. Dobrogea, că au găsit cadavrul.

Fapta se petrecuse iama, cadavrul fusese descoperit în primăvară, după topirea zăpezii, în februarie 1964, iar eu îl primisem în iunie 1964. Ce era să fac? L-am studiat cu multă atenţie, din scoarţă în scoarţă, dar am constatat că nu am niciun fir de care să mă agăţ. Sincer să fiu, intrasem în panică. La terminarea programului am plecat acasă, iar noaptea mi-am făcut în minte tot felul de scenarii, la care adăugam încă unul: „cam ce aş face eu dacă aş fi autorul?”

Din raportul medico-legal rezulta că victima a fost lovită în cap cu un obiect dur care i-a produs fractura bazei de craniu şi implicit moartea.

A doua zi am luat dosarul în geantă şi m-am prezentat la dr. Gheorghiu, medicul legist care efectuase necropsia cadavrului şi care participase efectiv la cercetarea locului faptei.

— Am venit cu o treabă, îi spun eu legistului.

— Te cred. Nimeni nu vine aici fără treabă. Poate morţii, dar şi ei sunt aduşi aici, nu vin singuri.

Tocmai autopsia un bătrân fumător, care avea pe plămâni gudron, semn că fumase foarte mult.

Abia am început eu să-mi povestesc cazul, că legistul şi-a amintit totul şi a început:

— Victima a fost găsită între traversele de cale

ferată, stivuită la câţiva metri distanţă de linii, deci este puţin probabil ca aceasta să fi căzut din tren şi să se ascundă acolo. Mai mult, dacă ar fi căzut din tren sau ar fi fost aruncată din tren, trebuia să prezinte fracturi ale membrelor sau toracelui, dar acestea nu au existat defel, motiv pentru care eu exclud această versiune. De asemenea, organele interne au fost găsite intacte, ori în situaţia căzăturilor ele pot fi rupte, chiar explodate. Zăpada a conservat destul de bine cadavrul, încât mi-a uşurat analiza lor.

Plecasem de la dr. Gheorghiu cu ideea bine conturată că este vorba de crimă. „De ce atunci maiorul Halchin a acceptat, cu atâta uşurinţă, variantă căderii din tren? Să fi dorit el să scape mai uşor de dosar? Nu cred. Maiorul Halchin este un luptător în acest compartiment”.

Acestea erau gândurile care m-au frământat toată ziua şi nu-mi găseam liniştea. Mi-am pus în gând să fac un drum până la Tulcea pentru a cunoaşte locul în care s-a produs fapta. Până la acea dată mă găseam tot în punctul zero, aşa cum a fost şi maiorul Halchin când a cercetat fapta, adică nu ştiam nimic despre victimă: cine era aceasta, unde a lucrat, cum a ajuns în acel loc, care erau persoanele apropiate ei, care a fost mobilul crimei şi altele. Aveam numai concluzia laconic formulată de medicul legist în raportul de expertiză: „moartea a fost violentă şi s-a datorat loviri de un plan dur care a produs fractura bazei craniene”.

Pe o coală de hârtie mi-am însemnat câteva ipoteze:

— Victima a căzut dintr-un tren în mişcare;

— A fost aruncată dintr-un tren în mişcare;

— A fost ucisă într-o încăierare;

— A fost atacată şi ucisă în scop de jaf.

Am răsfoit din nou dosarul. Din raportul Miliţiei Raionului Tulcea rezulta că victima fusese descoperită la data de 3 februarie 1964 de către doi lucrători de la calea ferată care găsiseră cadavrul în stiva de traverse aflată în apropierea liniei de tren, aceştia anunţând apoi la miliţie

evenimentul. Mi-am propus ca atunci când mă voi deplasa la Tulcea, să discut cu ei, poate obţin alte indicii care să mă ajute să pornesc la drum.

Pentru început am redactat un text pe care l-am expediat către toate Miliţiile Regionale din ţară, inclusiv la Miliţia Municipiului Bucureşti, prin care îi rugam pe colegii noştri să-mi trimită toate datele pe care le deţin pentru persoanele dispărute din raza lor de competenţă în ultimii trei ani de zile. Am menţionat vârsta între 15 – 30 de ani, deoarece faţa cadavrului pe care îl aveam în cercetare era descompusă şi nu-i puteam aprecia corect vârsta.

Abia după trecerea a trei săptămâni au început să sosească răspunsurile din ţară, unele conţinând date sumare. Le citeam cu sufletul la gură, curios să aflu ceva şi cu speranţa că vreunul dintre colegii mei îmi va spune ceva despre tânărul mort, ca apoi să încep investigaţiile care să mă conducă la firul de care aş putea trage, iar mai apoi să ajung la ghemul care ascundea fapta.

După ce le-am citit, încă o dată, pe toate, le-am separat într-un dosar pe cele care conţineau date care se apropiau de cazul meu într-o oarecare măsură.

Mă bucuram întocmai ca un copil în timp ce citeam aceste răspunsuri, elogiindu-i pe aceia dintre colegii mei din ţară care se aplecaseră, cu grijă şi dăruire asupra cererilor mele, ca la nişte strigăte disperate de ajutor şi le mulţumeam în gând pentru strădania lor de a-mi da o mână de ajutor în zbaterile mele pentru elucidarea acestui caz. Până la sfârşit am reuşit să selectez şase răspunsuri care aveau legătură cu cazul meu şi am revenit cu noi adrese numai în legătură cu acestea pentru care am solicitat – de această dată – să fie audiate rudele apropiate ale persoanelor dispărute, iar în lipsa acestora, vecinii, prietenii, colegii de serviciu, indicând şi alte probleme specifice, profesionale. După aceea am aşteptat.

— La ce te gândeşti, Traiane? m-a întrebat lt. Sobaru, care terminase de mâncat ceva dintr-un pachet adus de

acasă.

— La păcătosul ăsta de dosar, i-am răspuns. Credeam la început că va fi uşor să descopăr autorul, dar acum sunt complet dezamăgit… Atunci când l-am primit întrevăzusem rezultatul, dar nu şi mijloacele prin care să-l obţin, ceea ce este cu totul altceva. Eram ca un biet naiv iubitor al teatrului care nu ştie mai nimic despre modul cum se produc rolurile, iar când pătrunde pentru prima dată în culisele reale ale acestuia şi vede de aproape decorurile şi trucurile, se convinge că n-a fost decât iluzia creată de acestea toate, având darul de a te fascina.

— Autorul îl vei găsi, dar mai trebuie muncă şi căutări insistente. Te-a căptuşit bine maiorul Halchin cu acest dosar compus din câteva hârtii. Măi, ce se transformă oamenii ăştia când sunt cocoţaţi în funcţii înalte de comandă! Cred că în ei se declanşează un mecanism interior curios, încă nedepistat până în prezent. Parcă devin mai deştepţi peste noapte, iar vechii lor colegi se prostesc, devenind demni să li se facă mereu observaţii, chiar să-i umilească. Încalecă pe colectivul dat lor spre conducere, sprijin şi îndrumare ca pe un cal, el fiind cavalerul veritabil îmbrăcat în armură şi dă din gură, cu autoritatea funcţiei. Parcă toţi devin amnezici când ajung şefi, uitând că tocmai ei sunt duşi în spate de cei pe care-i jignesc şi biciuiesc, fără a lua în calcul un adevăr evident: nimeni nu este bătut în cuie într-un post şi poate ajunge oricând de unde a plecat sau chiar mai jos.

— La cine te referi în mod special, Ioane? l-a întrebat locot.-major Nicolae Vâlcea, care ascultase până atunci.

— La toţi şefii, a spus Sobaru încrâncenat. Uitaţi-vă numai la căpitanul Rusu, locţiitorul serviciului pază şi ordine. De când a fost ales secretar de partid pe organizaţia noastră, taie şi spânzură şi i se pare că ceilalţi nu muncesc, deşi el nu se vede ce face.

— Lasă-l, măi Ioane, pe Rusu! Sunt ei şefii noştri nerecunoscători cu munca pe care o desfăşurăm zi şi noapte. Dau cu biciul, dar nu ne acordă niciun sprijin. Te

întreabă mereu doar de rezultate.

— Mai sunt unii dintre şefi care nu au timp de muncă pentru că s-au înscris la facultate, a continuat Sobaru, cu năduf.

— Iată că avem şi noi studenţii noştri! a intervenit Vâlcea. Mâine-poimâine vom avea licenţiaţi în drept.

— Poate vor fi şi ei nişte „laureaţi ai unui concurs de împrejurări" cum am citit eu undeva, a completat Sobaru, râzând.

— Măi, băiete, astăzi trebuie să fii chior, jegos şi prost, a mai spus Vâlcea.

— Ştiu bancul, a intervenit Sobaru: chior să nu vezi ce se întâmplă în jurul tău, jegos să nu te bage nimeni în seamă şi prost să nu-i încurci pe alţii. Numai că, vedeţi voi, toate aceste bancuri au tot mai mult corespondent în viaţa reală şi asta e destul de rău.

Dar hai să schimbăm subiectul!

— Am văzut-o pe directoarea din portul Constanţa ieşind de la tine, zâmbind, spune Sobaru, fixându-mă cu privirea.

— Am discutat cu dânsa despre un furt de materiale din luna martie, făcut de un camionagiu din întreprinderea pe care cu onoare o conduce, am răspuns eu sec.

— Părea destul de fericită. Ea nu se gândeşte, ca unii dintre noi, că şi-a ratat viaţa, dimpotrivă, e fericită.

— Ce vrei să spui?

— S-a căsătorit cu şoferul de pe autoturismul care o deserveşte. Diferenţa de studii este destul de mare, dar ea îl iubeşte şi îl acceptă ca egal, ceea ce înseamnă mult. În privinţa inimii e greu de formulat păreri. Dragostea este ceva deosebit care nu ţine cont nici de studii, nici de gura lumii. Nu ştii ce spune biblia? „Nu căuta să desluşeşti căile Domnului!"

— Da, ştiu. „Crede şi nu cerceta!" a mai adăugat Sobaru, ieşind din încăpere.

De mine s-a apropiat căpitanul Vâlcea Nicolae, zâmbind, în timp ce îmi întindea un plic mare de culoare

albastră.

— Ia-l şi să nu te mai îndoieşti de prieteni altă dată! A sosit ieri la secretariat şi l-am luat eu ca să ţi-l dau, pentru că ştiu cât de mult te interesează, a spus el, privindu-mă insistent, să vadă cum reacţionez.

— Mulţumesc, Nicolael într-adevăr le aştept cu sufletul la gură de oriunde ar veni. Îmi sunt necesare ca şi aerul. Îţi mulţumesc încă o dată! Cine s-a îndoit vreodată de tine, care-mi eşti coleg şi un prieten apropiat?

...Am deschis plicul, dar nu am găsit ceea ce mă interesa în cele şase cazuri selecţionate. După ce a plecat şi lt. Vâlcea pe teren, am rămas singur în birou, gândindu-mă la tot felul de lucruri, printre care şi faptul că dacă reuşeam să prind autorul crimei la care lucram mă puteam aştepta să fiu recompensat şi privit altfel, atât de şefi, cât şi de colegi, care vedeau de ce sunt în stare. Şi iarăşi scormoneam prin dosarele mai vechi care fuseseră soluţionate pentru a găsi orice fir, orice informaţie utilă de care să mă pot agăţa precum un naufragiat care vede malul departe, abia zărit, dar nutreşte speranţa că-l vor ajuta forţele să ajungă acolo şi să se salveze.

În timp ce lucram, a băgat capul pe uşă maiorul Halchin, care m-a întrebat:

— Ce faci, Traiane?

— Lucrez la un dosar cu A.N.

— Du-te la miliţia oraşului şi ajută-i să descopere nişte hoţi din locuinţe care au dat mai multe lovituri! mai ai ceva neclar?

— Nu. Mă gândeam, doar, că la alte instituţii, când se termină programul de lucru, fiecare funcţionar pleacă acasă, dar noi lucrăm cu toptanul, fără ceas.

— Asta este meseria noastră. Ce, tu nu ai aflat până acum că miliţianul este în serviciu şi când doarme? Dacă vecinul vrea să te deranjeze din somn să-l ajuţi că i-au prădat hoţii casă, te scoli şi faci cercetare la el în locuinţă, apoi eşti dator să prinzi şi hoţii, precum şi să-i recuperezi bunurile furate. Dacă îţi mai mulţumeşte sau nu, asta este

altă treabă.

…Când am ajuns la Miliţia oraşului Constanţa, am aflat că este vorba de două hoaţe, două femei care făcuseră ravagii în cartierul Tomis II, înşelând, în diferite moduri, persoane de la care luaseră bani, bijuterii şi alte obiecte. Maiorul Simion, şeful formaţiunii de pază şi ordine avea sectorişti ofiţeri şi ne-a repartizat pe echipe, în diferite zone ale oraşului. Am plecat împreună cu locotenentul Manea şi un subofiţer de la criminalistică, cu care am verificat mai multe locuinţe din care se furaseră obiecte şi bani, dar nu am descoperit nicio urmă. Norocul, că pot spune că am avut noroc, ne-a ieşit în cale într-un apartament în care locuia un bătrânel, Iacob Crinişor, care le-a tratat pe hoaţe cu cafea şi cu câte un pahar cu apă minerală, pe care şi-au lăsat amprentele. Aşa am descoperit-o pe Ira Cornea cunoscută în evidenţele miliţiei ca o mare escroacă. După două zile de căutări, acestea au fost găsite şi arestate, iar în urma percheziţiei domiciliare efectuate, au fost recuperate şi o parte din obiectele furate, care au fost restituite persoanelor păgubite. Banii nu au mai fost găsiţi.

Metoda folosită de hoaţe era simplă: Studiau casele în care persoanele erau singure şi în vârstă, intrau şi solicitau să li se ofere o cafea, iar dacă li se răspundea că persoana nu are în casă, ofereau ele cafeaua şi o şi făceau pe loc, având grijă să toarne un somnifer în ceaşca gazdei într-o clipă de neatenţie bine aleasă. Când gazda nu mai putea realiza ce se întâmplă înjur sau adormea efectiv, hoaţele cotrobăiau prin casă, luând tot ce le cădea în mână.

Îmi aduc aminte ce bucuros a fost bătrânul Crinişor când i-am înapoiat un fular şi ceasul deşteptător. Despre bani, când a auzit că nu i-am găsit, a dat încet din cap a pagubă şi resemnare.

*

Ce obicei au unii părinţi când îşi botează copiii cu nume care se pronunţă ca nişte diminutive: Gigei,

Mugurel, Mieluţu, Crinişor etc. Când sunt la vârstă fragedă, a copilăriei, mai merge, dar când ajung moşi, e caraghios să-i strigi Gigei, Crinişor, Mieluţu. Sau poate nu-mi dau eu seama că şi un moş poate fi ceva gingaş sau poate…

*

Când am ieşit în strada Ahile Mihail, mai-mai să ne calce o autodubă care trecea cam repede. Vina era şi a noastră, că discutând cele întâmplate, nu prea am fots atenţi în traversarea străzii. Ne-a blagoslovit şoferul autodubei cu tot felul de injurii, care de care mai înflorite, dovadă că acesta avea vaste cunoştinţe despre toate speciile, încrengăturile şi toţi sfinţii din biserici. Un trecător care asistase la acest iureş de înjurături, a spus, râzând: „Ăsta are doctoratul în materie!”

I-am luat numărul ca să-l sancţionăm, dar ne-am luat cu treaba şi am uitat de el.

…După această acţiune m-am întors la dosarele mele cu autori necunoscuţi, căutând metode şi căi care să mă ajute să lămuresc misterul.

Într-o dimineaţă m-a chemat maiorul Belu şi mi-a spus să mă pregătesc pentru analiza dosarelor cu A.N. pe care o vom face în prezenţa maiorului Timofte, locţiitorul şefului Miliţiei Regiunii.

Mai târziu am mers la Timofte unde am pierdut aproape două ore cu supoziţii, ipoteze, dar nimic concret, plecând de la el cu o puzderie de întrebări care-şi cereau rezolvarea. Mai mult, mă atenţionase în mod expres să depun toate diligenţele şi să rezolv dosarul până la data de 31 octombrie.

Am ieşit din biroul lui îngândurat, dar şi intrigat. De ce îmi cere mie să soluţionez într-o lună, pe când mai înainte de a-l lua eu în primire, zăcuse patru luni fără să fi lucrat cineva în el? Nu am spus nimic cu voce tare pentru că şi aşa nu aş fi câştigat nimic.

A doua zi am plecat la Tulcea pentru a vedea cu ochii mei locul unde a fost găsit cadavrul victimei şi să fac unele

investigaţii în zona respectivă.

Cum era firesc, am mers la sediul Miliţiei raionale Tulcea unde am discutat cu căpitanul Iorga, şeful miliţiei şi cu locotenentul major Petrichei Ivan din compartimentul judiciar. Amândoi participaseră la cercetarea la locul unde a fost găsit cadavrul şi au fost în măsură să-mi furnizeze unele detalii.

În aceeaşi zi am mers la locul respectiv, însoţit de Petrichei, apoi la cimitir unde fusese îngropat cadavrul victimei, după ce fusese necropsiat.

Stiva de traverse era tot acolo şi mi-a fost uşor să identific locul unde stătuse aproape o lună şi jumătate acel cadavru, cu ajutorul ofiţerului Petrichei.

— Parul cu care se presupune că a fost lovit l-aţi găsit? l-am întrebat pe Petrichei.

— Nu. La început nici nu a fost căutat, deoarece se mergea pe ipoteza că a căzut din tren.

…L-am căutat pe o rază de o sută de metri, dar nu am dat de el, lasă că nici nu prea ştiam ce să căutăm.

— Tu ştii unde este îngropat cadavrul? l-am întrebat pe Petrichei.

— Da. Eu m-am ocupat de acte şi de înhumarea lui. Este într-o zonă retrasă. Mergem acolo?

— Da. Aş vrea să văd mormântul.

Aşa era. Mormântul era izolat într-o zonă mai puţin umblată, având o cruce de lemn pe care scria cu litere de culoare neagră „NECUNOSCUT”. M-a umplut de tristeţe şi pe drum nu am scos un cuvânt până la sediul miliţiei. Seara am mers la hotelul Egreta unde am rămas peste noapte iar a doua zi am solicitat autoturismul lor şi am plecat prin comune pentru a afla dacă au existat persoane care au dispărut de la domiiliu sau de la locul de muncă în perioada care mă interesa. Am plecat, mai întâi, pe şoseaua care duce spre Isaccea-Măcin, oprindu-mă la I.A.S. Tulcea, dar nu am găsit nimic interesant şi am continuat drumul.

— Să ne oprim în comuna Somova unde s-a reclamat

furtul unui cârd de oi şi poate dăm de autor! a propus locotenentul major Petrichei, care mă însoţea.

Am acceptat. Tot nu aveam niciun indiciu ca să ştiu ce caut. Necunoscând cine este victima, nu puteam spune decât că mă aflam în postura celui care caută „acul în carul cu fân”.

La postul de miliţie, şeful de poate îl cerceta pe un individ pe nume Procop Ion, suspect că a furat bicicleta asistentului sanitar din curtea dispensarului, însă acesta tăgăduia, deşi era cunoscut ca hoţ de biciclete, pentru care fusese odată la închisoare.

Recunoştea, însă, că mai cumpără câte o bicicletă veche, de ocazie şi, după ce o repară şi o revopseşte, o vinde la diferite persoane, câştigând şi el un ban.

Ascultându-l cum îşi susţine cauza, mi-am dat seama că este un infractor versat şi mi-am propus să-l audiez aşa cum ştiu eu şi să-l încurc până când va fi obligat să-şi recunoască faptele. M-am apropiat de el şi i-am pus câteva întrebări:

— Cine îţi aducea bicicletele pe care dumneata le dezmembrai, le luai piesele bune şi făceai altele? Dacă eşti sincer, îţi promit că îţi dau drumul, i-am spus. Procop s-a gândit un minut, cine ştie ce socoteală şi-a făcut, apoi a spus, ca atunci când îţi este indiferent:

— Vlad îl cheamă.

— Vlad şi atât? Nu are şi nume şi prenume?

— Vlad Grigore. Este un băiat din Buşteni.

— Din Buşteni? Aici ce căuta? Sau v-aţi cunoscut în penitenciar?

Remarca asta cu penitenciarul l-a întristat, făcându-l să privească în duşumea. Apoi a şoptit:

— El n-a făcut puşcărie. Lucra la I.A.S: Tulcea şi venea pe la mine, pe la atelier. La început i-am vândut şi lui o bicicletă reparată de mine.

— Să-ţi spun eu cum a fost? Aţi furat amândoi, apoi dumneata le reparai, le revopseai iar el le vindea. Dar asta ne-o va spine el când va ajunge aici, că deja am trimis

după el şi urmează să vină.

— Nu, tovarăşe ofiţer. Nu am fost niciodată cu el la furat. El le fura singur, le demonta în atelier la mine, iar cadrul care avea seria ştanţată se ducea şi-l îngropa pe malul Dunării aproape de marginea comunei. Pot să vă arăt locul.

— Du-te cu el acum! i-am spus unuia dintre ajutoarele şefului de post.

Aşa a fost. Hoţul şi complicele său îngropaseră opt cadre de bicicletă (şasiu) în pământul din malul dinspre sat al Dunării, fiind astfel soluţionate cele opt reclamaţii depuse de păgubiţii de biciclete la postul de miliţie.

— Să verifici la I.A.S. Tulcea şi la Buşteni pe acest Vlad Grigore şi să mă anunţi şi pe mine! i-am spus lui Petrichei când am plecat de la postul de miliţie.

Până când s-a întors ajutorul şefului de post cu presupusul hoţ de biciclete, noi am putut discuta dosarul privind furtul oilor din satul Mineri aparţinând de comuna Somova.

— Pe cine bănuiţi? l-am întrebat pe şeful de post.

— Pe unul Gherasim Ilarie de acolo din sat. L-am adus la post, i-am luat declaraţie, dar nu recunoaşte nimic. Susţine că el n-a plecat din sat. Este hoţ de animale şi a mai fost de două ori la închisoare, o dată şase luni de zile, iar altă dată un an şi patru luni; abia s-a eliberat în luna iunie. Nu ştim unde le-a dus, ca să le putem căuta.

— Martori aveţi?

— Avem unul tot din satul Mineri, dar nu prea putem să punem mare bază pe spusele lui, deoarece se duşmănesc de câţiva ani. Gherasim l-a bătut atunci, fiind beat şi acum îl reclamă. Au fost prieteni cândva.

— Hai să mergem până la Mineri! am spus.

— Cu Proca ce fac?

— Lasă-l liber şi continuă cercetarea în dosar, iar când este gata totul, îl prezinţi procurorului, împreună cu dosarul! Să-i audiezi pe toţi păgubiţii!

— Am înţeles!

— Gata. Sus în maşină şi să mergem!

Pe Vasile Bicu – martorul în cazul furtului oilor – l-am găsit prin curte trăbăluind ca orice om gospodar.

— Ziua bună, meştere! am strigat de departe. Vino şi apărăne de câini!

— Nu se dă că e piuandru, nu e rău deloc. El tot mai crede că se joacă, deşi a crescut atât de mare. Măsa e mai rea, dar cine ştie pe unde este, că dacă era acasă vă simţea de departe şi vă lătra.

— Unde putem să stăm puţin de vorbă? l-am întrebat.

— Să intrăm în casă, că de-aia e casă! a replicat el.

Pătrunzând într-o încăpere, am intrat direct în subiect:

— Domnule, te rog să ne spui tot ce ştii despre felul cum a procedat Gherasim când a furat oile!

— Ziceam că, mai întâi, să aduc o cană de ţuică şi pe urmă om vorbi şi de Gherasim, dar dacă…

— N-avem timp acum. Îţi mulţumim, oricum. Poate vom avea altă ocazie, dar acum ne grăbim.

— Atunci să vă spun cum e: Gherasim le-a dat drumul din ocolul lui Cârmaciu Ilie şi le-a mânat printre dealuri până la Cataloi.

— De unde ştii dumneata, l-ai văzut?

— Eu mă aflam pe dealul care dă roată satului şi l-am văzut în urma oilor, că vederea o am bună, iar pe el îl deosebesc dintr-o mie cu scurta lui kaky şi cu căciula militară pe cap tot de culoarea kaky.

— Şi de unde ştii că le-a dus la Cataloi şi nu în altă parte?

— Are un văr în Cataloi care are şi el oi, dar nu-mi mai aduc aminte um îl heamă, parcă Strecu. Dar ştiu să ajung la el dacă mergem pe şosea.

— Hai cu noi la Cataloi! Mergem cu maşina şi după aceea te aducem înapoi.

— Merg, dar să las vorbă la vecini pentru nevastă-mea că este plecată până la oraş.

— Lasă vorbă repede şi vino la maşină, în stradă!

— Tovarăşe locotenent major, nu ar trebui să discutăm şi cu Gherasim? a întrebat şeful de post.

— Să-l aducă la post unul din ajutoarele dumitale până ne întoarcem noi de la Cataloi! Să vedem ce găsim acolo pentru a putea discuta cu el pe probe, altfel ne batem gura degeaba, iar el continuă să nege.

— Radule, strigă şeful de post la un subordonat al său aflat pe scara clădirii.

— Ordonaţi!

— Noi plecăm la Cataloi. Du-te şi adu-l aici pe Gherasim până ne întoarcem! Vrea să discute cu el tprarăşul locotenent major de la Regiune.

Lângă maşină, eu şi Petrichei fumam câte o ţigară, iar când a apărut Bicu şi şeful de post, am urcat şi am pornit spre Cataloi.

— Pe unde mergem, tovarăşe locotenent major? a întrebat şoferul, schimbând rar vitezele.

— Pe unde este mai aproape, am răspuns.

— Ia-o pe drumul de ţară, pe lângă ferma zootehnică, iar de acolo, printre culturile de porumb, mergem aproape în linie dreaptă până aproape de sat, a preizat şeful de post.

— Mă tem să nu fie drumul stricat de la tuburile elastic folosite pentru irigaţii, a motivat şoferul.

— Nu se mai irigă porumbul de aproape o lună de zile.

— M-aş bucura să fie aşa, că e drum scurt pe aici.

Am ajuns în marginea comunei Cataloi fără vreo problemă şi destul de repede. Soarele se apropia de asfinţit şi animalele se întorceau acasă de la păşune.

— Zi, meştere, cum ajungem acasă la vărul lui Gherasim!? l-am întrebat eu pe Bicu.

— Suntem aproape. De aici mergem drept până ajungem la şoseaua de piatră, acolo facem la dreapta pe şosea şi la a doua uliţă pe mâna stângă, cotim şi noi. Este o

casă mărişoară acoperită cu tablă şi are curte mare, cu obor şi saivane în curte.

Să vedem dacă îl găsim acasă, că mai pleacă şi el cu oile pe câmp, pe mirişte până dă zăpada.

— Cum zici că îl cheamă?

— Strecu, dar nu-i ştiu şi prenumele.

Acasă la Strecu ne-au întâmpinat patru dulăi, mari, care nu ne-au lăsat să intrăm în curte, dar a ieşit afară din casă chiar el, gospodarul, care i-a alungat mai departe, ca să ne putem înţelege.

Oile erau în curte, închise în ţarcuri, atât ale lui cât şi cele aduse de Gherasim, despre care Strecu a declarat următoarele:

„Acum două zile am fost la Tulcea să dau nişte lână la darac şi mă apucat seara până am terminat. Când am ajuns acasă, fiul meu mi-a spus că a venit la noi vărul meu Ilarie care a adus nişte oi pe care le-a băgat în obor şi i-a spus să-mi aducă la cunoştinţă că le-a adus şi mai vine el, dar despre ce este vorba, nu ştiu nimic. De două zile îmi consumă şi nutreţul, că nu pot să le las să rabde de foame, sunt şi ele suflete. Hai să le vedeţi!”

— Ne-ai lămurit complet. Să ştii că Gherasim a furat oile de la un sătean din Mineri şi este cercetat de miliţie, aşa că te rog să le mai ţii aici până mâine când va veni comisia să le inventarieze şi să facă actele necesare. Mulţumesc pentru ajutor! La revedere! am spus eu.

Am urcat toţi în maşină şi ne-am întors în comuna Somova unde trebuia să-l găsim pe Gherasim.

La post l-am găsit pe acesta fumând în faţa postului împreună cu subofiţerul care îl adusese. Nu ne-am putut înţelege cu el, deoarece băuse pe la cârciuma din sat şi susţinea că nu ştie despre ce oi vorbim noi.

L-am urcat în maşină şi l-am luat cu noi la miliţia din Tulcea, lăsând ordin la post cu toate activităţile care trebuiau desfăşurate în cauza respectivă, după care dosarul să fie adus de către şeful de post.

Ajunşi la Tulcea l-am introdus pe Gherasim într-un

birou şi i-am făcut percheziţie corporală, apoi am încercat să stau de vorbă cu el despre furtul oilor. A continuat să nege, cu toate că i-am spus că oile se aflau la Cataloi, în curtea lui Strecu, vărul lui.

Despre crima de lângă linia ferată pentru care venisem eu la Tulcea, nu l-am mai întrebat, deoarece din biletul de liberare pe care i l-am găsit în buzunar, rezulta clar că în luna decembrie 1963 se găsea în penitenciarul din Tulcea unde executa pedeapsa de un an şi patru luni închisoare pentru furt.

Am discutat cu şeful miliţiei, care a dispus reţinerea lui Gherasim pentru 24 de ore, urmând a fi continuate cercetările şi prezentat procurorului pentru a-i elibera mandat de arestare.

A doua zi, după prânz, am luat trenul şi am revenit la Constanţa, cu rezultate tot zero în dosarul privind cadavrul neidentificat pentru care făcusem atâta maculatură şi-i alertasem şi pe alţi colegi din ţară. În tren mi-am adus aminte de scena pe care o făcuseră maiorul Belu şi maiorul Halchin, când ne aflam la analiza dosarelor cu A.N. la maiorul Timofte:

Tovarăşe maior, mi-a raportat Iorga de la Tulcea, că au acolo un suspect pretabil la fapte violente. A fost de două ori în închisoare pentru furturi. Ar fi bine să-l ceretăm şi noi, a raportat maiorul Belu.

— Nu poate fi decât tot un cioban, nu fură oi criminalii, a sărit ca ars Halchin. Nu se coboară ei la furturi de animale.

— De unde ştii, domnule? a ripostat Belu. Să cercetăm!

— Dacă aveţi chef să faceţi pe cocoşii, căutaţi-vă un gard pe afară pe care să vă urcaţi şi să ţipaţi cât vreţi, dar aici vă rog să fiţi serioşi şi să căutăm soluţii pentru descoperirea autorului! a spus Timofte supărat.

— Nu vedeţi că Halchin respinge din start orice ipoteză?

— Bine. Mâine pleacă Bonciu la Tulea şi va lămuri

cazul, apoi vom mai discuta! asta fusese discuţia lor”.

Acum mă întorsesem cu problema limpede, în sensul că Gherasim nu avea legătură cu cadavrul, dar nu făcusem niciun progres în elucidarea acestuia din urmă.

M-am prezentat la serviciu în dimineaţa următoare şi m-am înfiinţat la biroul lui Halchin, să-l informez cu ce făcusem pe la Tulcea.

— Ştiam de la început că nu acela este autorul crimei, pentru că criminalii au o demnitate a lor, se cred superiori celorlalţi infractori de rând, a spus Halchin, după care a precizat: Când am fost la locul faptei, în februarie, în timp ce Niculescu de la criminalistică făcea de zor fotografierea cadavrului, eu m-am băgat printre curioşii adunaţi acolo în ideea că voi vedea pe vreunul dintre infractorii cunoscuţi. N-am găsit niciunul, deşi era destulă lume care tropăia pe pământul îngheţat, trenurând de frig ca să afle ce face acolo miliţia, iar aflând amănunte, să le poată spune şi altora, poate ceva mai înflorit. Îşi lăsaseră baltă treburile şi veniseră acolo să înfrunte gerul numai să poată afla ce s-a întâmplat. A fost greu să mă pronunţ cu privire la cauza morţii, pentru că trecuse mai bine de o lună de zile de la petrecerea ei.

…În timp ce discutam cu Halchin, a intrat în birou maiorul Belu, care m-a pus s-o iau de la început cu cele ce făcusem la Tulcea. M-a ascultat liniştit până la sfârşit, apoi, după ce m-a măsurat cu privirea de la creştet până la pantofi a spus:

— Bravo! Măi, Bonciule, dacă vreodată ai să-ţi schimbi profesia, fă-te, domnule, scriitor! Văd că ai foarte multă imaginaţie, neesară în această meserie. Ai face bine să cauţi probe palpabile şi să descoperi cât mai repede autorul crimei, să nu aştepţi să se împlinească termenul stabilit de maiorul Timofte şi să mă beştelească pe mine, alături de tine. Poate în felul tău ai dreptate, dar pe mine mă convingi numai cu probe. Continuă investigaţiile şi aprofundează cazul!

— Am înţeles! i-am răspuns după regulament şi am

ieşit din încăpere, mergând la mine în birou.

Am scos în silă dosarele, le-am pus pe masă şi am început să le privesc fără vreun interes, chiar le uram.

Dosarul de la Tulcea îmi trecuse prin mână de atâtea ori că îi cunoşteam pe dinafară toate piesele care-l compuneau. De unde la primirea lui fusesem entuziasmat, părându-mi-se un caz obişnuit, ca oricare altă crimă, acum mă vedeam în situaţia de a recunoaşte că nu înaintasem deloc pe drumul care trebuia să mă ducă spre autor. Pe măsură ce zilele treceau mi se părea că lucrurile se complicau şi mai mult, în loc să se limpezească. Cătrănit cum eram, nu-mi venea să fac nimic, dar am deschis dosarul şi în el, surpriză: mai multe plicuri sosite din ţară.

— Ce te holbezi aşa, Traiane? mă întreabă Sobaru.

— Nu ştiu de unde au apărut aceste plicuri în dosar.

— Au venit cât ai fost tu plecat şi eu le-am pus acolo ca să le găseşti. M-am uitat şi eu puţin prin ele şi mi se par interesante pentru cauză.

…Le-am studiat pe toate pe nerăsuflate. Unele îmi aduceau fotografii ale victimelor şi datele de identificare, împreună cu câte o declaraţie de la rude sau cunoştinţe.

Cea mai interesantă şi cea mai completă lucrare s-a dovedit cea trimisă de şeful postului de miliţie Chitila din cadrul DMR Bucureşti, care, pe lângă două declaraţii ale mamei victimei şi a unui prieten, exista un raport detaliat şi foarte lămuritor al acestuia, din care rezultau următoarele:

„Persoana dispărută care figurează în fotografia nr. I se numeşte Dogaru Jenei, fiul lui Tudor şi Iulia, născut la 12.06.1944 în comuna Chitila raionul 30 Decembrie, regiunea Bucureşti, posesorul B.I. seria AH 324175, eliberat la 1 iulie 1959, posedă ca studii 7 clase generale şi două profesionale, este necăsătorit. La 20 august 1963 a plecat împreună cu Corbu Marian din aceeaşi localitate, iar pe 28 august s-au despărţit în gara din Medgidia, Dogaru Jenei plecând spre Tulcea, împreună cu un alt tânăr pe nume Vlad; Corbu nu-i cunoaşte şi celălalt nume

şi nici unde anume trebuia să ajungă, dar l-a auzit vorbind pe Vlad că ştie el undeva unde se plăteşte bine dacă lucrează la vie sau grădină. De fapt din cele două declaraţii puteţi afla şi alte amănunte folositoare cauzei.

Am vorbit cu părinţii dispărutului care sunt foarte afectaţi şi şi-au exprimat dorinţa să vină personal la Constanţa pentru a afla situaţia reală a fiului lor.

Ei susţin că de când a plecat de acasă, fiul lor nu a scris nicio scrisoare pentru a spune unde este şi ce face, astfel că nu au nicio ştire de la el din 20.08.1963”.

…Priveam fotografia lui Jenei făcută la 14 ani, când a obţinut primul buletin de identitate şi eram în dubiu când o comparam cu cea făcută cadavrului său, care fusese şi mutilat de intemperii.

M-aş fi bucurat să vină părinţii lui pentru a-i recunoaşte, cel puţin hainele, nu puneam mare bază pe fotografia de la locul faptei şi aveam emoţii.

Studiasem multe dosare cu autori neidentificaţi din arhive şi aproape toate fuseseră rezolvate numai după ce fuseseră identificate victimele.

Am citit, apoi, declaraţia lui Corbu Marian care era prietenul lui Jenei din sat şi care îl însoţise pe acesta la Eforie în august 1963 când a fost la mare.

Acesta arăta, printre altele:

„Am ajuns în oraşul Eforie, aproape de Tuzla, în ziua de 20 august, spre seară; de la gara din Constanţa am plecat cu un autobuz care ne-a lăsat chiar în centrul oraşului, în faţa unui restaurant.

Nu cunoşteam pe nimeni şi Jenei a spus să ne ducem pe plajă, pe malul mării, poate găsim ceva. Pe plajă nu mai erau decât puţini oameni, iar barcagiul de la Salvamar tocmai trăgea barca pe mal, lângă o baracă de lemn, semn că îşi terminase serviciul în acea zi.

— Ce facem? l-am întrebat pe Jenei.

— Ce să facem? Stăm aici şi privim marea până se întunecă, apoi mergem şi ne culcăm sub barca de la Salvamar, că până mâine dimineaţă n-o mai mişcă nimeni

de acolo.

— N-ar fi bine să facem o baie până se înserează?

— Ai dreptate, tot trebuie să ne răcorim puţin.

Ne-am apropiat de apă, ne-am dezbrăcat de toate hainele de pe noi şi am intrat în apă în apropierea malului pentru că eu nu prea ştiu să înot. Până când ne-am zvântat noi, s-a înserat de-a binelea şi, după ce ne-am îmbrăcat, ne-am dus la barcă, unde am stat puţin de vorbă, privind cum se reflectau în luciul apei luna şi stelele. Mai târziu ne-am culcat şi ne-am trezit în zori din cauza răcorii care se lăsase şi începuse un vânt care adia tot rece.

Ni se făcuse foame, că nu mâncasem nici seara.

— Hai să căutăm ceva de mâncare în oraş! mi-a propus Jenei, luându-şi în mână rucsacul.

— Nu este mai bine să aşteptăm până se deschid chioşcurile de pe plajă? l-am întrebat eu.

— Se deschid târziu şi mie îmi este foame acum.

Am plecat în oraş şi am găsit un bufet în faţa căruia fumega un grătar pe care sfârâiau şiruri de mici. Am mâncat câte patru mici cu două feliuţe de pâine, după care ne-am întors pe plajă unde ne-am dezbrăcat şi am rămas pe plajă. Către prânz Jenei s-a întors din apă însoţit de doi tineri – făceam baie pe rând ca să ne putem păzi hainele – care au rămas cu noi toată ziua, iar seara, aflând că nu avem unde să dormim, ne-au invitat să-i însoţim la gazda unde stăteau ei de câteva zile. Am acceptat fără mofturi şi aşa am ajuns în strada Nicolae Bălcescu, într-o masnsardă ca un fel de pod, în care erau două paturi înguste din lemn, o masă şi două saune.

— Vreţi să rămâneţi aici cu noi? ne-a întrebat Vlad, unul dintre băieţi. Costă 5 lei pe fiecare zi, mai bine zis pe noapte, că ziua stăm pe plajă.

— Ar fi o idee, a răspuns Jenei, privind în jurul lui prin cameră. Văd numai două paturi, cum vom dormi?

— Tu dormi cu Marian într-un pat, iar eu cu Tudorel dormim în celălalt; eu pot dormi şi pe jos, pe covor, că noaptea este destul de cald, a mai spus Vlad.

— Rămânem? m-a întrebat Jenei.

— Avem de ales? Unde găsim noi gazdă aici, unde nu cunoaştem pe nimeni? şi, apoi ştii cum stăm cu banii.

Astfel am rămas în mansarda respectivă până pe 28 august când am plecat pentru că se răcise vremea, bătea vântul, seara ploua, iar dimineaţa era o ceaţă densă, care nu se ridica decât pe la ora zece.

În mare se înecaseră câteva persoane, din care unii erau copii, alţii mai mari, aşa ca noi, care ne-au cam speriat şi ne-au determinat să plecăm acasă.

Trebuie să recunosc că ni se terminaseră şi banii, fiind nevoi şi să acceptăm „mila” lui Vlad, care ne-a plătit de câteva ori mâncarea, precum şi fotografiile pe care ni le-a făcut un fotograf amator de pe plajă.

În ultima zi Vlad ne-a invitat la un bufet unde am mâncat mici, am băut bere şi am mâncat toţi patru o ciocolată mare.

Vlad ne povestise că a lucrat la o fermă în Tulcea aproape doi ani de zile şi că era în concediu de odihnă, iar Tudorel spunea că şi el a lucrat sau lucrează pe undeva, dar nu am înţeles unde.

De la Eforie am plecat cu un autobuz la Constanţa, iar când am ajuns la gară în Constanţa după ce ne-am interesat când avem tren spre Bucureşti, am ieşit din staţie şi am privit portul de pe mal, unde intrau şi ieşeau vapoarele.

Jenei nu mi-a spus nimic despre plecarea lui cu Vlad, decât când ne-am apropiat de gara Medgidia, când şi-au luat toţi bahajele şi se pregăteau să coboare.

— Mariane, când ajungi acasă, spune-le la ai mei că am plecat să lucrez în Tulcea! Altceva să nu le spui! Poate le voi scrie eu, cine ştie?

— Bine, măi, dar pe cine cunoşti tu aolo?

— Mă descurc eu, nu-ţi face griji!

Ei trei au coborât şi mi-au făcut semne de pe peron, când trenul meu pornea din staţie. De atunci nu l-am mai văzut niciodată. Asta e tot. Apoi a adăugat: referitor la

fotografii, pot spune că fiecare dintre noi a primit câte una, în care suntem aşezaţi astfel: Tudorel, Vlad, Jenei şi eu (de la stânga la dreapta)".

CAP. ÎI – O RAZĂ DE LUMINĂ.

PRIMELE REZULTATE

Primind aceste materiale începusem să-mi fac speranţe că sunt pe drumul cel bun şi că voi reuşi, treptat, să găsesc calea spre lumină.

La câteva zile, ofiţerul de serviciu m-a anunţat că sunt solicitat la poarta de intrare în unitate de o doamnă care vine tocmai de la Bucureşti şi doreşte neapărat să discute cu cineva care se ocupă de persoanele dispărute. Am dat curs solicitării.

Era mama lui Dogaru Jenei. Am invitat-o în biroul meu şi am lăsat-o să povestească tot ce a dorit până s-a uşurat şi am putut discuta organizat.

— Sunt mama lui şi am venit să-mi spuneţi unde şi cum a dispărut băiatul nostru.

— Iată fotografiile făcute cu ocazia cercetării! am spus, împingând peste masă planşa fotografică.

— El este! a sărit ea de pe scaun. Mi-au omorât băiatul, un opil care n-a apucat să afle ce este viaţa, o floare retezată când abia îmbobocise! a strigat ea, plângând în hohote şi blestenându-i pe criminalii imaginari.

Am încercat s-o liniştesc pentru a continua discuţia, ceea ce am reuşit cu multă greutate.

— După ce îl cunoaşteţi, doamnă?

— După pulover. Eu i l-am împletit în casă, cu andrelele, şi pantalonii lui albaştri din postav. Dar de ce este desculţ?

— Aşa a fost găsit, fără pantofi şi fără alte haine.

— De acasă plecase încălţat cu nişte pantofi maro cu talpa groasă de cauciuc, a precizat ea.

— Fiul dumneavoastră avea vreo defecţiune la mână?

— Da. Îi lipsea degetul mare de la mâna stângă, pe

care îl retezase cu toporul când tăia lemne în curte. Asta este mai de mult, de pe vremea când era la şcoala de la Bucureşti.

— Ce şcoală a făcut la Bucureşti?

— După cea a teminat şapte clase în sat, l-am dat la o şcoală profesională, de meserii, cum se spunea, dar nu a făcut decât doi ani pentru că a rămas corigent, nu s-a prezentat să mai susţină examenul de corigenţă şi a fost declarat repetent, din cauza matematicii. De teama tatălui său care este cam sever, n-a spus nimic acasă toată vara, iar toamna a continuat să plece de acasă, motivând că merge la şcoală, în anul III, până când am primit o adresă prin care şcoala ne înştiinţa că Dogaru Jenei este repetent şi se impută costul şcolarizării în valoare de câteva mii de lei pe care urma să-i plătim noi. Tată său s-a supărat tare şi l-a bătut; o vreme a fost fugit de acasă, dar de atunci nu s-a mai împăcat cu tatăl lui.

În vara trecută, prin luna iunie, s-a angajat la un depozit de mobilă din Bucureşti unde a lucrat până la 15 august, după care a plecat la mare împreună cu un băiat din sat, Corbu Marian, cu care era prieten.

La sfârşitul lunii Marian s-a întors singur acasă şi ne-a spus că Jenei a plecat la Tulcea cu alţi doi băieţi cu care s-au împrietenit la mare, dar nu i-a spus exact unde se duce sau poate nici el nu ştia. De atunci nu ne-a scris nicio scrisoare, aşa că nu pot să vă spun unde a fost şi ce a făcut.

— Recunoaşteţi aceste obiecte? am întrebat arătându-i puloverul şi pantalonii victimei.

— Da, sunt ale lui Jenei! a spus ea plângând.

— Dar din această fotografie pe cine recunoaşteţi?

— Ăsta este Jenei, ăsta este Marian, i-a indicat ea pe rând cu degetul. Pe cei doi din stânga nu-i cunosc personal, dar mi i-a arătat Marian, spunând că pe cel din margine îl cheamă Tudorel, iar pe cel de lângă Jenei îl cheamă Vlad, dar nu le cunoaşte şi numele de familie.

— Da, aşa scrie şi pe verso fotografiei, am încuviinţat

eu.

— Vreţi să-mi spuneţi cum a murit fiul meu?

— Doamnă dragă, nici noi nu ştim, încă, împrejurările în care s-a întâmplat nenorocirea. El a fost găsit într-o stivă de traverse de cale ferată în apropiere de linie, pe raza oraşului Tulea şi credem că ori a căzut din tren, ori a fost lovit în ap de către o altă persoană. Când vom termina cercetările, vom şti exact ce s-a întâmplat. A durat mult pentru că nu am cunoscut cine este victima, dar acum când ştim, cercetările vor merge mai repede.

— Şi ne veţi anunţa.

— Desigur. Acum cine v-a anunţat să veniţi la noi?

— Tovarăşe ofiţer, când a venit la noi acasă şeful de post şi ne-a spus de această întâmplare era să se întâmple o altă tragedie. Soţul meu, care suferă de inimă, când a intrat în camera în care scria miliţianul declaraţia mea şi a auzit despre ce este vorba, s-a făcut galben, apoi alb ca varul şi abia şi-a revenit. L-a liniştit şeful de post îmbărbătându-l: „Tudore, vino-ţi în fire! Eşti bărbat, măi! Nu trebuie să te laşi pradă disperării. Ştiu că suferi, dar gândeşte-te că ai nişte îndatoriri de familie, nu trebuie să te pierzi cu firea!” „Cum s-a întâmplat?” „Nu ştiu nici eu prea bine, dar se pare că este vorba ori de crimă, ori băiatul tău a căzut din tren. Cercetările încă nu s-au terminat. Le face miliţia Constanţa, că Tulcea tot de Constanţa aparţine, că acolo este centrul Miliţiei Regionale” „Cine l-a omorât?” a mai întrebat soţul meu. „De aici nu mă pot pronunţa eu, dar se va afla până la urmă ce faptă a fost”. Atunci eu am spus că voi veni aici, la dumneavoastră.

— Bine aţi făcut că aţi venit! am încurajat-o eu. De acum ne va fi şi nouă mai uşor să cercetăm pentru că ştim unde şi ce căutăm. Până când vom încheia cercetările, vă rog să aveţi răbdare şi încredere în noi, că vom face tot ce depinde de noi ca să aflăm adevărul şi vă vom înştiinţa de îndată ce vom avea rezultate certe.

— Vă mulţumesc! a spus doamna Iulia, ştergându-şi

ochii înlăcrimaţi.

…Am condus-o până la ieşirea din localul miliţiei, după care m-am întors în birou în faţa dosarului împrăştiat pe masă. Începuse să se clarifice situaţia victimei, se făcea lumină asupra identităţii ei, dar rămânea tot în beznă cauza morţii ei şi ce legătură a avut ea în viaţă cu eventualul agresor.

Îmi storceam mintea cum să procedez în continuare, când s-a deschis uşa şi a intrat Belu, val vârti.

— Ce faci, Bonciule?

— Lucrez, tovarăşe maior.

— Închide totul şi fugi la miliţia oraşului pentru a participa la o acţiune de două zile pe litoral. Te vei prezenta la maiorul Turda, şeful miliţiei.

— Am înţeles! i-am răspuns indiferent.

După ce a plecat el am închis în fişet toate hârtiile şi m-am prezentat la miliţia orăşenească, unde se înregistraseră pe perioada de vară un număr mare de infracţiuni, în special furturi de pe plajă, din hoteluri, din buzunare, poşete, sacoşe, chiar şi tâlhării şi violuri.

Unele furturi îi vizau cu precădere pe turiştii străini pentru care se cereau cercetări urgente pentru descoperirea autorilor şi restituirea bunurilor furate, în scopul păstrării prestigiului ţării şi al miliţiei faţă de aceştia. Unii hoţi fuseseră prinşi, alţii nu. Se desprindea concluzia că majoritatea dintre ei erau recidivişti, care acceptau conştient pericolul şi urmările faptelor lor, pe care şi le asumau de fiecare dată când erau prinşi. Alţii executau pedeapsa şi abia aşteptau să se întoarcă în lumea lor, din nou puşi pe fapte mari. Cele două zile s-au transformat în şase zile, încât pe la biroul meu nu reuşeam să mai trec. Când m-am întors, am luat măsura să-l dau în urmărire pe mort, adică pe Dogaru Jenei, la început numai în Regiunea Dobrogea, iar, în raport de rezultat, aveam de gând să-l dau în urmărire şi pe ţară. Desigur, unii colegi ar putea să creadă că o făceam din cine ştie ce defecţiune a psihiului meu. Dar iată de ce am fasut-o şi ce am obţinut:

Mai întâi am vrut să aflu unde a lucrat Dogaru Jenei, iar apoi, dacă vreo persoană se foloseşte de buletinul lui de identitate. Aşa am aflat de la postul de miliţie Niculiţel, că persoana căutată a lucrat la ferma din această localitate până pe data de 29 decembrie

1963, când şi-a făcut lichidarea şi a plecat, probabil acasă, la părinţii săi.

Mi-am dat seama că şeful de post de la Niculiţel nu are cunoştinţă de moartea lui Dogaru Jenei, fapt scuzabil pentru el, deoarece cadavrul acestuia fusese găsit pe raza oraşului Tulcea şi cercetarea o efectuase Miliţia Regiunii Dobrogea.

Am hotărât să plec a doua zi la Niculiţel, mulţumit că am pus mina pe „capul firului”. Aşa mi-am verificat celelalte informaţii, iar în dimineaţa următoare am ajuns la Niculiţel, mai întâi la postul de miliţie, apoi la ferma viticolă unde lucrase victima.

L-am căutat pe şeful de fermă, un inginer destoinic, care mi-a confirmat că a lucrat la el Dogaru Jenei, descriindu-l în termeni elogioşi, ca fiind un tânăr de 18 – 19 ani, înalt de cca. 1.70 m., şaten, muncitor şi ascultător, destul de modest. Deodată inginerul Iorgu Paul s-a oprit.

— Vă rog să continuaţi! l-am îndemnat eu.

— Staţi să chem o fată care îl cunoaşte foarte bine! Lenuţa! Lenuţa! Vino puţin! a strigat el spre un grup de fete aflate în faţa clădirii. Ea a fost bună prietenă cu Jenei. Mi se pare că se iubeau şi se hotărâseră să se căsătorească. Dar mai bine să vă spună ea.

— Da, domn inginer! a spus Lenuţa, apropiindu-se de noi. M-aţi chemat? Bună ziua! Suzaţi-mă că am şi uitat…

— Lenuţa, tovarăşul ofiţer de la Regiune se interesează de Jenei. Vrei să-i spui tu mai multe?

— Dar ce a făcut? a întrebat ea speriată.

— Nu a făcut nimic. Ne interesează numai cum arăta, cum se comporta şi ce a lucrat cât a fost în această fermă, ce prieteni a avut mai apropiaţi?

— Dacă vă interesaţi dumneavoastră de el înseamnă

că a făcut ceva sau i s-a întâmplat ceva, a spus ea, clătinând din cap.

Am scos din mapă fotografiile. I-am arătat-o pe cea care a folosit pentru obţinerea buletinului de identitate, la care a avut o ezitare, dar când i-am arătat-o pe aceea faută la Eforie, a pus degetul pe figura lui Jenei, apoi pe a lui Vlad, numindu-i pe rând.

— Pe ceilalţi nu-i cunoşti? am întrebat-o.

— Îl cunosc şi pe acesta. Este Tudorel Petcu şi a lucrat la noi până a plecat în armată. Pe ultimul nu-l cunosc.

— Este suficient, am hotărât eu. Acum te-aş ruga să mi-i descrii pe fieare din cei doi, adică Jenei şi Vlad! Aşa cum i-ai cunoscut.

— Despre Jenei, ce să vă spun… am fost buni prieteni şi… urma să discute cu părinţii lui, iar înd se întoarce de acasă, să ne căsătorim, a spus ea cu glasul aproape stins şi faţa i se îmbujorase iar urehile parcă îi luaseră foc. Eram de aceeaşi vârstă amândoi, el era mai mare cu patru luni şi ne înţelegeam bine. Mie îmi plăcea mult de el că era blând, bun, muncitor, ascultător şi avea un glas dumnezeiesc, cântam aproape în fiecare seară tot felul de cântece pe terasa de la vie, aproape de malul Dunării.

— Când a pleat acasă, de aici, din fermă?

— Pe data de… 23 decembrie. Da, îmi aduc bine aminte că pe data de 22 a fost o zi foarte călduroasă, iar zăpada care căzuse cu câteva zile mai înainte se topea. Fusesem împreună la malul Dunării, unde este o cruce de piatră de mulţi ani, aproape de mănăstirea Cocoşu. Apoi, a doua zi aplecat şi seara a început un viscol urât care a ţinut aproape două zile. Da, pe 23 decembrie a pleat de aici.

— Singur a plecat?

— Singur. L-am însoţit şi eu până la şosea unde el a rămas să aştepte o maşină de ocazie spre Tulcea. Când a început viscolul, mă gândeam „o fi ajuns acasă Jenei sau l-a prins vremea rea pe drum?”

— Îl iubeai? am întrebat-o.

— Da şi încă îl mai iubesc, a venit răspunsul ei cu ceva întârziere şi s-a înroşit din nou, mai tare. Avea un suflet bun, era chiar milos. Ne-am împăcat foarte bine cât timp am lucrat împreună în aceiaşi echipă.

— Îmi pare rău că eu sunt acela care trebuie să-ţi dea o veste neplăcută, dar n-am încotro. Jenei a fost găsit mort în oraşul Tulcea, în apropierea unei linii de cale ferată. Trupul său a stat sub zăpadă din momentul morţii şi până pe data de 03 februarie, când a fost descoperit de nişte lucrători de la C.F.R… Nu ştim, încă, dacă a căzut din tren sau a fost omorât de cineva, dar eu merg pe a doua variantă, de aceea cercetez, pentru că vreau să-l prind pe agresor.

Voia Lenuţei s-a ascuţit aproape brusc şi a început să plângă cu suspine, încât tot trupul îi trepida.

Am încercat s-o calmez, înţelegând că în sufletul ei ardea un chin mare şi acea întrebare: cine şi de ce l-a omorât? Aşa cum ea amuţise, nici eu nu eram în stare să-i răspund la întrebare, care-i juca în privirile pline de lacrimi. Mi-am dat seama că nu-i pot stinge focul din inima zdrobită, dar pot să încerc s-o îmbărbătez:

— Nu te lăsa doborâtă de gânduri rele! Totul va trece până la urmă aşa cum trec şi zilele omului care sunt numărate ca şi bătăile ceasornicului care a fost întors la vreme. Curaj! Numai aşa vei reuşi să treci peste toate.

— Nu mai pot! După ce a plecat Jenei, la vreo săptămână de zile am început să ies la şoseaua naţională să-l aştept, ori de câte ori era vremea mai bună. Mă aşezam uneori pe malul Dunării, lângă Cruce şi-l aşteptam în frig ore în şir, aşa cum se obişnuieşte în vreme de secetă prin sate să se aştepte procesiunea cu icoane făcătoare de minuni. Nu ştiam că el trecuse deja în rândul drepţilor. Mă gândeam că poate vreun duşman lucrează tainic împotriva noastră, iar primejdia o vedeam venind de la o femeie răsărită în calea lui care-l împiedica să vină sau să-mi scrie, atâtea luni de când plecase.

L-am învinuit şi pe Vlad că i-ar fi putut spune ceva despre mine, din cele multe care se pot inventa pe seama unei fete în pregătire de măritiş, despre care ştia.

Bănuiala asupra lui Vlad o găseam justificată deoarece l-am respins de câteva ori şi din acest motiv se putea răzbuna. Nu ştiu ce să mai spun. S-a dus totul.

...A urmat o tăcere profundă pe care niciunul dintre noi n-a cutezat s-o întrerupă. O observam discret cum o măcinau gândurile şi o torturau frământările interioare, încât faţa i se îngălbenea, se înroşea, apoi se albea, iar muşchii se crispau şi buza de sus îi tremura. Deodată o amintire i-a ars inima şi a tresărit: „N-ai să ai parte de el, Lenuţa!”

— Să mă ierte Dumnezeu, că nu aş vrea să-i fac rău, dar trebuie să vă spun ceva de care mi-am amintit!

— Te ascult!

— În ziua în care am discutat cu Vlad pentru ultima dată şi i-am spus să mă lase în pace, după ce a tăcut o vreme şi s-a frământat – se vedea că în el se dădea o luptă crânenă – ca unul care se luptă cu un duşman nevăzut şi gâfâie şi se zbuciumă neîncetat, s-a întors spre mine şi mi-a spus, aşa, ca o sentinţă: „N-o să ai parte de el, Lenuţa!” a murmurat aşa cum mârâie animalele de pradă, lăsând să se înţeleagă că se va declanşa furtuna.

— De cine, Vlade, l-am întrebat, deşi intuisem la cine făcea el aluzie, când a pronunţat acel avertisment cu atâta încrâncenare.

— De cel cu care intenţionezi să te căsătoreşti! S-a ridicat de pe iarba uscată şi s-a îndreptat spre clădirile fermei, iar eu am rămas pe loc, plângând.

— De fapt cine este acest Vlad? Care îi este numele?

— Vlad Grigore, răspunde prompt inginerul P. Iorgu.

— Vlad Grigore? Nu cumva este din Buşteni? l-am întrebat eu, cu gândul la hoţul de biciclete de la Somova.

— Nouă ne-a spus că este din Buhuşi, a precizat inginerul

Iorgu.

— Dar în buletinul lui cum scria? Sper că i-aţi verificat acest act de identitate pe care trebuie să-l aibă asupra sa fiecare persoană care a împlinit 14 ani.

— Tocmai că nu avea buletin de identitate. A motivat că îl pierduse la mare şi urma să plece la el la Buhuşi să-şi scoată altul.

— Nu i-aţi cerut nici certificatul de naştere?

— Nu l-a avut la el, motivând că nu a ştiut că îi va fi necesar.

— Rău faceţi, tovarăşe inginer, că angajaţi oameni fără să ştiţi cine sunt. Pot fi hoţi, criminali sau cine ştie pentru ce alte fapte îi caută miliţia, iar cu modul defectuos al dumitale ne sabotaţi munca. Să ştiţi că vom lua măsuri împotriva dumneavoastră, conffom legii!

— Au fost numai zilieri, pe o perioadă scurtă, de trei luni de zile, a răspuns Iorgu.

— Legea cere ca orice persoană să posede documente de identitate, iar dacă acea persoană locuieşte în altă parte decât domiciliul său, este obligată să solicite viză de reşedinţă la organul local de miliţie şi toate celelalte pe care le ştiţi bine şi dumneavoastră în calitate de angajator cu obligaţii exprese în acest sens.

— Voi fi mai atent pe viitor! a spus inginerul.

— Celălalt tânăr din fotografia de la mare, pe care fata l-a numit Tudorel, cum îl mai cheamă?

— Tudorel Petcu. A lucrat la noi tot anul trecut, dar la 15 octombrie a fost anunţat de părinţi să se ducă acasă pentru a se pregăti să plece în armată. Era un băiat bun, nu ne-a pus probleme cât timp a fost aici.

…Până la ora 14.00 luasem toate declaraţiile de la persoanele care i-au cunoscut pe Jenei, Vlad şi Tudorel, pe care apoi le-am prelucrat şi le-am introdus în verificări calificate.

Ajungând înapoi la postul de miliţie, am pus mâna pe telefon şi am vorbit cu şeful de post de la Somova pe care l-am întrebat dacă a terminat dosarul privind furtul celor opt biciclete şi dacă a dat de Grigore Vlad. Acesta mi-a

confirmat că a trimis dosarul cu Procop Ion pentru care a putut proba furtul a cinci biciclete, celelalte fiind furate de Grigore Vlad care nu poate fi găsit, deoarece se pare că şi-a dat un nume fals şi nu esteunoscut la miliţia oraşului Buşteni.

În aceeaşi seară ne-am întors la Tulcea şi am plecat la Constanţa pentru a fi a doua zi acasă cu familia, fiind zi de duminică.

Luni, la prima oră mi-am informat şeful cu toate activităţile pe care le-am desfăşurat. Când am terminat, acesta mi-a atras atenţia:

— Vezi că a mai sosit o corespondenţă bogată pentru biroul vostru, iar unele mi se pare că sunt răspunsuri la dosarul tău despre care tocmai am discutat!

Am alergat glonţ în biroul secretarei şi am ridicat corespondenţa pe care am răsfoit-o şi am citit-o şi pe dungă, cu interesul de a găsi cât mai multe date. După atâta vreme de căutări în care bătusem pasul pe loc, speranţa mea se îndrepta spre aceste răspunsuri. Multe adrese mi-au folosit în alte dosare pe care le aveam în lucru, dar mi-a atras atenţia un raport venit de la Miliţia din Medgidia din care rezulta că l-au identificat pe Dogaru Jenei (cu toate datele de identificare), care lucrează la întreprinderea Agricolă de Stat Medgidia – sectorul viticol şi locuieşte în căminul întreprinderii.

Cred că vă închipuiţi reacţia mea când am văzut scrise negru pe alb toate deste date, eu, care ştiam că ele sunt datele cadavrului de la Tulea.

Am plecat cu primul tren la Medgidia, iar de la miliţia raională m-a însoţit căpitanul Mocanu până la IAS. Discutând cu contabilul şef, şeful de depozit şi administratorul gospodăriei, toţi l-au prezentat pe Dogaru Jenei ca un tânăr muncitor, liniştit şi priceput în tot ceea ce i se dădea să facă.

— Unde este acum? Aş vrea să discut cu el, mi-am exprimat eu părerea.

— L-am învoit, pentru că este mama lui bolnavă, dar

când se va întoarce îl trimitem la miliţie şi puteţi discuta cu el. La cine să-l trimit? a întrebat şeful de depozit?

— Trimite-l la mine, nea Costache! a intervenit căpitanul Mocanu. Lămuresc eu situaţia lui.

— El locuieşte aici, în căminul IAS-ului? l-am întrebat eu.

— Da. Să ştiţi că are viză de flotant pe şase luni.

— Cu cine mai locuieşte?

— Cu încă trei colegi. Staţi că îi chem acum! Costică! Măi Iosif! Măi, nu auziţi niciunul?

— Da, tovarăşe şef! a răspuns Iosif ieşind de după o budană dolofană.

— Cheamă-i pe colegii voştri de cameră, că vor dumnealor să stea de vorbă cu voi! Hai, fuguţa!

— Sunt de la miliţie? a întrebat Iosif

— Da. Hai, du-te odată!

Iosif s-a întors repede cu alţi doi şi mă priveau curioşi fără să deschidă gura.

— Locuiţi cu Dogaru Jenei în cameră? i-am întrebat.

— Da, a răspuns Iosif. Aţi venit pentru reclamaţia pe care am depus-o noi la miliţie pentru furtul de produse?

Întrebarea lui ne-a surprins şi pe mine şi pe Mocanu. Atunci am căutat un răspuns ambiguu că lucrarea se află la sediu şi am venit numai să ne interesăm ce s-a întâmplat, deci să aflăm direct de la sursă.

I-am rugat să ne conducă la ei în cameră şi să ne arate unde îşi ţineau obiectele personale care li se furaseră şi le-am spus să deschidă dulapurile, apoi să desfacă paturile şi să ridice saltelele de pe ele.

Când a ridicat unul dintre ei salteaua lui Dogaru, au căzut pe duşumea două chitanţe de la poştă cu care acesta trimisese bani mamei sale prin mandat poştal, unul de 600 lei, iar altul de 1.000 lei.

— Ale cui sunt aceste chitanţe? am întrebat eu.

— Ale lui Dogaru, a răspuns Iosif. Ultima dată am fost amândoi la poştă, că am depus şi eu bani pentru a-i mei

din Sighişoara. Pot să vă arăt chitanţa.

— Ia uită-te ce nume sunt scrise pe recipisă!

— Craina Maria şi expeditor Craina Vlad, a silabisit Iosif, după care m-a privit mirat şi a exclamat:

— De aia se ferea el de mine să nu văd ce scrie pe mandatul poştal! Şi eu l-am adus aici, în I.A.S. L-am întâlnit în trenul Bucureşti – Constanţa în luna ianuarie, când veneam de acasă. Am stat de vorbă pe culoar, apoi am venit în compartiment unde mi-a spus că ar vrea să lucreze şi nu are unde. Atunci i-am povestit ce muncim noi aici, i-am promis să-l recomand şefului de depozit, el s-a învoit pe loc şi am coborât în gară la Medgidia împreună. Acum s-a învoit să se ducă acasă că este mama lui bolnavă, iar la plecare ne-a uşurat de aproape 2000 de lei bani şi de câteva obiecte de îmbrăcăminte pe care le aveam şi noi mai bune şi aparatul de radio al lui Dobre.

— Puteţi să-l descrieţi? i-am întrebat eu, plimbându-mi privirea pe feţele lor.

— Da. Înalt de-l, 70-l, 75 m. suplu, faţa aproape blondă, părul maron deschis (şaten) ochi căprui, se pieptăna peste cap şi câteodată încerca să facă o cărare pe stânga, dar nu-i ieşea şi renunţa.

— Cu ce umbla încălţat? am insistat eu.

— Pantofi maron cu toc lat şi talpă groasă de cauciuc.

Le-am consemnat declaraţiile pe coli de hârtie şi le-au semnat, după care mi-am notat obiectele pe care le reclamau ei ca furate de Dogaru, pe care, de această dată, îl numeau Vlad Craina, scuturând din cap ca oamenii apăsaţi de o greutate.

— În ce a luat obiectele pe care ziceţi că le-a furat?

— Într-un rucsac mare, de culoare kaki, din cele care se poartă în spate.

— Ca o raniţă, am precizat eu.

— Da, da, chiar raniţă era, poate una militară.

Le-am mulţumit băieţilor şi le-am promis că cererea lor va fi soluţionată conform prevederilor legale, apoi ne-am întors la sediul Miliţiei din Medgidia de unde l-am

sunat pe maiorul Belu să-mi permită deplasarea la Crevedia.

...Deplasarea trebuia făcută urgent, nu-mi puteam permite să mai aştept ca infractorul să facă o nouă greşeală în bârlogul său, cum se mai obişnuia la judiciar. Trecuse prea mult de la săvârşirea faptei.

*

— Alo! Tovarăşe maior, am dat de un fir important în cazul de la Tulcea şi vă rog să-mi aprobaţi să mă deplasez la Bucureşti.

— Bonciule, ţie ţi s-a făcut de Bucureşti tocmai acum când noi pregătim colectivele de control de fond pentru raioane?

— Ce pot să fac? Trebuie să merg acolo, altfel îl voi scăpa şi de această dată şi cine ştie câţi vom trebui să alergăm după el. Am reuşit să-l identific cu datele lui reale.

După ce i-am dat toate amănuntele, inclusiv acţiunile ce le voi desfăşura acolo şi ce mi-am propus să fac în continuare, acesta a cedat:

— Bine, du-te, dar ai grijă să te întorci până luni dimineaţa, la prima oră, când va trebui să plecăm la raioane! Reţine că eşti component în colectivul care va controla Miliţia Raionului Hârşova. Azi este joi, ai în total patru zile la dispoziţie. Succes!

— Vă mulţumesc! Sper să mă întorc până sâmbătă.

Mi-am luat rămas bun de la colegii de la Medgidia şi am coborât spre gară, mi-am cumpărat bilete şi am aşteptat pe o bancă pe peron, acceleratul de ora 14.20 Constanţa-Bucureşti. Seara am reţinut o cameră la hotelul Ministerului Transporturilor, iar după ce am mâncat la restaurantul de la parterul hotelului, am urcat în cameră şi mi-am făcuttualeta de seară şi m-am culcat pentru a fi odihnit în ziua următoare. Întrucât mă culcasem cu grijă, dimineaţa m-am trezit din somn la ora cinci, iar o jumătate de oră mai târziu mă aflam deja în staţia autobuzului care făcea cursa de călători la comuna Crevedia.

Am un obicei mai vechi să mă informez fără a cere

prea mult ajutor de la camarazii mei, atunci când o pot face singur. Aşa am procedat şi de această dată: m-am oprit la şcoala generală pe lângă care treceam şi, pentru că elevii erau în recreaţie, iar eu am o slăbiciune mare pentru copii, m-am apropiat de ei. Unii jucau fotbal cu o minge umflată bine, dar cu multe petice pe ea, alţii se alergau, iar fetele jucau un joc în cerc, însoţit de un cântec zglobiu. Am pus mâna pe umărul unui băieţel cu faţa îmbujorată şi l-am întrebat în şoaptă:

— Tu cunoşti familia Craina, puişor?

— Da, nene, dar nu-i ştiu aşa bine, că locuiesc în partea opusă faţă de ei. Îi cunoaşte un coleg de-al meu. Vreţi să-l chem?

— Da, te rog! spunând acelaşi lucru şi cu privirea.

— Paule! Paule! a strigat cavalerul roşcovan. Vino puţin! Vrea cineva să vorbească cu tine.

Puştiul care fusese strigat tocmai se ferea să nu fie prins de alţi doi cu care se hârjonea şi era cu faţa plină de broboane de sudoare din cauza efortului.

— Cine mă cheamă? a întrebat el gâfâind.

— Dânsul.

— Tu eşti Paul? l-am întrebat.

— Da, a răspuns el cu oarecare sfiiciune, continuând să mă privească curios.

— Vrei să vii puţin cu mine?

— Unde, nene?

— Mai spre gard, ca să nu ne lovească cu mingea colegii tăi.

Ne-am apropiat de gardul şcolii, depărtându-ne de larma şi de hârjoana lor, apoi l-am întrebat:

— Cunoşti familia Craina?

— Da. Casa noastră este peste drum de casa lor, cum se spune suntem vecini.

— Unde lucrează soţul doamnei Craina?

— Nu ştiu, pentru că sunt despărţiţi de mulţi ani. Acasă locuieşte tanti Maria şi Lidia – fiica dumneaei. Mai

are un băiat pe care îl cheamă Vlad, dar este bărbat de vreo douăzeci de ani sau poate mai mare, nu e de vârsta mea. Lidia este în clasa a VII-a.

— Băiatul unde lucrează? am insistat eu cu întrebările, deşi cunoşteam răspunsul dinainte.

— Am auzit-o pe tanti Maria discutând cu mama şi îi spunea că Vlad lucrează undeva prin Dobrogea. Dar n-am înţeles unde anume pentru că n-a spus.

Odată am întrebat-o eu pe Lidia, dar mi-a spus că asta nu este o treabă pe care s-o ştie orice mucos. Ea are aproape cincisprezece ani şi se crede fată mare.

— Tu în ce clasă eşti?

— Într-a patra, a răspuns el mândru.

— Pe Vlad l-ai mai văzut?

— Da. Este venit acasă de vreo săptămână. Îl văd câteodată seara că ia câinele cu el şi pleacă pe izlazul de la marginea satului, dar nu ştiu ce face acolo şi nici nu-l văd când se întoarce.

— Are câine mare, lup, sau obişnuit?

— Nu cred că este lup, dar este mare şi foarte puternic. Pe toţi câinii îi bate când iese pe uliţă, iar el nu intervine să-i despartă; pe unul l-a omorât anul trecut, jos, pe uliţă şi l-a reclamat la postul de miliţie stăpânul câinelui.

— Are vreo fată aici, în sat?

— Cine, Vlad?

— Da.

— A avut una, Anuţa, de-o seamă cu el, au fost şi la şcoală împreună. Pentru ea s-a bătut anul trecut cu unul George, de-abia i-au despărţit oamenii şi i-a amendat miliţia. Mama zice că din cauza aceea a plecat el din sat, dar numai el ştie adevărul.

— Îţi mulţumesc! Mi-ai fost de mare ajutor. Poţi să mergi să te joci, că mai este puţin şi sună clopoţelul!

— Dar îmi puteţi spune de ce îl căutaţi pe Vlad?

— Trebuie să-i dau ordinul de încorporare ca să se

prezinte la armată, am minţit eu şi cred că m-a crezut.

…L-am mângâiat pe creştet, apoi i-am mulţumit încă o dată, după care am ieşit din curtea şcolii, îndreptându-mă spre postul de miliţie.

În post l-am găsit chiar pe şef, lucrând de zor la un dosar privind furtul de porumb dintr-o tarla a CAP-ului Crevedia în care fuseseră implicaţi nişte crescători de oi din satul vecin. Era singur, ajutoarele lui fiind plecate la un control, la ferma zootehnică din sat unde muriseră câţiva viţei.

M-am prezentat şi i-am spus scopul venirii mele în comuna pe care el o păstorea, apoi am trecut la discuţii ample pe seama subiectului care mă interesa.

După ce m-a asigurat că Vlad este venit acasă de aproximativ o săptămână de zile, şeful de post mi l-a prezentat, pe scurt, cum îl cunoştea el de peste 15 ani de când lucra în comuna Crevedia.

— Îl cunosc pe Vlad de când păştea vaca pe islaz, apoi la şcoală şi tot aşa până s-a făcut mare şi a început să umble cu fetele. Are numai mamă, că tatăl lor i-a lăsat de mici şi a plecat pe diferite şantiere de construcţii din ţară, până şi-a pierdut urma. Maria, mama copiilor crede că a murit.

Cât a stat aici, în sat, nu prea am avut probleme cu Vlad, numai că nu prea îi plăcea să lucreze la colectiv, umbla mai mult pe la Bucureşti, în special vara.

I-a ţinut maică-sa pe amândoi, ducându-se zilnic la muncă. Am uitat să vă spun că mai are o fetiţă în vârstă de 14 – 15 ani care e la şcoală aici, în sat.

Acum vreo doi ani, Vlad s-a certat şi s-a bătut la un bal cu un alt flăcău din sat pentru o fată, una Anuţa, care stă aproape de sediul gospodăriei colective. Abia i-au despărţit sătenii aflaţi la bal. I-am adus la post, aşa plini de sânge şi cu hainele rupte de pe ei şi le-am dat câte o amendă şi i-am speriat că-i trimit la închisoare, apoi le-am dat drumul acasă, pe rând, că n-am reuşit să-i determin să-şi dea mâna să se împace. După câteva zile Vlad a plecat

de acasă şi mi-a spus mamă-sa că lucrează prin Dobrogea, dar nu prea ştie unde. Fata pentru care s-au bătut atunci nu s-a măritat nici acum, cred că îl aşteaptă încă; s-a despărţit de George mai de mult.

— Deci Vlad mai are o soră, am spus eu pe gânduri.

— Da. Dar ce a făcut pe la Constanţa? întreabă el.

— A omorât un tânăr din comuna Chitila, cu care lucra la o fermă viticolă din comuna Niculiţel, aproape de Tulcea. Se pare că este vorba tot de o fată, pe fondul geloziei. Ne va spune mai mult când vom vorbi cu el.

— Mă miră comportarea lui! a spus şeful de post. Aici n-a făcut nimic, în afara bătăii cu flăcăul de care v-am povestit.

— Vlad nu este chiar aşa de sfânt. Mai are pe la Medgidia un furt de obiecte din camera colegilor de muncă şi nişte furturi de biciclete prin comuna Somova raionul Tulcea. Faptele le-am cercetat deja, urmând să i le aducem la cunoştinţă şi lui şi apoi să-l inculpăm. Cea mai grea a fost, însă, crima săvârşită la Tulcea.

— Ce va spune mama lui când va afla?! Era singurul ei sprijin, că fata se va mărita şi pleacă de acasă, a spus şeful de post, clătinând din cap.

— Vreţi să vorbiţi cu el? a spus acesta după o pauză.

— Trebuie să-l iau cu mine la Constanţa, de aceea am şi venit.

— Cum să facem să procedăm discret?

— La prânz ies copiii de la şcoală. Cheamă-l pe Paul, vecinul lor, un puşti isteţ foc şi să-l instruim aici cum să afle dacă este acasă Vlad. L-am cunoscut în curtea şcolii când am coborât din autobuz.

Peste o jumătate de oră, Paul se întorcea cu răspunsul:

— Acasă nu este decât tanti Maria, mama lui Vlad, care mi-a spus că este plecat la Bucureşti de ieri, dar vine astăzi cu autobuzul de ora 14.00.

— Ce face Maria acasă? întreabă şeful de post.

— Spală nişte rufe, răspunde Paul.

— Mai aveţi ceva cu flăcăul? m-a întrebat şeful de post.

— Nu. Paule, îţi mulţumim! îmi place că eşti isteţ.

— Bună ziua! a spus el şi a ieşit.

— Bună ziua! Paul, nicio vorbă… îi şopteşte şeful de post când acesta a ajuns în prag.

— Se poate? Sunt băiat serios! replică puştiul cu un aer plin de importanţă.

— Ei, acum e acum! Dacă nu se mai întoarce… şi-a spus gândul subofiţerul.

— Se întoarce el, am susţinut eu cu glas sigur, deşi în interiorul meu vibra aceeaşi întrebare.

Am rămas în încăpere singur, deoarece subofiţerul a plecat la primărie să rezolve alte probleme. După vreo zece minute, l-am observat, pe fereastră, cum se întorcea pe aleea din faţa clădirii ducând de braţ un tânăr, ca pe un bun prieten.

— Tovarăşe locotenent major, iată-l pe Vlad Craina în came şi oase! S-a întors de la Bucureşti cu acelaşi autobuz cu care aţi sosit şi dumneavoastră, dar nu a mai ajuns acasă, pentru că a fost mai aproape cârciuma. Se cinstea şi el cu prietenii din sat pe care nu i-a mai văzut de multă vreme.

L-am privit curios, reproşându-mi neglijenţa de a nu-l fi observat în autobuz. Gândindu-mă mai bine, mi-am adus aminte că la plecarea din Bucureşti nu se luminase bine, dar la coborârea în sat… aici a fost, într-adevăr neglijenţa mea.

— Faceţi-i percheziţie corporală!

Subofiţerul l-a palpat superficial, apoi i-a cerut cu voce tare:

— Scoate tot ce ai în buzunare!

— Dar ce aveţi cu mine? Ce am făcut? a întrebat Vlad cu prefăcătorie studiată în glas, fără să scoată din buzunare conţinutul, aşa cum i se ceruse.

Văzând că nu face nicio mişcare, m-am apropiat de el şi am pronunţat autoritar:

— Ţi s-a spus să scoţi tot ce ai în buzunare. Ce mai aştepţi? Să ţi le scot eu?

Vlad mă privea uimit şi tâmp. Văzând că se codeşte, mi-am închipuit că ascunde ceva care poate fi periculos şi atunci l-am palpat de sus până jos şi i-am scos pe masă tot ce avea la el.

— Dezbracă-te! Scoate şi pantalonii! Şi pantofii!

— Dar de ce?

— N-ai auzit de ce? îţi facem percheziţie corporală.

— Nu înţeleg ce am făcut de mă…

— Vei afla ceva mai târziu. „Pantofi maron”, mi-am zis. În pantofi i-am găsit suma de 1.000 de lei, iar în ciorapi alţi bani, 500 lei, toţi în bancnote de 100 de lei.

În buzunare avea ceva mărunţiş, un bilet de autobuz cu care sosise acasă în acea dimineaţă şi buletinul său de identitate pe numele real Craina Vlad, în care se găsea şi certificatul de naştere pe acelaşi nume, un bilet de tren Medgidia-Bucureşti şi un briceag.

Şeful de post i-a verificat sacoşa cu care se întorsese de la Bucureşti, în care avea cumpărături, constând în obiecte de îmbrăcăminte şi o bucată de salam şi un pachet de zahăr.

— Când ai plecat la Bucureşti? i-am întrebat

— Ieri de dimineaţă.

— Ai avut multă treabă în Bucureşti?

— Nu. După ce am făcut cumpărăturile, am fost la un film pe bd. 6 Martie, iar din cauza lui am pierdut autobuzul. Ce era să fac până a doua zi de dimineaţă? M-am dus la un hotel în spatele Gării de Nord, iar de dimineaţă m-am prezentat la staţia autobuzului cu care am venit acasă.

— De unde ai această adeverinţă pentru policlinica din Tulcea?

— De la IAS Niculiţel. Scrie pe ea. Am lucrat acolo, la

ferma viticolă vreo patru luni de zile în cursul anului trecut.

Dar pe tine te cheamă Vlad Grigore?

— Cred că a greşit cel care a completat adeverinţa, a spus el după o pauză de gândire.

— Ai cam multe situaţii în care s-au înşelat oamenii în privinţa ta, dar asta o vom discuta mai târziu.

În încăpere a intrat un plutonier, unul dintre cele două ajutoare ale şefului de post, care a salutat şi a trecut lângă fereastră.

— Ai rezolvat problema cu viţeii? l-a întrebat şeful său, referindu-se la viţeii morţi din ferma zootehnică.

— Da. A fost acolo o comisie numeroasă de la raion.

— Bine. Îmi vei spune mai târziu cum a fost.

…Considerând că percheziţia a luat sfârşit, l-am lăsat pe Vlad să se îmbrace, în prezenţa ajutorului, iar eu şi şeful postului am trecut în camera alăturată.

— Să mergem acasă la el să-i verificăm bagajele cu care a venit de la Medgidia, poate găsim obiectele furate de la căminul din IAS şi mai ales buletinul de identitate al victimei de la Tulcea, cu care s-a legitimat Vlad când s-a angajat la IAS Medgidia.

— Îl luăm şi pe el? a întrebat subofiţerul.

— Desigur. Percheziţia o vom face numai în prezenţa lui Vlad. Ne trebuie o maşină pentru transportul lui până acasă, iar după percheziţie, până la Bucureşti.

— Mergem la preşedintele Gospodăriei colective să-mi dea IMS-ul lor. Este un caz de forţă majoră, îi explic eu lui şi mă va înţelege, şi-a oferit şeful de post sprijinul.

— Atunci este bine să vă grăbiţi!

Maşina a fost trasă la capătul aleii din faţa postului de miliţie, iar ajutorul şefului de post, după ce i-a prins cătuşele la mâini, l-a condus şi l-a ajutat să se urce în maşină. Am urcat şi eu, împreună cu şeful de post, continuând să-l privesc pe Vlad, care stătea cu capul plecat, ca un animal în cuşcă, după ce a fost hăituit şi

prins.

— Unde mergem? a întrebat şoferul, un bărbat între două vârste, şaten şi cu o faţă pătrată, terminată cu o bărbie voluntară.

— La Maria Craina acasă! a răspuns şeful de post, privind spre Vlad.

Am ajuns în faţa porţii şi am coborât toţi, mai puţin şoferul, căruia i-am spus să ne aştepte pe loc.

Maria Craina întindea nişte rufe ude pe sârmă.

— Bună ziua! a spus şeful de post.

— Bună ziua! a răspuns Maria, rămânând cu braţele agăţate de sârma de rufe.

— Azi nu te-ai mai dus la treabă la G.A.C.

— Am rămas acasă să spăl câteva rufe, că de când a venit băiatul n-am reuşit de loc să mai fac treabă şi acasă, fiind tot ocupată la câmp.

Eu rămăsesem la maşină să-i spun ajutorului şefului de post să caute doi martori care să asiste la percheziţia domiciliară pe care urma s-o efectuăm. Când m-am apropiat de prispa casei, şeful de post m-a prezentat:

— Tovarăşul locotenent major este de la Miliţia Regiunii Dobrogea şi a venit să stea de vorbă cu fiul dumitale.

— Ce a făcut Vlad? a întrebat Maria, privind speriată.

— Nu prea ştiu. O să-ţi spună dumnealui.

— Bună ziua! am salutat-o şi eu, când m-am apropiat. Vreţi să ne conduceţi în camera lui Vlad? Vreau să-i văd bagajele.

— Da. Poftiţi pe aici! a spus ea, urcând scara de la intrarea într-un antreu, de unde am intrat în camera care dădea spre stradă.

Între timp, subofiţerul-alutor, ducea tratative cu doi tineri care treceau pe uliţă într-o căruţă.

— Ioane! Costică! Legaţi caii de ulucă să nu plece cu căruţa şi veniţi cu mine!

— Domn şef, ne grăbim, avem treabă, au motivat ei.

— Hai înăuntru să participaţi la o percheziţie!

— Suntem aşteptaţi la G.A.C. să transportăm grâul acasă la cooperatori, că s-au dat drepturile pe zilele lucrate, iar dacă află preşedintele gospodăriei ne ceartă.

— Lasă că nu vă ceartă, vorbesc eu cu el că v-am reţinut pentru o treabă mai serioasă, cerută de lege.

Când au intrat şi martorii în cameră am început percheziţia.

— De unde ai această raniţă? l-am întrebat.

— Este a mea. O am de doi ani, cumpărată din Bucureşti.

Am scos lista din geantă, în care erau înscrise obiectele reclamate ca furate de la I.A.S. Medgidia: pantofi negri cu găuri cu capse galbene la şireturi, pantaloni negri de postav, două cămăşi albe cu guler, o cravată roşie cu dungi maron dispuse oblic. Când am răsturnat raniţa, au căzut toate obiectele pe covor; din buzunarul exterior al raniţei a căzut un buletin de identitate, un certificat de naştere, două scrisori, hârtie de scris şi un stilou vechi marca „Flaro”.

L-am privit pe Vlad, apoi m-am aplecat şi am ridicat buletinul de identitate şi certificatul de naştere, care erau pe numele lui Dogaru Jenei. L-am privit din nou. Era speriat. Nu i-am spus nimic. M-am întors spre mama lui şi am întrebat-o:

— Cămăşile şi tricoul care lipsesc, înţeleg că sunt deja pe sârmă, la uscat? Ţi-a spus, probabil, că le-a cumpărat?!

— Da, le-am spălat. Nu trebuia? a răspuns Maria.

— Te rog să le aduci aici!

Când Maria a ieşit din cameră, l-am întrebat pe Vlad:

— Sunt toate de la I.A.S. sau mai ai şi altele?

Vlad nu a răspuns, din care cauză le-am inventariat pe toate cele pe care le-a adus mama lui de pe sârmă, la un loc cu obiectele găsite, deja, în camera lui, împreună cu suma de 3.000 lei.

Am întocmit procesul verbal de percheziţie domiciliară, apoi, după ce au semnat toţi participanţii, le-am dat drumul martorilor.

— Te întreb dacă ai să ne spui ceva! m-am adresat eu lui Vlad, gândind că va spune despre faptele lui în faţa Mariei.

— Nu am ce să vă spun. Nu vă spun nimic! a strigat aproape înroşindu-se, Vlad. N-am făcut nimic.

— Ia-l şi condu-l la maşină! i-am spus şefului de post! Vin şi eu imediat.

Maria plângea înfundat şi îşi ştergea lacrimile cu colţul basmalei. M-am oprit cu ea în antreu şi i-am spus despre ce este vorba:

— Fiul dumitale a furat aceste obiecte de la I.A.S. Medgidia unde a lucrat. Sun ale colegilor de cameră.

— Nu se poate să-i daţi o amendă şi să dea înapoi obiectele pe care le-a luat? a întrebat Maria, suspinând. Sunt femeie necăjită şi nu-l am decât pe el; vă rog să mă înţelegeţi. Daţi-i o amendă mai mare şi lăsaţi-l liber! a insistat ea.

— Doamnă Craina, fiul dumneavoastră are mult mai multe „păcate”. Dacă ar fi fost numai asta, poate i-aş fi determinat pe foştii lui colegi să-şi retragă plângerile după ce le restituiam bunurile furate, dar Vlad a omorât un om în Tulcea.

— Nu se poate! un om… nu! Vlad nu poate… şi s-a lăsat încet pe un scaun, hohotind de plâns şi suspine.

— Liniştiţi-vă, dacă vreţi să aflaţi şi restul!

— Vlad! Vlad! te-ai nenorocit şi ne-ai nenorocit şi pe noi! S-a dus tot, s-a dus speranţa noastră, a continuat ea să strige, plângând şi suspinând.

— Liniştiţi-vă, vă rog!

— Pe cine a omorât, domnule?

— Pe un tânăr, la fel ca el, cu care a lucrat la o fermă viticolă din raionul Tulcea. Acesta este buletinul acelui tânăr căruia Vlad i-a luat viaţa pe 23 decembrie 1963, din gelozie pentru o fată pe care o iubeau amândoi şi pentru

suma de 4.000 de lei. Asta este. Acum ştiţi ce a făcut Vlad şi încă nu v-am spus totul, dar acum nu mai are niciun rost.

— Băiatul meu este criminal. Şi tot pentru o fată, a murmurat Maria, privind în gol.

— A mai avut probleme cu fata din sat, de aici, dar atunci sau bătut şi atât, am spus eu, ca s-o provoc să-şi ducă gândul până la capăt.

— Da. Prin 1962 s-a bătut cu unul George Marica pentru Anuţa şi abia au reuşit oamenii să-i despartă. După aceea el a plecat de acasă şi ne-a scris după vreo două luni că lucrează la I.A.S. Tulcea. A mai venit o dată acasă în vara anului 1963, apoi a plecat iar şi abia în ianuarie 1964 s-a întors, a doua zi după Sf. Ion. Era slab, tras la faţă şi stătea tot timpul în casă. Când a făcut baie şi s-a bărbierit am văzut că avea o rană la umărul drept, cu multe copci prinsă. L-am întrebat ce a păţit, dar mi-a spus că au descărcat nişte fiare acolo la fermă, iar unul l-a rănit şi, fiind ruginit, s-a infectat şi l-a cusut doctorul. Nu l-am crezut. M-am gândit că o fi fost la vreun bal unde s-o fi bătut cu băieţii, el fiind singur şi străin, a luat bătaie.

Până atunci eu îl socoteam cuminte ca o fată şi îl iubeam şi-l respectam pentru că mi se părea schimbat în bine, avea o oarecare distincţie pe care noi aici în sat n-o putem atinge. Vorbea corect, gândea mai matur şi mergea altfel decât îl ştiam eu, mai frumos, care mă făcea să-l consider superior mie şi Lidiei, sora lui. Când îl vedeam mergând prin curte mă cuprindea o uşoară emoţie, dar, în acelaşi timp eram mândră de el, deşi încă îl mai consideram tânăr, copil fragil, inocent şi lipsit de apărare.

Mi-a dat atunci suma de 5.000 de lei şi a doua zi de dimineaţă mi-a spus:

— Mamă, mâine plec înapoi la muncă! Nu am ce să fac aici, mă plictisesc.

— Mai stai câteva zile, cel puţin să ţi se vindece rana de la mână! am insistat eu.

— Nu. Mâine în zori plec, poate prind trenul de Constanţa.

— Dar sunt destule trenuri de la Bucureşti la Constanţa.

— Iama sunt mai rare şi nu vreau să stau prin gări.

— Mai odihneşte-te, mamă, că ai slăbit mult! Las-o mai uşor cu munca! Vei avea destul timp.

Nu avrut să mă asculte. Dimineaţa a plecat, nici nu se luminase de ziuă. I-am pândit plecarea şi am privit în urma lui până s-a îndepărtat şi l-am pierdut din vedere. Îmi părea rău că nu a avut răbdare să plece ziua şi să-şi fi luat rămas bun de la noi. M-am aşezat pe scara de la intrarea în casă şi am simţit deodată că sunt atât de obosită de parcă în trupul meu se adunase toată truda acumulată de-a lungul anilor pe care i-am trăit numai în supărări, necazuri şi chinuri amare, nu ştiu de ce în inimă am simţit atunci o tresărire, mi se părea că a plecat pentru totdeauna de acasă. O vreme l-am însoţit cu gândul spre Bucureşti, apoi în trenul de Constanţa, memorând anii în care a fost cu noi şi-l vedeam aievea cum se întorcea de la şcoală cu ghiozdanul trecut peste umăr.

Mi-a scris, apoi, de la Medgidia şi mi-a trimis bani de vreo câteva ori; odată i-am răspuns şi eu, dar mai des i-a scris Lidia, sora lui. Acum abia venise acasă.

…De vreo săptămână, de când a venit acasă nu reţin pe ce dată a venit, dar era în jurul datei de 1 august 1964, mi-am dat seama că nu este în apelel lui, ceva i s-a întâmplat. Bănuiam că are ceva pe suflet pentru că nu avea astâmpăr să stea acasă şi se ducea la cârciumă în sat unde pierdea timpul cu alţii care erau certaţi cu munca. El nu prea bea înainte, dar acum începuse să vină acasă puţin obosit, cu ochii injectaţi. Îl certam şi-l rugam să nu se mai ducă, dar tot pleca după ce eu plecam la muncă la colectivă şi Lidia la şcoală.

Uneori îl urmăream pe fereastră, când ieşea să se plimbe prin grădină sau când tăia lemne. Se oprea din mers sau din treabă şi rămânea cu privirea în gol, gândindu-se minute întregi. Mi se satrângea inima de teamă, pentru că presimţeam că i s-a întâmplat ceva grav

care îl munceşte atât de mult. Noaptea avea coşmaruri, îl auzeam vorbind tare în somn şi intram la el, îl trezeam şi se ridica din pat plin de sudoare, obosit şi speriat.

— Ce s-a întâmplat, Vlăduţ? Ce ai visat?

— Nu-i nimic, mamă, vise de noapte. Du-te şi te culcă!

A doua zi îl întrebam din nou, dar refuza să-mi povestească ce visa, zicea doar „Ei, vise ca toate visele!”

Când mai discutam seara cu el, îl rugam şi eu şi Lidia, să rămână cu noi acasă, să-şi găsească o fată şi să se însoare, dar să fim împreună.

— Ce vrei, să vin aici să fiu văcar la colectivă? Nu vreau să fiu sluga lor! îmi spunea.

— Dar acolo unde munceşti, nu eşti tot slugă, mamă?

— Acolo este altceva. Nu rămân acasă! încheia el discuţia.

— Înseamnă că nu ne mai iubeşti, dacă nu vrei să rămâi.

— Nu e aşa, dar ca să rămân aici e cu neputinţă, credeţi-mă!

Pe măsură ce povestea, Maria se liniştea şi s-a oprit din plâns, dând semne că începuse să se obişnuiască cu noua situaţie.

— Să mergem la maşină! Este bine să-ţi iei rămas bun de la el şi să-l îmbrăţişezi ca să poată suporta mai uşor cele ce urmează.

— Unde îl duceţi? m-a întrebat ea, privindu-mă în faţă cu ochii înroşiţi de plâns.

— La Constanţa pentru cercetări.

— Şi noi cum vom afla ce s-a întâmplat?

— Când vor fi definitivate cercetările şi se va stabili data procesului, vă vom înştiinţa legal, prin citaţie.

— Nu ştiţi cât de greu îi este unei mame să-şi vadă fiul într-o asemenea situaţie. Cu el am pierdut totul.

Când am ajuns în stradă, am deschis portiera maşinii pentru ca Maria să-şi îmbrăţişeze fiul. În acel timp, de

portiera deschisă s-a apropiat o fată blondă, cu cosiţele aurii legate cu bentiţă albă. Avea în mână o geantă de carton de culoare maron.

Când a văzut-o Vlad, sângele i-a colorat obrazul palid, obosit de nesomn, iar privirile li s-au întâlnit. El a văzut în ochii Lidiei atâta durere, semn că înţelesese despre ce era vorba, care l-au făcut să se ruşineze şi să simtă amărăciunea care-i invadase toată fiinţa. Se gândea cât de nefericite vor fi cele două femei, dacă vor afla adevăratele lui fapte.

Au urmat apoi lacrimi, văicăreli şi de o parte şi de cealaltă. M-am asigurat că raniţa lui Vlad se află în maşină, apoi am salutat-o pe Maria şi am pornit spre postul de miliţie.

— Dumneavoastră aţi mâncat ceva astăzi? m-a întrebat şeful de post. Să-l „asigurăm” pe Craina la noi aici şi să mergem să mâncăm ceva!

— Preşedintele G.A.C. a aprobat maşina până la Gara de Nord din Bucureşti?

— Da, aşa am stabilit cu el.

— Interesează-te discret dacă este alimentată cu suficienţi carburanţi, să nu rămânem în pană pe drum.

— Are, a venit răspunsul şefului de post.

— Atunci am plecat. Mă poate însoţi ajutorul dumitale?

— Desigur. Trebuie să vă ajute să vă luaţi bilete de tren, apoi urcarea în vagon… Da, merge!

— Mulţumesc pentru tot!

I-am strâns mâna şi am urcat în maşină, însoţit de ajutorul şefului de poast.

În Bucureşti am ajuns destul de repede, dar puţin cam prăfuiţi de pe drumul de pământ pe care mergeam o bucată din traseu, la cererea mea de a scurta drumul pentru a nu scăpa acceleratul de 15.27 spre Constanţa.

Am coborât la intrarea din strada Griviţei şi am pătruns pe peronul liniei numărul nouă unde ştiam că va fi tras trenul de Constanţa. Acolo l-am lăsat pe Vlad în

compania subofiţerului, iar eu am mers şi am cumpărat biletele de tren de la casa de bilete.

Pentru ca persoanele de pe peron să nu observe că Vlad are cătuşe la mâini, când am coborât din maşina cu care venisem, i-am prins raniţa pe umeri.

Între timp trenul nostru a tras la peron, am urcat în vagonul de lângă poştă şi am discutat cu conductorul să luăm loc în compartimentul destinat lor, conform înţelegerii mai vechi dintre miliţie şi C.F.R.

„Puteţi să staţi liniştiţi aici, să închideţi şi uşa, că eu nu am timp să vin aici până la Constanţa!” a spus conductorul după ce ne-am instalat acolo.

Din bufetul staţiei apucasem să iau patru sandviciuri calde, iar după ce trenul a depăşit triajul şi a mărit viteza, i-am scos cătuşele lui Vlad şi i-am dat să mănânce. Pentru lege era criminal, dar pentru mine era om. La început a refuzat, dar până la urmă a mâncat. Tot drumul am stat de vorbă despre fete, despre familia lui, mi-a spus povestea cu prietena lui, Anuţa şi că s-a bătut cu George, rivalul său, dar nu i-am pomenit nimic despre crima de la Tulcea sau de furtul bicicletelor de la Somova. Îl lăsasem să creadă că este vorba numai de furtul din camera IAS Medgidia.

Mi-a cerut o dată să-l duc la toaletă, la capătul vagonului şi am făcut-o, după ce l-am avertizat serios că mi-ar părea rău să mă pună în situaţia să-i „găuresc pielea” şi el a înţeles corect aluzia. Până la Constanţa nu i-am mai pus cătuşele, dar când am coborât din tren l-am „asigurat” din nou cu cele două „brăţări”.

În tren mă gândeam că avusesem un dram de noroc să dau de Vlad, după atâtea căutări, când plecasem aproape de la zero. Este drept că după ce mi se risipise toată euforia când aflasem că el dispăruse de la Medgidia şi acceptasem de bunăvoie să plec în urmărirea lui, nu mă gândeam decât să-mi îndeplinesc misiunea în condiţii cât mai bune. Mi-am adunat toate resursele de care dispuneam şi eram hotărât să duc la bun sfârşit această acţiune pe cont propriu, folosindu-mă de isteţimea şi

priceperea mea, solicitând ajutorul colegilor numai în caz de nevoie.

Mi-am adus aminte de soţie. Când am plecat joi dimineaţa de acasă m-a întrebat:

— Te întorci târziu diseară?

— Nu ştiu. Dar de ce mă întrebi?

— Ne-a invitat inginerul Vasile la ei pe la ora 20.00. Spunea nevastă-sa, Victoria, că azi împlinesc şi ei zece ani de la căsătorie şi Cosmin, fiul lor, face opt ani.

— Dacă scap devreme, mergem! Ia-le şi tu un cadou!

Joi seara n-am mai ajuns acasă, eram în hotelul Ministerului Transporturilor din Bucureşti. Viaţa de poliţist… Soţia mea s-a obişnuit cu mine şi munca mea şi mă iartă. Mă face adesea să-mi pară rău că nu pot fi mai mult cu ea şi cu copiii, dar ei mă înţeleg.

Eram, totuşi, mulţumit că l-am găsit pe Vlad după ce îl căutasem în toată ţara. Acum îmi trecuse supărarea pe el şi aşteptam să-l interoghez pentru a afla unele amănunte în legătură cu crima, pe care încă nu le aflasem.

Am coborât în gara Constanţa şi am intrat în sediul postului de miliţie transporturi de unde am dat telefon la Regiunea de Miliţie să-mi trimită o maşină. Aceasta a sosit în câteva minute şi ne-a transportat la sediu unde am procedat la reţinerea lui Vlad pentru 24 de ore. Şeful arestului i-a făcut cuvenita percheziţie corporală amănunţită înainte de a-l introduce în celulă, prilej cu care Vlad l-a privit cu încrâncenare când a fost căutat în gură pentru a fi siguri că nu posedă obiecte tăioase ascunse, cu care ar putea încerca să-şi croiască drum afară, cum ar fi, de exemplu, vreun fragment de arc de ceas din cele capabile să taie cea mai solidă bară, cum obişnuiesc cei mai versaţi criminali. De asemenea, să nu aibă la el obiecte interzise sau cu care să-şi facă rău.

Din practica miliţiei se ştie că, în general, răufăcătorii nu-s e sinucid, deoarece ţin la viaţa lor mai mult decât la viaţa altora. Cu toate că viaţa lor este compromisă de faptele abominabile săvârşite, ei cred că au

dreptul să trăiască, sunt laşi, sunt slabi. În acest sens se iau şi măsurile preventive care sunt obligatorii.

Mi-am lăsat în fişet documentele, raniţa lui Vlad şi ce aveam în plus la mine şi am plecat acasă.

A doua zi i-am luat lui Vlad o declaraţie succintă privind crima comisă la Tulcea şi l-am prezentat procurorului Dumitrana care l-a audiat şi i-a emis mandat de arestare pentru o perioadă de treizeci de zile. Văzându-l curios pe Vlad când i-am vorbit despre crimă, pentru a-l face să vorbească, i-am făcut eu o introducere, spunându-i de fiecare faptă pe care a comis-o câte ceva. Am făcut aceasta pentru a-i lăsa timp de gândire în vederea interogatoriului pe care urma să i-l iau dup ce terminam controlul de fond de la Hârşova despre care mă anunţase şeful meu înainte de a pleca la Bucureşti după Vlad.

PARTEA A II-A CERCETAREA FAPTELOR

CAP. I. – CRIMINALUL SE HOTĂRĂŞTE SĂ-ŞI RECUNOASCĂ FAPTELE COMISE

Controlul de fond a durat o săptămână de zile, dar când a avut loc bilanţul, conform obiceiului, am obţinut aprobarea să mă întorc la Constanţa pentru a începe cercetarea faptelor în dosarul privindu-l pe Craina Vlad.

Când l-am scos din arest şi l-am adus în biroul meu, am avut senzaţia că se bucura, că abia mă aştepta să stau de vorbă cu el. Slăbise şi aşa cum era îmbrăcat, fără curea la pantaloni şi fără şireturi se tot ţinea cu mâinile de pantalonii care i se păreau că o iau la vale. Pantofii maron ai lui Dogaru Jenei îi clămpăneau în picioare.

— Cum te simţi? l-am întrebat.

— Parcă nu ştiţi cum e, dar sunt vinovat şi o merit.

— Vlad, eu vreau să te ajut cât pot. Cred că ţi-ai dat seama că nu vreau să-ţi fac rău. În mine poţi să ai încredere. Vreau să te feresc de ceea ce este mai rău, să nu te pierzi de acum pentru că eşti băiat tânăr. Îţi dai prea bine seama că toate faptele tale ne sunt bine cunoscute şi probate, încât eu îţi cer numai să-mi povesteşti cum ai făcut fiecare faptă în parte.

Consider că cel mai bine ar fi să te gândeşti şi să-mi povesteşti toată viaţa ta, începând de acasă, din fragedă copilărie şi până te-am luat eu de acasă.

Este greu? Dacă-ţi este greu, te trimit înapoi în arest să te mai gândeşti şi continuăm altă dată. Ce zici? Eu credeam că te-ai gândit săptămâna trecută şi acum putem începe.

…Traian Bonciu era un ofiţer calm, liniştit şi afecta o simplitate şi o sinceritate de invidiat în timp ce făcea ancheta, fără să diminueze din sobrietatea care-l însoţea pretutindeni. Când punea întrebările, se străduia ca vocea sa să capete intonaţii paterne, câştigând astfel încrederea celui interogat, care răspundea fără a ascunde adevărul. Avea obiceiul să spună: „Iată ce ştiu eu!” şi îi înşira o parte din faptele infractorului, lăsându-i posibilitatea acestuia să vorbească cum şi cât considera, fără a-l întrerupe, după care, fie îl îndrepta, fie îi spunea că s-a îndepărtat prea mult de adevăr.

De obicei reuşea să-l determine pe cel interogat să recunoască faptele fără a fi nevoie de confruntări sau alte probe „şoc”. Ştia că este greu să smulgă mărturisiri de la un om care are tot interesul să tacă, dar asta se potrivea numai în cazul celor care mai credeau că îi lipseau probele, ceea ce nu era şi situaţia lui Vlad, pentru care strânsese suficiente.

*

…Liniştea serii a fost tulburată brusc:

Din portul Constanţa s-a auzit un zgomot puternic de fiare, apoi câteva voci stridente şi mugetul gros al unei sirene de vapor. Am privit atent spre tribuna oficială, căutând sursa lui.

— Intră un nou vapor la încărcare la silozul de cereale, a spus Traian. Toată noaptea muncesc hamalii de acolo, plini de praf şi de transpiraţie.

— După zgomot s-ar părea că vaporul a terminat de încărcat; i s-au închis gurile magaziilor şi apoi a dat semnalul de plecare, am precizat eu, obişnuit să

interpretez activităţile portuare după zgomotele produse, deoarece asistasem de mai multe ori la astfel de operaţiuni.

Am mai dat o tură în jurul tribunei, după care ne-am întors pe banca din parc şi Traian a continuat povestea crimei de lângă calea ferată din Tulcea

*

— Vlad m-a surprins cu sinceritatea de care a dat dovadă. Nu mă aşteptam să-şi deschidă total inima şi să-şi mărturisească faptele cu lux de amănunte, cu precizări şi comentarii scurte, aproape ca la o spovedanie. Din experienţa mea ştiam că unii infractori nu-şi recunosc faptele nici atunci când le sunt prezentate probe zdrobitoare, sperând până în ultima clipă că mai pot scăpa de pedeapsă. Alţii susţin că nu sunt vinovaţi chiar şi după pronunţarea sentinţei definitive sau chiar după ce îşi ispăşesc pedeapsa. Desigur, mai există din păcate – rare, totuşi există – şi situaţii în care o persoană suferă în locul alteia care, din motive lesne de înţeles, suferă în locul alteia care a tras „o carte câştigătoare”, dar acolo intervin indolenţa, nepriceperea sau slaba conştiinţă a celor puşi să aplice legile.

Criminalii versaţi se opun adesea cu vehemenţă tuturor întrebărilor care li se pun, chiar din primul moment. Încep printr-o tăcere absolută, aşteptând să vadă ce probe există împotriva lor, iar în nopţile în care îşi aşteaptă interogatoriul se pregătesc asiduu, făcându-şi tot felul de planuri cum să abordeze discuţia, pentru a îngreuna cât mai mult sarcina anchetatorului, unii ajutaţi de avocaţi.

La aceasta le vine în sprijin şi experienţa acumulată în trecerea lor prin diferite penitenciare, unde au învăţat că un sistem de apărare nu se improvizează, ci se clădeşte cu răbdare, aidoma unei clădiri care se doreşte să reziste la orice cutremur, ca un tot care să se înlănţuie în mod logic şi să-i poată susţine depoziţia.

Practica anchetatorilor i-a învăţat că orice răspuns

aparent nesemnificativ care a fost smuls datorită tulburării în care a fost adus de succesiunea şi rapiditatea întrebărilor puse de anchetator, îi poate prejudicia situaţia. Din această cauză afectează la început o prudenţă desăvârşită şi tac pentru a câştiga timp. Recunoaşterea faptelor vine târziu, când se conving că totul este pierdut şi şansele preconizate au dispărut. Atenţie poliţişti şi procurori tineri!

Vlad nu a încercat astfel de tertipuri. De îndată ce i-am pus în faţă probele pe care le aveam, s-a gândit câteva minute, apoi şi-a început mărturisirea aşa cum îi dictase lui conştiinţa, respectând dorinţa mea ca declaraţia să aibă aspectul unei povestiri, împletită cu momente de conversaţie între noi doi şi să nu semene cu un interogator de rutină. Îl rugasem să înceapă cu anii copilăriei sale din sat şi să deruleze povestea celor mai semnificative momente din viaţa lui, inclusiv cele care au legătură cu faptele pentru care se afla reţinut. Renunţasem la planul meu de interogator – precis şi amănunţit.

— Viaţa mea nu cuprinde mai mult de 21 de ani, a început el. M-am născut în comuna Crevedia la 12 martie 1944. Pe tata nu l-am cunoscut decât peste un an de zile de când s-a întors din război. De fapt el nu a fost pe front, a făcut serviciul militar pe graniţă la Turnu Măgurele. Pe când aveam vreo şase ani, tata a plecat pe diferite şantiere de construcţii de unde venea foarte rar pe acasă, iar în 1956 a divorţat de mama pentru că se încurcase cu o femeie pe şantierul în care lucra.

Aşa am rămas eu singurul „bărbat în casă” la o vârstă de aproape 14 ani…

…Expunerea lui Vlad era lină, cu inflexiuni moi şi el reuşea să formuleze fraze bine închegate, controlându-se destul de bine. La un moment dat s-a oprit şi m-a privit atent. Avea ochii plini de lacrimi şi am avut senzaţia că mă bănuieşte de intenţii rele, în sensul de a-i scormoni în suflet şi de a-i ghici gândurile, deşi eu şedeam calm pe scaun în faţa biroului şi-l ascultam cu mare atenţie, compătimindu-l în gândul meu sincer pentru nesăbuinţa cu

care el abordase problemele vieţii. Întrucât s-a simţit neputincios să-şi continue relatarea fiindu-i din ce în ce mai greu să se concentreze, a cerut o pauză şi un pahar cu apă, cu care eu am fost de acord.

— Ce s-a întâmplat, Vlad? l-am întrebat eu.

— Ştiu că dumneavoastră aţi verificat şi ştiţi toată viaţa mea şi-mi vine foarte greu acum s-o povestesc.

— Încearcă să-mi spui numai episoadele mai semnificative, chiar dacă crezi că există vreunul de care eu nu am luat cunoştinţă. Poţi să aminteşti şi fapte pe care le-ai crezut uitate şi fără importanţă acum.

Vlad a schiţat un zâmbet blând dar trist, apoi a spus:

— Dacă tot trebuie să merg la puşcărie, nu mă mai pot opune în niciun fel. Totul stă în puterea legii, am dreptate?

— Ai perfectă dreptate. Eu te asigur că dacă îţi recunoşti faptele şi cooperezi cu mine pentru a lămuri sub toate aspectele, fazele producerii faptelor tale, voi face propunerile corespunzătoare procurorului în privinţa pedepsei care va urma să fie pronunţată de instanţa de judecată. Eşti încă tânăr, nu eşti un ticălos care nu mai poate fi recuperat, iar asta va atârna mult în aprecierea şi dozarea pedepsei. Totul depinde acum de tine. Dă-i drumul! Te ascult.

— În copilăria mea nefericită – a continuat Vlad – eram un copil oarecare, cât un grăunte de om, murdar, cu năsucul mucos, cu o pălărioară veche pleoştită pe cap peste nişte plete încâlcite şi bălaie care-mi cădeau peste faţa arsă de soare. Mama mă trimitea zilnic pe islaz cu vaca s-o pasc, în marginea satului; aveam picioarele goale, pline de zgârieturile rugilor de mure şi înţepate de mărăcini şi colţii babei; peste rănile uscate se aşeza câte un strat gros de praf luat din drumurile arse de seceta verii şi călcate zilnic de căruţele sătenilor.

Râdeau copiii de mine când mă vedeau cu vaca al cărei uger era uns cu balegă de către mama.

— Chiar aşa era? De ce o făcea? l-am întrebat eu.

— Mama ungea ugerul vacii cu balegă după ce o mulgea, pentru ca viţelul să nu mai poată suge lapte peste zi. Se făcuse mare şi mama zicea să mănânce iarbă, iar „laptele să rămână pentru copii”, adică pentru mine şi sora mea Lidia. Pe viţel îl priponeam mai departe de vacă, dar când el mugea, vaca se apropia şi-l lăsa să sugă; atunci când dădea de gustul balegii, se vede că nu-i plăcea, pentru că imediat renunţa.

Când am început şcoala am văzut câtă diferenţă era între mine şi ceilalţi copii care aveau tată şi o situaţie materială mai bună, dar ce era să fac? Atenţie părinţi!

Am terminat şcoala, apoi am stat câţiva ani acasă. Mă mai lua mama cu ea la câmp, apoi la sectorul zootehnic unde a mai lucrat ea, ca s-o ajut, dar nu-mi plăcea deloc. O vreme am lucrat şi eu la transporturi. Mi se dădea în primire o căruţă cu cai, căreia îi spunea atelaj şi transportam cu ea cereale la baza de recepţie, precum şi acasă la sătenii care primeau grâu, porumb, fasole, în contul zilelor de muncă prestată în gospodăria colectivă.

…Privindu-l, mi-a venit în minte relatarea şefului de post al comunei Crevedia. „Vlad Craina nu a fost prea strălucit la şcoală, dar a terminat-o la timp. Era blond, slab, stângaci, cu nişte haine ponosite, iar pe cap purta o şapcă decolorată, cu cozorocul uzat, din care-i ieşeau pletele bălaie; de umăr îi atârna un ghiozdan din pătură cu bretea, în care îşi ducea cărţile ale căror coperţi erau făcute ferfeniţă. Toate acestea îi dădeau aspectul neglijent şi nostalgic al simplităţii şi nevinovăţiei, caracteristic majorităţii băieţilor din sat, de vârsta lui.

Mai târziu s-a dovedit a fi leneş, indiferent faţă de viaţa locală, dar nu mi-a dat de lucru. După ce s-a bătut cu un alt băiat din sat, la un bal, pentru o fată, i-am amendat pe amândoi, iar el, la scurtă vreme, a plecat din sat venind foarte rar la ai săi.

Şi, totuşi, această fiinţă naivă şi simplă, după ce a plecat din sat, s-a transformat în câţiva ani de zile, într-un bărbat ambiţios, neîncrezător, prudent, perfid, capabil să

săvârşească o asemenea faptă incredibilă”.

…„Poate are dreptate subofiţerul – mi-am zis. Se spune că cunoaşterea, în general şi cunoaşterea vieţii, în special, constituie armura cu care se înconjoară un om, precum şi arma celui care se pregăteşte să înfrunte viaţa; dar Vlad nu primise prea multe poveţe şi cunoştinţe de la părinţii săi, rămânând numai cu cele învăţate la şcoală, la care le adăugase pe cele văzute şi auzite în diferite împrejurări. Nu ştia prea multe despre anatomie şi despre trupul său, despre mecanismele minţii prin care trebuie să se manifeste personalitatea sa şi, în general, nu i se spusese nimic despre tainele pe care le ascunde pielea în organismul său. De asemenea, nimeni nu-i stimulase dragostea de semenii săi şi traiul în prezenţa acestora. Citise el diferite cărţi, dar nu suficiente pentru a se lumina în toate. „Ignoranţa este o infirmitate care nu trebuie condamnată”, spunea scriitorul rus Leonid Andreev”.

— Cum a fost cu bătaia de la bal, cu George Marica? i-am aruncat eu nada.

— O ştiţi şi pe asta. De fapt v-am povestit şi eu câte ceva.

Eram prieten cu Anuţa, o fostă colegă de clasă. Dansam cu ea, ne plimbam pe strada principală din sat, dar nu pot spune că aveam nişte sentimente precizate pentru ea, deşi îmi plăcea fata. Atunci, la bal, George a dansat cu ea de vreo două ori, după care am luat-o eu, iar Anuţa m-a rugat să nu i-o mai las lui George. Acesta a venit la noi în timp ce dansam, m-a bătut pe umăr şi a smuncit-o de mână trăgând-o spre el. Ea a ţipat, a refuzat şi cearta a fost gata. Ne-am lovit reciproc, ne-am trântit pe jos, lumea din salon a început să ţipe şi ne-au despărţit nişte bărbaţi mai mari decât noi. A venit şeful de post care fusese anunţat de cineva, ne-a luat şi ne-a dat amendă, după care ne-a pus să ne dăm mâna şi să ne împăcăm. Deşi ne-am dat mâna în faţa lui, noi tot duşmani am rămas. Când am ieşit în stradă i-am spus:

— De azi înainte să faci bine şi să nu te mai ţii de

Anuţa!

— De ce? Asta este dispoziţie de la tine? a întrebat George.

— Da. Te avertizez pentru ultima dată!

Ochii lui verzi şi mobili ca de şarpe, sticleau şi lunecau când într-o parte, când în cealaltă, iar faţa lui George de om spelb se împurpura, când cu pete roşii, când albe şi iar roşii.

— Am să fac eu cum ştiu, nu e treaba ta! a replicat el.

— Ba e şi n-aş vrea să te conving şi pe tine. Cât voi fi eu plecat, ţine-te departe de ea! Asta ca să nu se mai repete ce a fost că atunci nu mai scapi.

— Păi, eu cred că ar fi bine să spună ea pe cine alege, pentru că nici eu nu vreau să mă mai bat cu tine.

— Asta ai s-o afli la momentul potrivit. Îţi spun încă o dată să nu forţezi soarta pentru a nu fi nevoit să afli mai înainte! Asta am vrut să ştii.

Acolo ne-am despărţit.

Peste o săptămână era Sf. Maria şi ziua mamei. S-a sculat dis-de-dimineaţă, a pregătit totul în casă, a dat mâncare la păsări şi animale, apoi a plecat la biserică.

Când s-a întors era atât de senină şi veselă, că ne-a sărutat, atât pe mine, cât şi pe Lidia. În timpul mesei de prânz, am profitat de buna ei dispoziţie şi i-am cerut bani ca să plec la mare. Ştiam că vându-se un viţel şi câteva păsări la târg şi avea bani. Mi-a dat cinci sute de lei şi a doua zi am plecat la Constanţa, deşi nu cunoşteam pe nimeni şi nu ştiam unde voi dormi.

Am ajuns pe la prânz în Constanţa şi cum am coborât din tren, am ieşit din gară şi am dat de malul portului.

Am privit vapoarele aproape o oră încheiată şi-mi plăcea că de sus, de pe mal, tot portul se vedea ca în palmă. La un moment dat am întrebat un domn unde este plaja, iar el mi-a arătat strada pe care am ajuns la plaja de pe strada Mircea, unde am coborât treptele şi am stat la soare toată ziua. Nu aveam slip pentru baie, dar am cumpărat pe plajă.

Noaptea am dormit într-o cabină de lemn unde ziua se dezbrăcau cei care aveau mai mulţi bani. Eu căutam să cheltui cât mai puţin pentru a-mi ajunge cât mai multe zile şi să-mi rămână şi pentru biletul de întoarcere acasă. Din această cauză am mâncat toată ziua un pachet de biscuiţi şi am băut două sucuri.

A doua zi m-am informat la nişte tineri cu care am intrat în vorbă, dacă mai este vreo altă plajă în Constanţa. Aşa am aflat de Mamaia, unde am şi plecat în aceeaşi zi după amiază, cu autobuzul.

Următoarea noapte mi-am petrecut-o pe malul ghiolului lângă casa vapor, în ghereta unui paznic de la care am primit un măr drept hrană pentru că i-am ţinut de urât.

Trebuia să-i mulţumesc de două ori, atât pentru găzduire, cât şi pentru că m-a îndrumat spre campingul existent la marginea staţiunii, unde am putut închiria un cort pentru douăsprezece zile, destul de convenabil. Acolo m-am împrietenit cu Damian Istudor şi Tudor Petcu, care locuiau tot în corturi ca şi mine. Pe parcurs am aflat că amândoi lucrează la IAS Tulcea ca muncitori la sectorul vini-viticol şi se aflau în concediu de odihnă. Mi-au povestit ce fac ei acolo, iar până la plecare, m-au convins să-i însoţesc, promiţându-mi că mă vor ajuta să mă angajez. Aşa am ajuns la Tulcea, unde am muncit un an de zile încheiat şi vara am obţinut primul concediu de odihnă de şaptesprezece zile, din viaţa mea.

— Cu bicicletele cum a fost? l-am întrebat brusc.

— Of, bicicletele! a făcut el ca atunci când se pregătea să-şi ridice o povară în spate.

— Cele cinci pe care i le duceai lui Procop Ivan să le transforme şi să le vândă, iar cadrele, ştii unde ajungeau…? i-am dat eu o mână de ajutor ca să relateze mai repede şi mai exact faptele.

— Asta a fost mai la început când mă angajasem la IAST-ulcea şi nu aveam niciun ban. Ne-am dus în comuna Somova la un bal care se organizase la căminul cultural

unde l-am întâlnit pe acest Procop Ivan prin intermediul lui Damian şi al unuia Vasile Ciortea, tot din IAS. Balurile se dădeau aproape în fiecare sâmbătă, dar deplasarea era anevoioasă pe jos, întrucât seara nu circulau maşini în direcţia aceea. De autobuz, nici vorbă. Atunci m-am plâns lui Procop, iar el s-a oferit să-mi vândă o bicicletă mai veche, la un preţ modest şi să-i dau banii la leafa. M-am bucurat nespus de mult la început pentru că nu bănuisem ce va urma. Procop m-a învăţat de unde şi cum să le fur eu, să i le aduc lui acasăunde avea un mic atelier şi unde le dezmembra, le revopsea şi le revindea altor persoane.

— Şi cu Saşiul (cadrul) bicicletei ce făceaţi? Acestea aveau seria Ştanţată de fabrică şi puteau fi uşor descoperite.

—!!!

— Le îngopai tu la malul Dunării, la marginea satului. Le-am găsit pe toate opt şi le-am ridicat.

— Eu am îngropat numai cinci, restul nu ştiu. Două le-am furat de la nişte cârciumi din centrul orsa Şului Tulcea, două de la bufetul de lângă unitatea militară de pe strada Isaccea şi una de la magazinul alimentar din comuna Somova.

— De la ultima ţi s-a tras şi descoperirea. Era a asistentei medicale din comună. Tocmai îşi trimisese fiul de zece ani să cumpere de la alimentara nişte ulei şi zahăr, el a intrat în magazin şi tu, fiind aproape, pe fază, ai şterpelit-o şi i-ai făcut-o plocon lui Procop.

— Da. Era o bicicletă vişinie, de damă, cu o plasă în evantai pe roata din spate, ca o coadă de păun. După ce am început să primesc salariul meu, nu mă mai duceam la Somova, mergeam cu colegii la Tulcea, la câte un restaurant sau la film, iar odată am fost şi în Delta Dunării, până în comuna Crişan.

*

...Vlad a rămas din nou pe gânduri şi eu i-am respectat clipele de meditaţie, fără să-l întrerup. După o vreme a continuat:

— La data de 17 august 1963 am plecat în concediu, la mare, împreună cu Tudorel Petcu, colegul meu de muncă. Damian n-a vrut să mai meargă, motivând că merge acasă la el în comuna Sf. Gheorghe, tocmai la vărsarea Dunării în mare, pe braţul care-i poartă numele, deoarece mama sa era singură şi avea nevoie de ajutor. Pe atunci nu ştiam unde vine pe hartă această comună.

Am ajuns la Constanţa la ora 16.00, dar Tudorel mi-a propus să merg la Eforie, deoarece a primit de la o rudă a sa o adresă din Eforie, strada Nicolae Bălcescu nr. 24 unde ne putem caza plătind o sumă modestă. Cum noi eram hotărâţi să stăm mai multe zile, ne-am bucurat de ocazia ivită şi am plecat la Eforie. Gazda ne-a primit cu priviri suspecte, dar când Tudorel a pronunţat numele rudelor lui care l-au recomandat, s-a schimbat totul, ca prin farmec şi ne-a primit, instalându-ne într-o mansardă cu două paturi, destul de modestă, pentru care am plătit câte cinci lei de fiecare, pe zi.

Toată ziua stăteam pe plajă, iar acasă veneam numai pe înserat, după ce mâneam pe la câte un bufet sau la restaurant; pe plajă ne mulţumeam cu câţiva mici, câteva felii de pâine şi câte o bere de fiecare.

În câteva zile reuşisem să ne bronzăm foarte bine, chiar mai bine decât alţii care veniseră cu multe zile înaintea noastră. E

drept că noi mai fusesem arşi de soare încă de la începutul verii când lucrasem dezbrăcaţi în vie.

Într-una din zile ne-am găsit, la un rând de la chioşcul unde se vindea suc şi bere, cu doi băieţi care se aflau mai în faţă şi s-au oferit să ne cumpere şi nouă câte o halbă de bere, ca să nu mai aşteptăm. Acest gest mi-a plăcut şi am rămas împreună cu ei pe plajă toată ziua, bălăcindu-ne în apă sau dormitând pe nisipul fierbinte. Din vorbă în vorbă, am aflat de la ei că sunt din Bucureşti, dar de fapt amândoi erau din Chitila, de lângă Bucureşti. „Păi, sunteţi de-ai mei, fraţilor! Şi eu sunt din Crevedia” le-am spus. Atunci ei au îndrăznit să ne spună că au venit de

două zile, dar nu au găsit o gazdă şi au fost nevoiţi să doarmă noaptea pe plajă. Aflând această situaţie, Tudorel le-a propus să vină cu noi la gazda unde stăteam, iar dacă aceasta va accepta, contra sumei tot de cinci lei pe noapte, să locuiască şi ei împreună cu noi.

Când soarele se pregătea să apună, am plecat la gazdă, luându-i cu noi şi pe cei doi, respectiv Jenei Dogaru şi Marian Corbu.

Gazda nu s-a opus la instalarea lor în mansardă, mai ales că băieţii plăteau, iar de înghesuit noi ne înghesuiam în două paturi şi nu ea.

Toţi patru ne-am distrat foarte bine până pe data de 28 august, când a plouat toată noaptea, iar a doua zi a fost o ceaţă densă care nu s-a ridicat până la orele zece. Pentru că vremea se răcise şi văzusem câţiva oameni, unii dintre ei copii care se înecaseră, am hotărât să plecăm acasă. Le-am dat la fiecare pozele făcute, plecând la gară.

— Cum ai reuşit să-l convingi pe Dogaru Jenei să vină cu tine la Tulcea?

— Noi discutaserăm toţi despre faptul că am lucrat până în acea vară la IAS Tulcea şi se câştigă bine, se dă şi concediu de odihnă de care tocmai beneficiasem eu şi Tudorel, dar dacă Jenei

Şi Marian nu şi-au manifestat dorinţa să vină cu noi, n-am mai discutat această problemă. La plecare din gara Constanţa, Dogaru Jenei a luat bilet de tren pentru Tulcea şi abia atunci mi-a spus că vine şi el cu noi. Marian a refuzat, spunând că merge acasă deoarece nu a discutat nimic cu părinţii în acest sens. Jenei râdea de el că e fricos: „Tu îţi făceai cruce de câte ori fulgera şi tuna afară în noaptea trecută şi te speriai de fiecare zdruncinătură, temându-te să nu se dărâme casa cu noi. Nu poţi tu să iei singur o asemenea hotărâre”. „Măi, să ştii că şi mie mi-a fost teamă – am spus eu. Toată noaptea n-am închis ochii. Abia spre ziuă am adormit şi atunci am visat că locuiam într-o vilă mare care era acoperită toată cu iederă – o plantă agăţătoare uriaşă, noi patru am intrat în prima sală,

urcând multe trepte de ciment; în cameră era un sicriu negru aşezat pe o masă, iar în sicriul căptuşit cu brocart alb era un bărbat foarte tânăr cu mâinile încrucişate pe piept, iar faţa era albă şi pe buzele lui arse se schiţa un zâmbet discret”.

„Vise de noapte, Vlade!” a spus indiferent Tudorel, luându-şi bagajele din plasă pentru a coborî în gara Medgidia, pentru că trenul mergea spre Bucureşti.

Ne-am luat rămas bun de la Marian şi am coborât pe peron unde am aşteptat trenul spre Tulcea.

Când mai aveam puţin până la Tulcea, Tudorel a deschis iar discuţia de serviciu. „Vlade, mergem la ferma Niculiţel, aşa cum am vorbit mai înainte. Eu mai muncesc în lunile septembrie şi octombrie, apoi plec acasă că trebuie să-mi vină ordinul de plecare la armată. Aş fi plecat acum direct acasă, dar vreau să mai fac ceva bani să am în armată că părinţii nu prea au de unde să-mi trimită”. „Cum te-au dibuit cei de la Comisariatul militar că eşti tocmai aici?” l-am întrebat eu. „De la părinţi au aflat. Chiar dacă voiam să mă ascund, tot nu puteam să scap că mă găsea miliţia după nume şi după buletinul populaţiei care se trece în actele de angajare, oriunde te-ai duce”, a explicat Tudorel, ca unul care cunoaşte legile.

…La Tulcea, autogara era aproape de gară şi cum am coborât din tren, am luat bilete şi am urcat în autobuzul care mergea spre Măcin. În dreptul comunei Niculiţel autobuzul a oprit şi ne-a lăsat în Şoseaua naţională, de unde am mers pe jos până la sediul fermei.

— Dacă nu ne primeşte? l-am întrebat pe Tudorel.

— Ne primeşte, că Şeful de fermă este un inginer de milioane, om bun şi priceput, deşi este foarte tânăr. Îl cunosc de când am început eu să lucrez la IAS Tulcea.

Cele spuse de le ne-au dat curaj şi am continuat să ne apropiem cu mai multă încredere, iar când am ajuns, spusele lui sau confirmat în totalitate. Şeful fermei era inginerul Paul Iorgu, care tocmai se întorsese din loturile de vie împreună cu câţiva muncitori şi se spăla, până la

brâu, într-un lighean în faţa barăcii. L-am salutat, iar Tudorel ne-a prezentat, vorbind în numele nostru, că vrem să lucrăm la el la fermă. „Bine, băieţi! – a fost răspunsul inginerului. De mâine începeţi treaba!”

Din acel moment ne-am considerat angajaţi şi am lucrat până am plecat definitiv, pe 23 decembrie 1963.

— Ce aţi lucrat la acea fermă? am intervenit eu.

— Toate lucrările: primăvara se tundea viţa de vie şi paralel, alte echipe plantau noi butaşi; urmau praşila I-a a II-a, uneori şi a treia praşilă dacă ploua şi o năpădea iarba, apoi viţa era legată pe sâme şi araci şi când se coceau strugurii, erau culeşi şi trimişi la fabrica de vinificaţie; până când dădeau strugurii – uneori şi după – se făcea stropitul cu piatră vânătă (sulfat de cupru). Lucrări erau şi toamna când se îngropau în muşuroaie de pământ tulpinile viţelor pentru a le feri de ger.

O parte din oameni lucrau în cramă, acolo unde, după ce fierbea vinul, era tras în budane şi pregătit pentru export sau pentru piaţa internă.

— Pe Lenuţa Buia cum ai cunoscut-o?

— Aici, dacă s-ar putea, aş vrea să nu răspund.

— E musai să răspunzi, Vlade, dar consider că ai obosit şi ne vom opri aici. Mai gânde Şte-te până la viitoarea noastră întâlnire! Poftă bună! Se aud pe sală clinchete de farfurii şi tacâmuri, semn că se pregătesc să vă servească mâncarea.

*

Am sunat şi l-am chemat pe Şeful de schimb de la camerele de arest, care l-a luat pe Vlad şi l-a condus înapoi în celulă. Eram uimit cât de bine urma Vlad firul întâmplărilor prin care trecuse şi era detaşat când le relata. Mă ruşinam la gândul că eu îmi pregătisem în plan riguros de interogator de care acum eram convins că nu mai am nevoie. Intervenţiile mele destul de rare nu făceau decât să-l menţină pe direcţie.

Aşa arată criminalul – monstru? Nu. Tipul lombrozian este posibil să constituie un model pentru orele de artă,

nicidecum subiect pentru organele judiciare. Vlad nu este decât un biet copil rătăcit într-o societate indiferentă. Numai fantezia pictorilor şi sculptorilor poate inventa chipuri de mănătri.

*

A doua zi nu am putut sta de vorbă cu el, întrucât am participat la o razie pe raza oraşului. Au fost depistate multe persoane care nu-şi justificau în niciun fel prezenţa în Constanţa. Găsiţi prin boscheţi sau prin locurile rău famate ori în locurile unde se depozitau gunoaiele, unii arătau jalnic; viaţa austeră pe care o duceau, precum şi consumul de alcool exagerat le schimonosiseră feţele şi-i îndoise de spate. O femeie care nu împlinise încă 40 de ani, arăta de cel puţin 70 de ani, din cauza degradării în care o aduseseră alcoolul, imoralitatea, mizeria şi vitregiile vremii de afară; era zbârcită, sfrijită, Ştirbă, galbenă şi uscată ca un pergament, iar cu vocea ei dogită abia mai putea închega o frază. Şi ei vor să trăiască şi au acest drept, dar nu vor să muncească şi să renunţe la acest mod de viaţă. Pentru a supravieţui, majoritatea dintre ei fură sau comit alte fapte antisociale.

Mă uit la locul unde fuseseră ei adunaţi. Urâtă privelişte!

*

L-am adus pe Vlad din arest în ziua următoare.

— Ce zici, Vlad, putem continua discuţia astăzi?

— Da. Ieri nu aţi venit, deşi v-am aşteptat. Am întrebat de dumneavoastră, dar gardianul mi-a spus că sunteţi plecat. Atunci am crezut că sunteţi supărat pe mine.

— De ce să mă supăr pe tine? Fără motiv n-o fac niciodată. Am avut altă treabă de făcut ieri.

— De când tot discut cu dumneavoastră îmi dau seama tot mai mult că sunteţi un om bun. Eu aveam impresia că toţi miliţienii sunt răi şi-i ocoleam de câte ori aveam ocazia. Dar acum cred că îmi voi schimba părerea.

— Miliţianul este plătit de stat să apere oamenii de

faptele rele ale altora, iar cei cărora li se aplică legile nu ne văd deloc bine. De aceea se spune că suntem răi. Cineva va trebui să îndeplinească şi această muncă cu părţile ei bune şi rele, fie că sunt eu sau altul pentru a-i apăra pe oameni de semenii lor.

Ne-am privit câteva minute în tăcere, apoi m-am aşezat comod pe scaun ca pentru un drum lung.

— Începem?

— Da, da! Rămăsesem la momentul în care am cunoscut-o pe Lenuţa. Inginerul ne-a încadrat într-o echipă de lucru. Eram eu, Jenei şi Tudorel dintre băieţi şi Lenuţa, Anica şi Margareta dintre fete. Pe parcurs am aflat de unde este fiecare, dacă mai are fraţi, dacă este căsătorită, de când lucrează la fermă şi toate celelalte care ajung să fie discutate în locurile unde oamenii trăiesc şi muncesc laolaltă.

Mie mi-a plăcut Lenuţa Buia din clipa în care am văvut-o. Era frumoasă şi avea ceva divin în ea, că de câte ori o priveam, în mine se petrecea o aprindere şi mă înroşeam tot. Avea aşa o măreţie care îţi impunea respect chiar şi atunci când era îmbrăcată în salopetele ei albastre. După vreo două săptămâni, imediat după ce am terminat lucrul, i-am propus să facem o plimbare spre malul Dunării şi ea a acceptat. Acolo, în apropierea mănăstirii „Cocoşul” este o cruce mare din piatră montată de mai multe secole, aşa cum am aflat mai târziu. Ne-am scos pantofii şi ne-am aşezat pe un strat de iarbă uscată dar moale ca mătasea şi am discutat de toate, până s-a înserat şi ne-am întors la fermă. În zilele următoare, Lenuţa a adunat toate fetele şi a format un fel de cor care cânta în fiecare seară pe o terasă dintre vii, nişte cântece foarte frumoase. Luam şi noi parte, dar eu nu prea ştiam să cânt şi stăteam de-o parte şi ascultam. Jenei avea o voce plăcută şi cânta la rând cu fetele aproape toate cântecele, de răsuna valea Niculiţelului. De la o vreme am observat că Lenuţa se plimba cu el şi nu-mi mai dădea atenţie, lucru care m-a supărat foarte tare pentru că eu o iubeam. Mai întâi i-am spus lui Jenei s-o lase în pace pentru că îmi place fata şi

am intenţii serioase cu ea, dar el a râs cam zeflemitor şi mi-a spus: „Poţi s-o iei, că mie nu-mi trebuie!” Cu toate acestea, i-am văzut şuşotind în continuare prin vie şi la corurile la care participau în fiecare seară, unde stăteau alături şi se acompaniau.

M-am hotărât să stau de vorbă cu ea şi am invitat-o într-o seară să meargă cu mine să ne plimbăm şi să-i spun ceva interesant. A acceptat imediat şi am plecat, iar în timpul plimbării am întrebat-o:

— Lenuţa, tu îl iubeşti pe Jenei?

— De unde ai tras o asemenea concluzie? mi-a răspuns ea tot printr-o întrebare.

— Am văzut că de la o vreme, sunteţi mereu împreună.

— Şi dacă l-aş iubi, ce te interesează pe tine! Poate îmi place Jenei, dar asta nu cred că te priveşte pe tine.

— De unde ştii tu că nu mă priveşte? Poate că da.

— De ce?

— Pentru că tu îmi placi foarte mult, i-am spus eu atunci destul de supărat că se purta astfel cu mine.

— Eu ţie? a spus ea cu o figură uimită dar şi zeflemitoare în acelaşi timp, ridicând din umeri de parcă ar fi spus: „Treaba ta, pe mine mă lasă rece”.

— Da, tu mie îmi placi. Nu ştiu de ce te miri aşa? am mai mormăit eu, bosumflat de-a binelea.

— Şi, mă rog, ce-ţi place atât de mult la mine?

— Totul, am răspuns eu prompt.

— Ar fi bine să glumeşti în altă parte.

— Să ştii, Lenuţo, că eu nu glumesc cu sentimentele! Vreau cu adevărat să mă însor cu tine, bineînţeles dacă şi tu eşti de acord.

Mă miram şi eu cu câtă uşurinţă spusesem toate acestea.

— Nu crezi că ar trebui să vreau şi eu?

— Tocmai de aceea te-am şi întrebat.

— Ei, să ştii că eu nu vreau. Încă nu m-am hotărât să

mă căsătoresc, nici cu tine, nici cu altcineva. De azi înainte te rog să-mi dai pace! N-am chef de măritiş.

— Poate nu-ţi place ideea că eu sunt de la ţară, iar tu cauţu un băiat care să te ducă la oraş, să trăiţi altfel… dar nu este timpul trecut, poate ajung şi eu la oraş, ca să-ţi pot oferi condiţii mai bune… de aceea am vrut să te întreb.

— Foarte bine ai făcut că m-ai întrebat. Acum ştii care este situaţia şi sper că ai să-mi dai pace. Hai să mergem!

Atitudinea ei şi cuvintele acide spuse cu un ton de superioritate, mi-au produs o amărăciune care mi-a cuprins sufletul întreg. Ne-am întors la fermă, iar în acea noapte nu prea am dormit, căutându-i scuze pentru comportamentul ei faţă de mine. În mintea mea îi dădeam dreptate, poate venea prea repede întrebarea mea, iar ea era nepregătită? Trebuia să mă aştept să mă respingă.

Mergând cu gândul în urmă îmi aminteam că nu prea avusesem noroc de fete nici mai înainte, nimerisem tot pe alături, iar acum n-o nimerisem nici cu Lenuţa, care nu vrea să audă de nimic. Mă gândeam să mă stabilesc într-un oraş, să-mi iau serviciu şi să-mi fac un rost, dar asta numai cu ea. Dar ea nu mă vrea şi „dragoste cu sila nu se face”, vorba inginerului Iorgu, căruia îi dau dreptate. Da, avea dreptate. Ştia el ce spune.

…Vlad a făcut o pauză, timp în care şi-a mişcat maxilarele ca atunci când ar mesteca nişte gânduri încă nepregătite pentru a fi rostite, apoi a continuat:

— Acum, după toată nesăbuinţa mea totul este pierdut, nu mai este nimic de făcut. M-am asigurat pentru o şedere mai îndelungată în puşcărie. Pentru ce mi-oi fi distrus eu viaţa?

— Pe obraji i-au apărut lacrimi care se prelingeau încet.

Am încercat să-l liniştesc:

— Eşti bărbat, Vlad, nu trebuie să disperi!

De parcă nu m-ar fi auzit, şi-a continuat gândul:

— Lenuţa cânta atât de frumos „Liliacul”, că îmi

transmitea direct sentimentele ei venite din inimă…

„<Cântec dulce, cântec de privighetori Ce frumos tu inimă îl cânţi!

Dar e lungă calea spre iubirea mea.

Tu zadarnic noaptea mă frământi!”

Niciodată nu am bănuit că un cântec poate cuprinde atâtea posibilităţi de a emoţiona prin calitatea, puritatea şi sensibilitatea vocilor! Cei ce cântau aveau o înfăţişare degajată, naturală şi erau conştienţi că făuresc ceva frumos. Melodia m-a cucerit încât am început să murmur şi eu în surdină câteva cuvinte, cu nişte poticneli intercalate printre ele.

Altă dată cântau „Stepa baicală”, din care am reţinut o strofă care mă speria în mod nejustificat şi mă făcea să rămân pe gânduri minute întregi, fără să-mi dau seama de ce:

„Din ocnă, în noapte fugise.

Dreptatea prea mult a-ndrăgit.

Pierzându-şi şi restul de vlagă.

Privea spre Baical istovit”.

Această stare mă determina mereu să mă ridic de pe iarbă şi să plec prin vie pentru ca să nu mai aud restul cântecului. Deşi mă depărtam mult de locul unde se aflau ei, mai auzeam stins torentul cântecului lor care mă întrista, fără să-i găsesc explicaţie.

Acum, aici, încep să înţeleg că poate era un fel de semnal care mă atenţiona de ceva. Cine mai ştie?

Într-o seară, pândind din vie la dormitorul fetelor, a ieşit pe uşă o umbră pe care am asemuit-o cu Jenei ieşind din camera Lenuţei. S-ar fi putut ca întunericul să mă fi înşelat şi, deşi nu eram sigur de ce văzusem, numai îndoiala că s-ar fi putut să fi fost el mi-a fost suficientă pentru a-mi umple inima de mânie. Continuam să sufăr în tăcere. De câte ori o vedeam pe Lenuţa judecata mi se tulbura, iar fiecare privire a ei îndreptată spre mine mă făcea să mi se aprindă sufletul. Dacă ea mi-ar fi dat vreo speranţă sau să-mi ceară s-o iau de soţie, aş fi fost dispus

s-o fac imediat şi să plec cu ea de acolo. Dar Lenuţa nu se sinchisea de mine. Ea îl iubea pe Jenei care era mai norocos decât mine. Sufeream aşa cum suferi când eşti prins de chinurile deznădejdii. Iată unde mă adusese dragostea mea înfocată pentru Lenuţa care continua să mă trateze cu indiferenţă.

Am aşteptat până a doua zi când am putut să stau cu ea faţă în faţă preţ de un minut şi am rugat-o să vină la locul ştiut pentru a-i spune ceva care ar interesa-o. Eram sceptic în privinţa ei, dar a dat curs întâlnirii. Era o seară senină şi caldă, cu toate că în noaptea precedentă plouase torenţial, iar şuvoaiele de apă căraseră cu ele spre Dunăre, în torente, pământ, crengi, plante uscate şi altele verzi, smulse din rădăcini, humus şi gunoi. Soarele după-amiezii încinsese nisipul care menţinea deasupra lui un aer călduţ, în jur liniştea era deplină, nici vântul nu adia, dar insectele nu se mai auzeau, oamenii nici atât. Instinctiv, i-am luat mâna Lenuţei şi i-am dus-o la buze. Ea m-a privit nedumerită, dar imediat am citit pe faţa ei compătimirea.

Ea a rupt prima tăcerea:

— Am venit la chemarea ta pentru ultima dată. Am făcut-o pentru a-ţi spune că nu te iubesc şi aş vrea să mă înţelegi cum se cuvine şi să mă laşi în pace în continuare. Nu vreau să mai persiste în inima ta umbra vreunei speranţe deşarte. Să privim cu curaj situaţia aşa cum este. Vreau să ştii că eu… eu îl iubesc pe Jenei şi te-aş ruga din tot sufletul să mă ierţi! Uită-mă, Vlade!

— Cum să te uit, Lenuţo, când eu te iubesc din toată fiinţa mea? Tu mă vei uita? Sau poate nu m-ai iubit niciodată?

— Eu sunt femeie şi… îl iubesc pe Jenei, ce să fac? Nu te supăra pe mine! Hai să plecăm odată de aici! a spus ea iritată.

— Deci, mă părăseşti? Nu-ţi pasă de sentimentele mele? Aşa este dacă nu mă iubeşti. Îl preferi pe Jenei! Iar eu biet neghiob ce sunt, am tot sperat…

— Trebuie să mă justific în continuare?

— Nu! am răspuns, privind obrajii ei fini pe deasupra cărora sclipeau ochii albaştri ca cicoarea. Ţinea capul drept, mândru, bine fixat pe gâtul ei statuar. Lenuţa simţise atât de puternic pe obraz urma privirii mele, încât n-a mai avut curajul să mă privească direct, uitându-se în pământ.

Profitând de fâstâceala ei, i-am privit cu atenţie ochii pe care nu-i văzusem niciodată atât de aproape, întrucât sfiala care punea stăpânire pe mine când mă aflam lângă ea, nu-mi permisese să mă uit direct în ei. Acum îi vedeam bine, erau limpezi şi vioi şi mă îmbiau să-i sărut. O iubeam atât de mult şi eram zguduit de frica tainei care se săvârşise în inima mea, încât aproape îmi pierise glasul. Lenuţa a smuls o frunză dintr-o viţă, apoi a cules o floare cu corola galbenă şi îşi făcea de lucru cu ele pe drumul de întoarcere la fermă.

Dogaru Jenei ne urmărise, iar acum ne ieşise în întâmpinare. Fulgerat de cuvintele spuse şi având inima plină de amărăciune, mergeam cu capul plecat în pământ, fără să scot o vorbă, iar când l-am văzut aproape, prima intenţie a fost să-l pocnesc, dar m-am abţinut.

*

În ceasurile hotărâtoare ale vieţii, când tot cursul ei atârnă de o vorbă, de un gest, de o împrejurare benefică, cu durata de o clipă, prin minte îţi pot alerga sute de idei care mai de care mai năstruşnice şi contradictorii.

*

— Sper că nu v-aţi bătut? am încercat eu să aflu.

— Nu. L-am întrebat, doar, cu un ton răstit: „De când ne spionezi? Eşti satisfăcut de cele ce ai auzit?”, dar el nu a răspuns şi a continuat să meargă pe drum, alături de noi. L-aş fi pocnit cu plăcere în clipa aceea, deoarece îl socoteam duşmanul dragostei mele. I-aş fi boţit faţa aceea a lui, frumoasă şi aproape întotdeauna îmbujorată, dar era Lenuţa de faţă şi m-am ruşinat, întrerupând orice discuţie. Nu m-am putut abţine să nu-l ameninţ. Cred că şi ea şi-a dat seama că incidentul dintre noi nu a avut loc datorită

prezenţei ei acolo, dar a înţeles din privirile noastre că aceasta nu a fost decât o amânare, iar bătaia se va consuma în alte împrejurări şi în alt loc, după atitudinea adoptată şi de felul cum ne măsurăm din priviri ca doi cocoşi, gesturi care nu lăsau nicio umbră de îndoială în acest sens. Citeam acest gând pe faţa ei.

În altă zi Jenei şi Lenuţa se aflau în vie la câteva rânduri în faţa mea şi discutau în şoaptă. Nu auzeam ce-şi spuneau, dar eram intrigat că Jenei, pe care-l uram de moarte, îi făcea curte în prezenţa mea. Tot sângele mi se urcase în cap şi-l simţeam că va exploda la un moment dat. M-am apropiat în spatele lui, l-am prins zdravăn de braţ şi l-am răsucit cu faţa spre mine şi apoi l-am împins înapoi, spunându-i şuierat: „Eşti un mare porc! Acum îmi pare rău că te-am adus aici. Pleacă din faţa mea, că nu ştiu ce sunt în stare să fac cu tine!” Jenei a plecat mai departe, dar a intervenit Lenuţa, care m-a jignit spunând: „Credeam că ştii să te porţi ca un bărbat care ştie să piardă dar ai demonstrat că nu poţi fi decât brută!”

Când am ajuns seara în dormitor, m-am dus la Jenei şi i-am cerut scuze: „Te rog să mă ierţi! Comportarea mea faţă de tine a săpat o prăpastie adâncă între noi, de care sunt vinovat numai eu, care am crezut ca prostul că Lenuţa mă iubeşte. Acum sunt convins că m-am înşelat. Hai să uităm incidentul şi să trecem această prăpastie împreună, ca prieteni!”

Jenei mi-a întins mâna şi eu i-am strâns-o. De atunci noi doi nu ne-am mai certat niciodată. Lucram toţi în echipă ca şi mai înainte, dar eu sufeream în continuare în tăcere şi nu mă mai exteriorizam. Aveam impresia că ceva se rupsese în mine.

Aveam o oarecare experienţă câştigată în puţinii mei ani prin colectivităţile în care trăisem şi învăţasem să mă prefac, să rămân serios când alţii fac glume pe seama celorlalţi semeni şi tot aşa, să rămân surâzător, cu teama în suflet, când o cerea situaţia. Mă abţineam mai greu când era prezentă şi Lenuţa pe care continuam s-o iubesc. Pentru mine ea era divină şi nu-mi puteam explica cum se

ascunde sub această naivitate pudică, o inimă atât de fierbinte şi o energie de neînfrânt! Ce pasiune se aprindea în ochii ei mari şi albaştri ca cicoarea când îl privea pe Jenei, care nu era mai „breaz” decât mine? Ce fericit aş fi fost să fiu eu în locul lui măcar pentru o clipă! Cum să nu fie el fericit când este lângă ea şi se ştie iubit? Ce aş mai putea face eu ca s-o pot avea numai pentru mine? La asta ar trebui să mă gândesc bine şi să găsesc răspunsul. Cel ce se află în situaţia mea nu cedează în faţa considerentelor care pe alţii îi sperie.

Seara ne-am strâns toţi pe pajişte şi au început cântecele care exprimau suişurile şi coborâşurile vieţii, dragostea, munca şi bucuria de a trăi. Vocile Lenuţei şi a lui Jenei erau uneori distincte de ale celorlalţi, dar la unison, aidoma soliştilor şi răsunau plăcut. După ce au interpretat mai multe melodii apărute după război, cineva a dat tonul „Liliacului” pe care de această dată l-am ascultat atent până la sfârşit.

Ultima strofă m-a deprimat de-a binelea pentru că viza chiar starea mea:

99A mea dragoste pierdută-n depărtări.

După ea tânjeşte dorul meu.

Liliacul fremătând aud în vis şi privighetori cântând mereu”.

Răscolit în toată fiinţa mea, m-am ridicat şi am plecat în cameră să mă culc. Când mă dezbrăcam, am văzut pe cuier agăţată haina lui Jenei şi nu-mi pot explica de ce, i-am băgat mâna într-un buzunar în care am dat peste o hârtie. Era un bilet scris de Lenuţa prin care îi amintea să nu întârzie la întâlnirea de la Cruce. Ultimele fraze se refereau la mine: „Te-aş minţi dacă aş afirma că n-am suferit din cauza incidentului tău cu Vlad, dar sunt optimistă că totul se va termina cu bine, iar eu voi fi curajoasă alături de tine, astfel că te aştept la locul ştiut. Să uităm necazurile pentru că amintirea lor umbreşte fericirea. Pa! Te aştept! Lenuţa”.

Încercam din răsputeri să mă obişnuiesc cu această

lovitură îngrozitoare, spunându-mi des în gând: „Ce naiba, Vlad, ce-i cu tine? Eşti bărbat, nu cârpă. Rabdă şi uită!” Efortul pe această linie era zadarnic.

Nu puteam să uit, mai ales când mă întâlneam zilnic cu Lenuţa, care mi se părea din ce în ce mai frumoasă, iar pe Jenei radiind de fericire lângă ea.

Acum, când toate s-au terminat şi mă aflu aici, judec altfel lucrurile, dar nu pot decât să spun: „Dă-mi, Doamne, mintea românului de pe urmă!” ca în proverb. Atunci trebuia să plec de la fermă cât mai departe şi, poate, cu trecerea timpului aş fi uitat-o. N-am putut pleca, ci, dimpotrivă, ceva nevăzut mă prinsese acolo ca să sufăr tortura zilnică.

*

— Cum ai ajuns să-i spui Lenuţei că nu va avea parte de cel cu care ar vrea să se mărite?

— După discuţia de la Cruce unde Lenuţa mi-a spus, în mod hotărât, s-o las în pace pentru că ea îl iubeşte pe Jenei, am mai avut o discuţie scurtă cu ea în vie, când am întrebat-o dacă nu s-a mai gândit la „propunerea” mea, la care ea mi-a răspuns: „Nu-ţi este ruşine? Eu credeam că ai înţeles atunci!” Asta m-a enervat tare şi am spus foarte încet, ca pentru mine: „Nu vei avea parte de el, Lenuţa!” „De cine, Vlade?” „De cel cu care vrei să te măriţi”.

— Era o ameninţare, totuşi, am precizat eu.

— Nu-şi mai avea rostul ameninţarea, deoarece eu mă hotărâsem deja să plec de acolo în altă parte, dar încă mai tărăgănam să pun în practică hotărârea.

— De ce nu te-ai legitimat cu buletinul de identitate nici la I.A.S. Tulcea nici la Niculiţel? în ambele locuri ai spus că te numeşti Grigore Vlad, eşti de loc din Buşteni şi ţi-ai pierdut buletinul?

— Pentru ca să nu fiu găsit şi luat în armată. Eu am vrut întotdeauna să fiu liber, nu suportam armata.

— Până când ai lucrat la Niculiţel?

— Până în ziua de 23 decembrie 1963. Cu câteva zile mai înainte i-am auzit pe Jenei şi Lenuţa discutând în vie

că a primit răspunsul de la sora sa din Panciu şi îi aşteaptă. Nu ştiam despre ce este vorba în scrisoare şi eram curios să pun mâna pe ea ca s-o citesc.

Era perioada când toţi lucram în via cea nouă pe care o sădiserăm în acea primăvară, o îngropam manual pentru a o feri de îngheţ. Într-o pauză am mers la dormitor şi am căutat în valiza Lenuţei unde am găsit scrisoarea cu pricina, care m-a umplut de durere. Sora ei, căsătorită cu un tehnician viticol, lucra la IAS Panciu şi o asigura că le va găsi de lucru la amândoi – Lenuţa şi Jenei – dar o sfătuia să nu se grăbească cu măritatul până când nu va urma şcoala de horticultura din Focşani. „Puteţi merge la şcoală amândoi – scria sora ei mai departe. Noi vă aşteptăm la Panciu de anul nou, să-l vedem pe alesul tău”.

„Alesul tău”, repetam toată ziua în gând, încât a doua zi m-am îmbolnăvit rău şi n-am putut să merg la lucru. Mi-au făcut frecţie Jenei şi un alt coleg şi mi-au pus spirt pe spate şi la cap, dar răul nu-mi trecea, poate că nu era răceala pe care o credeau cu toţii, ci durerea din sufletul meu care se îmbolnăvise.

A venit inginerul Iorgu să mă vadă şi m-a sfătuit să merg la dispensar pentru că „nu vrea să mă aibă pe conştiinţă”. Nimeni nu ştia ce am, poate nici chiar eu nu eram sigur de adevărata cauză a bolii. Cert este că privindu-mă în oglindă, mă vedeam tras la faţă, ochii pierduţi în fundul capului, privirea tulbure şi fixă, iar vocea mi se dogise şi nu mai puteam vorbi decât rărind cuvintele. Ameţeam când stăteam prea mult în picioare şi-mi ţineam cu mare greutate echilibrul.

Colegii îmi făceau ceai la bucătărie şi mă forţau să-l beau. Îmi era ruşine să nu afle Lenuţa că sunt bolnav, motiv pentru care i-am rugat pe colegii de cameră să nu-i spună. Le-am promis şi lor, ca şi inginerului, că mă voi duce la dispensar, dar după câteva zile, simţindu-mă mai bine, am mers cu ei la lucru în câmp şi m-am străduit cât am putut să fiu în pas cu ei.

Tudorel Petcu primise de acasă ordinul de

încorporare şi plecase, astfel încât nu mai aveam cu cine să discut problemele personale. Vorbeam şi cu Jenei, dar de când ne certasem pentru Lenuţa, discuţiile noastre deveniseră din ce în ce mai sterile.

Îl urmăream de câte ori pleca din cameră pentru a se întâlni cu Lenuţa, fiind atent ce-şi spuneau.

În ultima seară, pe 22 decembrie, discuţia dintre ei mi-a lămurit complet enigma şi m-a determinat să-mi grăbesc plecarea. Jenei urma să plece acasă, la părinţii săi pentru a le anunţa hotărârea de a se căsători cu Lenuţa, iar până pe data de 28 decembrie să se întoarcă la Niculiţel de unde să plece amândoi la Panciu, unde erau aşteptaţi de anul nou. „Dacă tu eşti hotărât, putem face actele chiar acolo, la Panciu, imediat după Bobotează”, îi spunea ea. Sora şi cumnatul meu ne pot fi naşi”. „Stai, mai întâi, să văd ce spun şi părinţii mei!” zicea el.

Aceste discuţii mi-au limpezit şi mie situaţia. Ştiam răspunsul Lenuţei care era hotărât definitiv, deci nu mai avea rost să rămân după plecarea lui Jenei.

Seara am încercat să discut cu el, spunându-i că eu plec acasă şi nu mă mai întorc la Niculiţel. Salariul îl luaserăm toţi pe data de 20 decembrie, iar pentru zilele lucrate, urma să scriem pentru a ni-l trimite ferma acasă, în cazul că nu ne mai întorceam la lucru.

Când a auzit că merg şi eu, Jenei s-a bucurat:

— Păi, atunci mergem împreună până la Bucureşti.

— Da, am răspuns, fără entuziasm.

— Abia nu ne plictisim pe tren. De la Medgidia mi se pare că avem şi vagon restaurant.

Jenei era fericit şi fericirea i se citea atât pe faţa lui frumoasă şi senină, cât şi în gesturi. Am discutat de toate, până când am adormit.

În noaptea aceea am dormit şi eu mai bine, iar dimineaţa m-am sculat odihnit şi nu mă mai simţeam bolnav, deşi eram slăbit.

Am mâncat ceva, după care ne-am luat bagajele şi am plecat la şoseaua naţională să aşteptăm autobuzul, care nu

a venit, deşi l-am aşteptat până după ora prânzului. Începuse să plouă cu picături mici, iar mai târziu s-a intenţit şi vântul care ne intra până la oase. Nu se vedea nicio maşină pe şosea.

— Hai să plecăm pe jos, poate ne ajunge autobuzul din urmă şi ne urcăm în el! am propus eu.

— De acord! Şi dacă stăm aici tot ne plouă. Dacă ne mişcăm, abia ne mai încălzim.

Am pornit-o pe jos prin ploaie şi am mers aproape patru kilometri, până când ne-a ajuns din urmă un autocamion „Molotov” de la Gospodăria Colectivă din Luncaviţa, cum am aflat de la şofer, un bătrânel cam costeliv.

— Hai, sus, fraţilor! Nu mai umblaţi prin ploaie că vă face ciuciulete şi vă apucă noaptea pe drum. Unde aţi plecat pe vremea asta câinoasă?

— La Tulcea! am răspuns eu cu voce tare, ca să mă audă peste zgomotul produs de vijelia de afară.

Am urcat în cabină alături de şofer, unde era cald. Pe drum am aflat că mergea la siloz să ia o cantitate de porumb – boabe sparte – nu ştiu pentru ce, probabil pentru sectorul zootehnic. Astfel că atunci când am ajuns în dreptul unei unităţi militare, înainte de calea ferată, a oprit şi a spus:

— De aici eu o iau la dreapta. Nu pot merge mai departe.

— Mulţumim! şi i-am dat câte cinci lei de fiecare, coborând amândoi în şosea.

— Acum ce facem? m-a întrebat Jenei.

— Ţie nu-ţi este foame? Hai să intrăm în restaurantul din faţă şi să mâncăm ceva!

— Mai bine mergem în gară şi mâncăm acolo înainte de plecarea trenului.

— Ştiu eu un bufet pe o străduţă, unde are întotdeauna mici calzi şi bere rece şi totul este foarte ieftin! am insistat eu pentru a întârzia cât mai mult plecarea la gară. Asta pentru a mă gândi şi ce aveam de

făcut, pentru că Jenei avea la el suma de 4.000 de lei pe care aş fi vrut să-i iau, după ce se îmbăta, iar dacă ajungeam la gară, nu mai aveam această posibilitate.

Până la urmă a fost şi el de acord cu propunerea mea şi am intrat în bufetul lăudat de mine, unde am mâncat câte patru mici fiecare şi am băut un litru de vin de regiune, după care am plecat.

Pe drum Jenei m-a întrebat:

— Măi, Vlade, tu eşti sigur că avem tren la ora 21.00? Să nu-l pierdem şi să fim nevoiţi să dormim în gară pe frigul ăsta! mai şi ninge acum.

— Este sigur la ora 21.00, că am mai plecat eu cu el şi altă dată din Tulcea. Mai avem altul la ora 2.40, dar nu-l pierdem pe acesta, fii sigur.

Începuse să ningă încă de când intraserăm noi în bufet, iar acum pământul era deja alb, acoperit de un strat subţire de zăpadă, dar ninsoarea cădea liniştită. Când am ajuns la linia ferată, coborând spre centrul oraşului, Jenei a spus să căutăm un loc pentru că vrea să urineze. Am mers de-a lungul liniei, spre stânga, în direcţia lacului Ciuperca, locuri pe care eu le cunoşteam de când lucrasem la IAS Tulcea şi mai fusesem în oraş cu colegii, duminica.

CAP. ÎI – CÂT DE UŞOR POATE FI LUATĂ VIAŢA UNUI OM! DESTĂINUIRI COMPLETE

Aici Vlad şi-a întrerupt povestirea şi faţa i s-a înroşit şi au început să-i şiroiască lacrimi pe obraji.

— Dacă nu te simţi bine, ne putem opri aici şi vom continua mâine, i-am spus eu, privindu-i faţa scăldată în lacrimi.

— Lăsaţi-mă puţin, că îmi trece! a spus el, ştergându-şi lacrimile cu mâneca hainei.

Se frământa pe scaun şi continua să plângă încet.

— Nu ştiu ce s-a întâmplat în mintea mea atunci, a continuat el, că am căutat un par în jurul stivei de traverse de care ne apropiam şi parcă diavolul mi l-a scos în cale dinadins ca să făptuiesc crima cu el. L-am lovit cu parul acela în cap, în partea din spate. Jenei a întors faţa spre

mine şi a început să se clatine pe picioare, după care a căzut lângă stiva de traverse, care se afla la câţiva metri de calea ferată, bolborosind: „De ce, Vlade? Tocmai tu, prietenul meu? Ce va zice Lenuţa când va auzi? De ce ai făcuto...?” bolborosea el cuvintele care-i ieşeau din gură împreună cu spuma roşiatică ce i se scurgea pe obraz, printre gemetele care se pierdeau odată cu cuvintele din ce în ce mai stinse. I-am ridicat capul şi i l-am ţinut în palme. Din nas, apoi şi din urechea dreaptă a început să se prelingă dâre de sânge roşu care cădea pe albul imaculat al zăpezii. Lovitura aplicată cu parul se prelungea în urechile mele ca o bubuitură puternică, ce se însoţea cu vorbele lui Jenei.

Peste tot trupul mi-a trecut o transpiraţie rece, iar fruntea mi s-a umplut de broboane de sudoare. În creier totul mi se învolburase ca o apă tulbure, când îngheţată, când fierbinte, care vuia cu putere şi se răsucea ca într-o vâltoare. Deodată am simţit că mi se înmoaie genunchii şi-mi pierd echilibrul, gata să mă prăbuşesc; m-am sprijinit de o traversă şi am stat aşa o vreme ca să-mi revin.

Mă speriasem atât de tare încât înţepenisem pe loc. M-am apropiat din nou şi i-am privit faţa. Nu era desfigurat, dar devenise palid, iar ochii i se închideau şi i se deschideau în timp ce trupul său era scuturat de convulsii.

Nu mai vorbea, dar continua să horcăie, scoţând spume cu sânge pe nas şi pe gură, până când s-a stins de tot. Stăteam lângă el, inconştient, ca o statuie, plângând. Îmi era milă de el şi uitasem că trebuia să fug din acel loc cât mai repede şi cât mai departe, ca să nu fiu găsit lângă cadavrul lui. Îl priveam năuc şi nu realizam că eu îl omorâsem.

Afară ningea din ce în ce mai tare şi nu se vedea lume prin apropiere. I-am scos scurta de doc şi pantofii pe care le-am pus în sacoşa lui de doc, apoi l-am târât într-o deschizătură dintre traverse şi am plecat.

— Avea bani la el?

— Da. În buzunarul din interior al scurtei avea suma de 4.000 de lei şi actele lui împreună cu alte hârtii.

— Cât de uşor i-ai luat viaţa pentru 4.000 de lei!

— N-am vrut să-l omor, vă rog să mă credeţi! aproape a strigat Vlad. Doream să-l ameţesc ca să-i pot lua banii, dar se vede că lovitura a fost prea puternică…

— Ce ai făcut după aceea?

— Am plecat pe linia ferată, cu gândul să ajung la gară dar m-am răzgândit. M-am dus la hotelul Egreta şi am reţinut o cameră cu două paturi, singur, motivând acest gest la recepţie cu o minciună: „aştept să vină tata la mine”, care a ţinut. În realitate, nu mai voiam să văd pe nimeni, mă temeam că orice persoană mă priveşte suspect ca atunci când ştie fapta mea.

În camera de hotel când am ajuns, am lăsat bagajele lângă pat şi am fugit la oglindă. Arătam la fel ca un cadavru, galben, cu părul ud şi răvăşit pe frunte şi peste urechi. M-am spălat, am încuiat uşa cu cheia şi m-am aşezat în pat, pe pernă, cu mâinile sub cap, gândindu-mă. M-am ridicat din pat, am aprins lumina şi m-am apropiat din nou de oglindă. Eram tot livid, iar în ochi mi se citea nehotărârea. Primul gând a fost să mă predau la miliţie şi să spun totul aşa cum s-a petrecut. Socoteam că aşa este mai înţelept decât să trăiesc cu teama în suflet cine ştie cât timp, dar după ce m-am liniştit, m-am gândit să inventez că l-am găsit acolo. Cum l-am găsit? Aici mi se încurca raţiunea. Apoi m-am gândit să spun o parte de adevăr, la care să adaug că Jenei, fiind beat a căzut şi s-a lovit cu capul de traversă. Sau să spun că ne-am certat şi l-am îmbrâncit, dar de ce l-am ascuns? Nu merge, tot mă arestează. Mai bine nu spun nimic şi, poate nu mă prinde miliţia. Dacă ninge aşa toată noaptea, nu-l mai găseşte nimeni până la primăvară.

— Aici raţionamentul tău a funcţionat corect. Cadavrul lui Jenei nu a fost descoperit decât la începutul lunii februarie, când doi lucrători de la calea ferată din Tulcea au mers şi au luat traverse din stiva în care tu îl

ascunseseşi. Au anunţat miliţia şi a început cercetarea. Aşa am ajuns să te caut, dar n-a fost uşor.

Vlad mă privea cu respect şi clătina din cap. La un moment dat a spus încet:

— Îmi pare rău că v-am dat de lucru atâta timp.

— Continuă, te rog!

— Tot gândindu-mă, oboseala a pus stăpânire pe trupul meu şi am adormit. Noaptea a fost groaznică, întrucât o bună parte din ea am vista. Mă trezeam transpirat şi speriat, încercam să dorm, dar visul continua sau se repetau mereu aceleaşi scene de coşmar. Se făcea că Jenei plângea şi îmi cerea apă, cu faţa lui îmbujirată aşa cum o ştiam eu. Eu îi spuneam că nu am apă, iar el mă întreba: „De ce ai făcut-o? Tu erai prietenul meu. Ce va zice Lenuţa?” Acum chinul meu era mai mare decât al lui Jenei. El scăpase, iar eu rămăsesem cu strădania zilnică de a supravieţui cu spaima în oase, nesigur pe clipa trăită şi cu conştiinţa încărcată.

— Crezi în Dumnezeu? l-am întrebat.

— Nu prea. Ştiţi că noi am fost pionieri şi credinţa nu mai este la modă. Mama era credincioasă şi se ducea des la biserică, însă noi am fost crescuţi ca haiducii. Totuşi, acum, cu toate necazurile prin care am trecut, cred că există o forţă supranaturală undeva care ne influenţează şi mă tem.

— Cât ai sta la hotel „Egreta”?

— Trei zile. V-am spus că la început am avut intenţia să mă predau la miliţie, apoi am vrut să ştiu dacă a fost găsit cadavrul şi dacă se fac cercetări, după care urma să plec acasă.

Când m-am trezit dimineaţa şi am privit pe fereastră, afară era un viscol care reducea vizibilitatea la mai puţin de zece metri. M-am îmbrăcat şi am coborât în restaurant să mănânc ceva. În timp ce mâneam, la difuzorul din sală se anunţa că vântul suflă puternic peste tot, iar liniile ferate au fost troienite de viscol, întrerupând circulaţia trenurilor în zona Bărăganului şi pe Valea Prahovei. Am

plătit şi am ieşit pe strada Republicii, în faţa hotelului unde doi salariaţi ai restaurantului se căzneau să dea zăpada la o parte de pe trotuar pentru a face loc clienţilor.

Mi-am adus aminte de Jenei şi cu gulerul ridicat la scurtă, m-am îndreptat spre gară unde m-am interesat de mersul trenurilor. Ştirea de la radio era exactă, dinspre Constanţa nu venise niciun tren până la ora 10.00. Mi-am continuat drumul pe linia căii ferate, până la locul unde-l ascunsesem pe Jenei mort; pe linie zăpada era de 10 – 15 centimetri, iar din loc în loc era îngrămădită în troiene, dovadă că nu mai trecuse prin acel loc niciun tren, altfel plugul din faţa locomotivei ar fi nivelat-o. M-am apropiat încet de „stiva de traverse”, fără a coborî de pe linie, pentru a nu lăsa urme pe zăpadă şi am privit cu interes. În locul ştiut, viscolul depozitase o cantitate de zăpadă care ajungea aproape de înălţimea stivei. M-am întors la hotel pe acelaşi drum pe care venisem „dar ceva mai liniştit. Acum eram sigur că locul nu fusese descoperit şi cercetat.

Viscolul a încetat în după-amiaza acelei zile, dar trenurile tot nu mergeau. M-am gândit să stau la hotel, că bani aveam şi să plec când totul va fi în siguranţă.

Într-o zi, plimbându-mă prin faţa hotelului, l-am întâlnit pe fostul meu coleg de la IAS Tulcea, Damian Istudor.

— Ce faci, măi, Vlade? Pe unde mai trăieşti mă, băiete, de nu te vede omul cu anii? a strigat el când m-a văzut.

— Am lucrat la ferma Niculiţel, iar acum vreau să merg acasă la ai mei şi nu merg trenurile din cauza viscolului. Stau de trei zile la hotel şi aştept.

— Eşti singur?

— Da, singur.

— Nu vrei să mergi cu mine la Sfântul Gheorghe, acasă la mine? Vezi şi tu cum trăim noi în deltă, iar între timp stă şi ninsoarea şi se pornesc trenurile.

— Aş merge, măi, dar vreau să petrec şi eu anul nou acasă, cu mama şi cu sora mea.

— De cât să stai aici, la hotel, ai face bine să mergi cu mine. Mergem în obor, că azi e zi de târg şi acolo găsim noi pe cineva din sat cu căruţa sau cu sania, veniţi să-şi facă târguieli pentru sărbători.

— Merg! m-am hotărât eu pe loc, mai ales că nu aveam nici chef să plec acasă. Mă tot sâcâiau coşmarurile de noapte şi mă bătea gândul să încerc – nu ştiu cum – să aflu dacă miliţia ştie ceva de cadavrul lui Jenei.

— Ia-ţi bagajele şi hai să mergem în oborul din oraş! a spus Damian. E nevoie să te ajut şi eu?

— Nu am decât o raniţă cu câteva bulendre. Nu ştii şi tu cât bagaj are un muncitor de IAS?

— Atunci te aştept aici, dar grăbeşte-te ca să-i mai prindem în târg pe consătenii mei!

Am urcat în hotel şi mi-am luat raniţa, apoi am coborât la recepţie şi am lăsat lăsat cheia, achitând restul ce aveam de plată. Sacoşa şi alte obiecte ale lui Jenei pe care le-am considerat inutile, le-am aruncat la coşul de gunoi încă din a doua zi de şedere în hotel, când îmi verificasem toate obiectele.

— Gata? m-a întrebat Damian, zâmbind.

— Gata! Putem merge!

— Trecem mai întâi pe la magazine să cumpăr şi eu cele trebuitoare pentru acasă. Data trecută când am fost, mama mi-a dat o listă cu zahăr, sare, ulei, gaz, lumânări, covrigi, mere, bomboane şi altele.

Pe la prânz am ajuns în târgul despre care spunea Damian şi a început să-şi caute consătenii prin mulţime. Eu mergeam cuminte în urma lui. La un moment dat îl aud explodând de bucurie:

— Ce faci, unchiule? Eşti singur?

— Nu, mai e cu mine Fidosei Bondarenco, vecinul meu din colţul uliţei. Aici mai sunt încă vreo două sănii cu cei din sat, a răspuns Feodorov Ivan, unchiul lui Damian.

— Căruţa nu merge? a întrebat Damian.

— Nu poate trece prin nămeţii înalţi care s-au troienit pe drumul mare. Aşa, cu sania, mai ocolim şi pe câmp şi

tot trecem, ca să putem continua drumul.

— Când aţi venit?

— Ieri pe la prânz. Am stat la un cunoscut de-al meu pe care îl cunosc de când era flăcău în satul Valea Nucarilor. Acum e căsătorit şi are gospodăria lui la intrarea în oraş când vii dinspre noi.

— Eşti pregătit de plecare sau mai ai treabă?

— Am avut un viţel de anul trecut pe care l-am vândut aici, în târg şi mi-am cumpărat pentru casă gaz, zahăr şi ce ştii şi tu că lipseşte pe la noi în sat. Îl aştept pe Fidosei să vină din oraş şi mergem. Are el aici o fată la gazdă şi s-a dus s-o ia acasă de sărbători.

— Ne iei şi pe noi acasă, unchiule? a întrebat Damian, arătând spre mine.

— Sigur că vă iau. Dar flăcăul al cui este?

— E de lângă Bucureşti, nu este de aici. Am lucrat amândoi la IAS Tul cea şi suntem prieteni.

— Asta e bine. Prietenia este un lucru frumos.

Am pus bagajele în sanie şi am aşteptat. Din mulţime şi-a făcut apariţia un bărbat de vreo cincizeci de ani, cu o barbă căruntă pe piept, îmbrăcat cu o şubă groasă cu gulerul mare din blană de miel, însoţit de o tânără domnişoară cochet îmbrăcată, despre care am aflat că este elevă în clasa a X-a la liceul „Spiru Haret”.

Am urcat toţi în sanie şi am pornit spre Sf. Gheorghe. Când am ajuns în satul Beştepe am dat peste un accident: un tractor călcase cu roţile din spate peste o sanie şi un copil care-i apăruse brusc în faţă, venind de pe un deal din dreapta şoselei. Cercetarea accidentului o făcea locotenentul Ungureanu pe care îl cunoscusem în urmă cu un an de zile când ne controlase şi nouă buletinele la IAS Tulcea. M-am apropiat de el cu intenţia să spun despre faptul că l-am omorât pe Jenei, dar el m-a apostrofat şi chiar a ţipat la mine să plec din locul unde făcea cercetare. „Am să vă spun ceva foarte interesant” am susţinut eu. „Pleacă de aici că nu am timp de tine acum!” şi am plecat la sanie, continuându-ne drumul spre Sf. Gheorghe unde

am ajuns aproape de miezul nopţii.

„Poate este mai bine aşa – mi-am zis. Am timp să chibzuiesc mai temeinic”.

— Cunoaşteţi comuna noastră? m-a întrebat pe drum, domnul Feodorov, unchiul lui Damian, scoţându-mă din starea de visare.

— Nu am fost pe aici niciodată.

— Vara e frumos la noi, dar acum urlă lupul, bat viscolele şi zăpezile, îngheţă Dunărea, iar marea mugeşte şi ridică valuri mari cât casă, făcând mormane de gheaţă pe mal. Câteodată este urât şi primăvara, mai ales când vin apele mari şi ne inundă. Dar noi neam născut aici şi ne-am obişnuit cu toate, fie ele bune sau rele.

Sania ne-a lăsat întâi pe mine şi pe Damian, apoi a continuat drumul în lungul uliţei.

Damian a deschis poarta, apoi a bătut încet în geamul de la camera în care ştia că doarme mama lui.

— Cine-i? s-a auzit o voce de femeie.

— Eu, mamă, Damian! a răspuns acesta. Deschide!

S-a auzit zăvorul, apoi uşa s-a deschis şi a apărut mama lui Damian.

— Ce-i cu tine la ora asta din noapte? Cu ce ai venit?

— Am venit cu sania cu unchiul Ivan, pe care l-am găsit la târg, dar am venit cam încet că drumu-i greu. S-a aşezat zăpada în troiene, aşa cum a adus-o viscolul pe şosea.

— Dumnealui cine este? a întrebat ea, arătându-mă.

— Un coleg de-al meu. Va sta câteva zile la noi, până când vor începe să circule trenurile.

— Dar nici trenurile nu merg? s-a mirat ea.

— Nu. Viscolul se pare că a fost mai rău în ţară decât pe la noi, pe aici.

— Aţi mâncat ceva? a întrebat mama lui Damian.

— Nu. Dă-ne ceva mai uşor, că vrem să dormim, suntem obosiţi de pe drum. Până atunci noi vom bea o ţuică.

Varvara, mama lui Damian ne-a adus o farfurie cu icre şi câte două ochiuri, apoi ne-a propus:

— Dacă vreţi mâncare, am borş de peşte foarte bun.

— Lasă, mamă, că ne dai mâine borş. Dar cine a prins peşte pe vremea asta?

— Moş Ifrim prinde la vârşe câte unul doi şi mi-a dat şi mie unul mare.

— Bei şi dumneata o vodcă sau îţi pun vin?

— Nu vreau acum, noaptea. Poate mâine.

Familia lui Damian avea o casă mare, dar numai o cameră era încălzită, încât Varvara s-a dus să doarmă la bucătărie, unde era cald şi avea un pat, iar pe noi ne-a lăsat să dormim în camera ei.

A doua zi, după ce am mâncat, i-am propus lui Damian să-mi arate marea şi locul unde se varsă Dunărea în mare. M-a dus peste tot şi mi-a arătat, în special locurile unde pun oamenii din sat scule de pescuit pentru a prinde peşte.

Afară era linişte şi deoarece nu bătea vântul şi nu mai ningea, ni se părea că era chiar cald. Damian m-a văzut aruncând cu bulgări de zăpadă în Dunăre şi s-a apropiat de mine, întrebându-mă:

— Ce e cu tine? Spune-mi, ce ai?

— Nimic. Ţi se pare ţie.

— Măi Vlade, eu te cunosc altfel. Ia spune, ce ai păţit?

— Nimic, am răspuns eu cu alt ton.

— Orice mi-ai spune, eu te văd că nu eşti în apele tale.

Ne-am întors acasă după prânz, obosiţi de atâta umblat.

— De ce aţi întârziat atât? ne-a certat Varvara. Eu vă aştept de o oră cu mâncarea caldă.

— I-am arătat lui Vlad cât de întinsă este comuna noastră şi ce peisaje sălbatice are, a răspuns Damian. Dacă şi mâine este tot aşa de frumos, mergem la pescuit. Ce

zici, Vlad, mergi cu mine? Instalăm vârşele şi carmacele şi să vezi ce peşte mare prindem.

— Merg, dacă mă înveţi cum să fac, că eu nu ştiu!

— Mă, tu te prefaci că nu ştii, dar să tragi la vâsle poţi, că doar nu este mare lucru. Dar vedem noi mâine.

— Nu ştiu, măi, Damiane, ţi-am spus cinstit.

— Doar nu te-ai supărat acum, că te-am contrazis?!

— De supărat nu m-am supărat, dar nu-mi place ca cineva să se îndoiască de cinstea mea, de cuvântul meu.

La masă ne-a fost servit un borş pescăresc nemaipomenit de bun şi ştiucă umplută. La început a stat şi Varvara cu noi, după care a strâns vasele de pe masă şi ne-a lăsat singuri în faţa unei sticle cu vin. La un moment dat am simţit nevoia să vorbesc şi am ridicat paharul.

— Hai noroc! Măi, prietene, azi vreau să beau ca să-mi fac curaj, că am sufletul greu.

— Te-am văzut, Vlade, de la malul Dunării, dar n-ai vrut să-mi spui nimic. Probabil e la mijloc o fată?

— Aş vrea ca nimeni să nu mai fie supărat pe mine.

— Noroc! Să dea Dumnezeu să fim sănătoşi şi să avem noroc în toate! a urat Damian.

— Vreau să beau, să dorm, să uit tot ce am făcut în scurta mea viaţă, bun sau rău!

Deşi ne-a apucat seara tot cinstindu-ne, dar mai mult discutând şi amintindu-ne de perioada în care lucrasem împreună la IAS Tulcea, apoi de zilele petrecute la Mamaia, în corturile din camping din vara anului 1962, înainte de a ne culca, i-am spus:

— De anul nou vreau să fiu acasă cu mama şi sora mea, că altfel se supără. Văd că vremea s-a îmbunătăţit şi poate merg şi trenurile.

— Tocmai de aceea am spus să mergem la pescuit, iar când pleci acasă, să iei şi tu un peşte bun cu tine.

— Mergem, măi, Damiane, mergem! am răspuns vesel. Mai am la dispoziţi două zile.

— Aşa te vreau, Vlade, ca pe vremuri! a exclamat el.

Dimineaţă, după ce ne-am sculat, am luat barca pe umeri şi am dus-o la malul Dunării, apoi ne-am întors şi am luat sculele de pescuit şi vâslele (ramele).

Am pregătit totul în barcă, apoi am împins-o uşor în apă, urcând şi noi. Damian avea cizme de cauciuc cu carâmbul lung şi a urcat ultimul.

— Treci pe bancheta de la vâsle! Trebuie să înveţi să manevrezi barca, iar eu să instalez sculele. Hai, că merge repede, nu durează mult! mai ales dacă mă asculţi şi faci aşa cum îţi voi spune.

Damian avea dreptate, nu era chiar aşa de greu să tragi la rame şi să ţii direcţia, dacă respecţi anumite reguli. În maximum o jumătate de ceas, atât cârligele pe care el le numea carmace, având nişte dimensiuni destul de mari faţă de undiţe, cât şi vârşile, un fel de coşuri cu plasă prinsă pe nişte cercuri, fuseseră instalate în apă, în locurile ştiute de Damian, de pe vremea copilăriei sau când lucrase şi el în echipă cu alţii.

— La noapte venim şi le scoatem!

— Dar poţi să le vezi noaptea? mi-am manifestat eu nedumirirea, care i-a provocat imediat râsul.

— În primul rând mă bazez pe faptul că cunosc bine fiecare scobitură din mal unde le-am instalat, iar apoi, pot să-ţi spun că le-am dublat cu nişte semne ale mele, ca să le pot găsi uşor. Asta este treabă deşteaptă! s-a lăudat Damian, afişând un aer de învingător.

Ne-am întors acasă, făcând operaţiunea inversă cu barca şi ramele.

— De ce n-o lăsăm aici, pe mal? l-am întrebat eu, arătând spre barcă.

— Lotca asta costă în jur de zece mii de lei şi se pot găsi oameni care au nevoie de ea. Şi apoi să ştii că pe Dunăre, în această perioadă pescuitul este interzis.

Avea dreptate Damian. Mă gândeam că, ajutându-l pe el la pescuit, eram încă o dată infractor. Dar asta era o faptă uşoară faţă de piatra de moară pe care o aveam legată de picior şi care-mi otrăvea sufletul, fără să-mi lase

o clipă de liniște.

Seara am luat din nou barca în spate şi ramele şi am dus-o la malul Dunării, lăsând-o la apă, după care ne-am îndreptat încet spre locul unde instalase Damian sculele. Peste puţin timp a ieşit şi luna care strălucea destul de tare, cu excepţia unor pauze în care o acopereau norii denşi de zăpadă. Astfel că, ajutaţi de cunoştinţele şi semnele lui Damian, sprijiniţi puţin şi de lumina lunii, am reuşit să controlăm sculele şi să adunăm peştele prins pe care l-am depozitat în cutia bărcii.

În timp ce îl ajutam pe Damian să ridice în barcă un peşte mare care era prins în cârlig (caimac), când l-am luat în braţe, peştele s-a zbătut tare, ajungându-mi pe umărul drept. Deodată am simţit o junghietură şi apoi o arsură în umăr şi în lungul muşchiului, dar n-am dat atenţie, fiind înfierbântat şi preocupat să ajut. Captura din această seară a fost foarte bună şi ne-am întors acasă mulţumiţi şi cu tolba plină.

— Ne-a ajutat mult şi luna, pe lângă truda noastră! recunoaşte Damian.

— Dar şi eu te-am ajutat şi la rame şi la strâns peştele.

— Nu contest munca ta, prietene, dimpotrivă! Dacă mergeam singur, mă descurcam foarte greu, poate făceam o baie în Dunăre când trebuia să ridic peştele aşa greu.

La întoarcere spre casă, a vâslit Damian, motivând că este nevoie să ne întoarcem mai repede.

Când am intrat în casă cu peştele, la lumină, Damian a văzut puloverul meu rupt la umărul drept şi plin de sânge pe toată mâneca şi pe piept.

— Ce ai păţit la umăr? m-a întrebat el speriat.

— Nu ştiu. Simt că mă arde puţin, dar nu cred că este mare lucru, poate vreo zgârietură.

— Dezbracă-te!

Când mi-am scos puloverul şi cămaşa, pe muşchiul braţului drept, aproape de umăr era o tăietură adâncă din care privea o carne roşie cu marginile uşor învineţite.

Cămaşa, maioul şi puloverul erau îmbibate de sânge până în dreptul centurii de la pantaloni.

— E o rană destul de urâtă! a exclamat Damian. După cum arată, este făcută de un cârlig care este foarte ascuţit şi a pătruns destul de adânc. Nu înţeleg de ce ţi-a ajuns tocmai la umăr?

— Poate când am ridicat peştele acela mare care se zbătea.

— Mamă! a strigat-o el pe Varvara la bucătărie.

— Da, mamă!

— Te rog să ne aduci repede nişte apă fiartă şi un prosop curat, că avem o problemă!

— Ce aţi păţit? a strigat ea speriată, apărând în prag.

— S-a înţepat Vlad într-un carmac. Hai repede!

Din acel moment am devenit bolnavul casei. Damian mi-a spălat rana cu apă fiartă şi mi-a legat braţul strâns cu nişte cârpe albe, curate. La început mi s-a părut că exagerează cu măsurile lui de precauţie, încât l-am luat puţin în derâdere, mai ales când am mâncat şi ne-am veselit cu câte o vodcă.

Peştele l-a curăţat el ajutat de Varvara, iar pe mine m-au izolat în cameră ca pe un pacient veritabil, punându-mi pe masă, lângă pat, un vraf de ziare vechi, nişte reviste îngălbenite de vreme şi o carte de basme scrise de Ion Creangă.

Noaptea mi-a fost tare rău, încât nu s-a putut odihni din cauza mea nici Damian care a stat mai mult lângă perna mea, cusută de mână cu modele de puişori de găină. Mi-am desfăcut bandajul de câteva ori pentru a-mi controla rana. Mâna mi se umflase tare şi un ticăit ritmic simţeam în ea şi în toată partea dreaptă a pieptului. În casa lor nu se găsea niciun fel de medicament, constatare pe care am făcut-o mai târziu când se întrebau ce să-mi facă. Se vedea treaba că ei fuseseră destul de rezistenţi şi nu fuseseră bolnavi niciodată pentru a folosi medicamente.

— Ce facem cu el? îl întreba Varvara. De unde luăm un medic?

— Medic nu se află pe nicăieri până la Tulcea, dar cum să ajung cu el acolo, la spital? Sunt aproape 60 de kilometri, iar vremea ne este potrivnică, răspundea prietenul meu, care avea o figură de om pierit.

În acea noapte ninsese viscolit şi continua furtuna de zăpadă, care s-a prelungit încă vreo două zile şi nopţi.

Damian mă cerceta mereu dacă dorm, dacă am temperatură şi clătina neîntrerupt din cap a pagubă mare.

— Ce să fac cu tine, Vlade? Zăpada este prea mare şi viscolul nu stă deloc. Nimeni nu se încumetă să facă un drum cu sania până la spitalul din Tulcea pe o asemenea vreme. Te-aş fi dus eu cu barca, dar Dunărea a îngheţat complet şi nu ştiu ce să mai fac.

Îl auzeam slab, ca prin vis cum se văicărea. Pe faţa lui citeam părere de rău că m-a invitat la el acasă şi acum îi stricasem tot rostul. Anul nou îl prinsesem cu toţii în această stare de necaz pe care le-o pricinuisem şi lor din neatenţia mea şi urmarea neplăcută, Avea dreptate să-şi reproşeze proasta inspiraţie de a mă invita şi să fie mâhnit. Cu toate acestea încerca să-mi dea curaj ca să pot lupta împotriva infecţiei care mi se întindea în toată mâna şi în cap. Eu luptam contra febrei, dar în afară de apă caldă şi schimbarea pansamentului, ei nu puteau face altceva. Îi auzeam discutând mai mult în şoaptă.

— Toată noaptea geme şi delirează, spunea Damian.

— Rana este destul de adâncă, mamă. După cum arată s-a obrintit şi cred că are deja infecţie de s-a umflat atât de mult. În starea în care este, numai doctorul îl mai poate vindeca. Trebuie să facem ceva, altfel moare şi este păcat de el, că este băiat tânăr, nici n-a apucat să-şi trăiască viaţa.

— Doctor este tocmai la Tulcea şi nu există nicio posibilitate de transport, a spus Damian, dezarmat.

S-a aşezat pe un scaun lângă pat, punându-şi coatele pe genunchi şi şi-a lăsat bărbia în palme, chibzuind la ce ar putea face pentru mine în condiţiile date. Deodată s-a ridicat în picioare şi s-a adresat Varvarei:

— Stai dumneata cu el până mă întorc?

— Unde te duci?

— Mă duc să-l chem pe moş Iff im. El ştie ce se poate face în astfel de cazuri. Îmi aduc aminte de când eram copil şi l-a salvat pe Mitrofan, un pescar care se infectase când s-a înţepat primăvara, într-un cui ruginit de la lotca lui pe care o repara.

— Cheamă-l, dar mă tem să nu-i fie mai rău! a încuviinţat Varvara cu un glas aproape stins.

A îmbrăcat şuba, şi-a pus pâslarii în picioare şi a ieşit în viforniţa de afară, care acoperise toate cărările cu nămeţi mari, de nu se vedeau nici gardurile de la curţile oamenilor, după cum îi auzeam spunând.

După un timp s-a întors cu cineva. Îi auzeam scuturându-se de zăpadă în antreu şi suduind capriciile vremii. Uşa s-a deschis şi în cameră a intrat, odată cu Damian, un bărbat de vreo 55 – 60 de ani, bine legat la trup şi cu o barbă serafică aproape albă, care-i acoperea tot pieptul ca o mătură cu fire maronii şi albe aproape în părţi egal distribuite. Privindu-mă a încercat să mă veselească şi a spus: „Dobroe utro!” (Bună dimineaţa!) în limba lui lipovenească, deşi vorbea corect româneşte. Mai târziu am aflat că este ceva rudă cu familia lui Damian şi se numeşte Ifrim Zevedei.

Moş ifrim m-a privit atent cu ochii lui de viezure, după care mi-a pipăit fruntea cu mâna lui mare.

— Fierbinţeală mare! Aveţi în casă vată, tifon, tinctură de iod?

— Nu avem, a răspuns Varvara. Noi n-am fost bolnavi niciodată. Poate, aşa, o durere de cap sau curent…

— Aduceţi-mi un vas cu apă caldă, două prosoape şi cârpe curate!

Moş Ifrim şi-a scos haina de pe el, şi-a suflecat mânecile la pulover şi la cămaşă, apoi şi-a scos din buzunar briceagul – nelipsitul lui briceag cu care-şi altoia pomii fructiferi din grădină, cum zicea Damian – i-a încercat tăişul în palma lui aspră şi plină de bătături, după

care s-a apropiat de faţa mea, spunându-mi la ureche:

— Nu te speria, tinere! Te fac eu bine îndată, numai să nu fie rana prea rea, iar eu să fi fost chemat prea târziu. Barba lui stufoasă îmi gâdila faţa, iar căldura lui îmi făcea bine. Deşi nu-mi dădeam seama ce urma să-mi facă, i-am răspuns, dezamăgit, tot în şoaptă:

— Nu mă mai poate face bine nimeni. Poate aruncându-mi bolovani peste sicriu înainte de a închide mormântul.

— Curaj, băiete! Nu-mi place cum gândeşti.

În cameră au intrat Damian şi Varvara, aducând cele solicitate de moş Ifrim. Le-au pus pe un scaun lângă pat.

— Dezbracă-l! i-a spus moş Ifrim lui Damian, care s-a grăbit să-mi scoată cămaşa şi maioul de pe mine.

Rana nu se închisese complet, dar mâna era umflată peste măsură şi se învineţise şi mai jos de cot. Când a pipăit-o cu degetele, Ifrim a strâmbat din nas şi a clătinat din cap.

— Aici e puroi! Mult puroi! aproape a strigat el, manifestându-şi repulsia şi grija, în acelaşi timp. De ce nu m-aţi chemat mai devreme? i-a reproşat lui Damian întârzierea. Nu sunt sigur dacă voi reuşi după atâta vreme, dar de încercat trebuie să încercăm. Ai vodcă în casă, Varvară?

— Avem, că au adus băieţii ăştia de la oraş când au venit.

— Adu-o repede! Aşa. Pune un pahar mare, plin! Dă-i-l să-l bea forţat, pe tot! Aşa… Acum te aşezi cu genunchiul pe pieptul lui şi să ai grijă să nu mişte braţul, până când ţi-oi spune eu. Ţine şi tu de mâna asta beteagă, Varvară! Aşa… acum e bine.

Vodca şi-a făcut repede efectul, ameţindu-mă, deoarece nu mâncasem nimic câteva zile. Îmi mai amintesc doar cum îmi spăla moş Ifrim braţul cu o cârpă cu apă fierbinte pe care abia o suportam, apoi cum a aşezat mâna mea întinsă pe ea, pregătindu-mă pentru „operaţie”, privindu-mă în ochi, insistent.

Ca o fulgerătură, briceagul din mâna moşului a pătruns în umflătura braţului meu şi nu am mai ştiut nimic. Abia a doua zi când mi-am revenit, mi-a povestit Damian: „Din rana infectată a ţâşnit în toate părţile, până şi pe faţa bătrânului, un lichid galben, amestecat cu negru, roşu, roz şi alte culori greu de definit”.

Damian povesteşte a doua zi: „Eh! Cât de multă mizerie a colectat rana asta! a exclamat moş Ifrim. Peste două zile, infecţia asta i-ar fi adus moartea. Ţineţi-l tot aşa până reuşesc să-i storc tot puroiul!”

„Ţi-a spălat rana cu apă fiartă, apoi a turnat pe ea restul de vodcă din sticlă şi te-a pansat strâns cu cârpe curate. Tu ai mai bâlbâit nişte cuvinte neînţelese, după care ţi-a pierit glasul şi numai buzele se mai mişcau, şuierând uscate. Rămăseseşi nemişcat de parcă ţi s-ar fi stins ultimul licăr de viaţă. Bătrânul s-a cutremurat, dar urmărindu-ţi zvâcnirile încete ale pieptului şi respiraţia liniară, a început să se liniştească”. „Şi-a pierdut cunoştinţa, dar va rezista, ne-a anunţat el. Are constituţie robustă şi tinereţea este de partea lui” a mai adăugat el privindu-te.

Tu horcăiai ritmic, apoi treptat ai început să respiri liniştit, iar în final, ai adormit. Am rămas lângă tine toată noaptea, cu excepţia lui moş Ifrim care a plecat să dea mâncare la oi, după care s-a întors. Când a văzut că ţi-a scăzut temperatura, a plecat şi nu a mai venit. Îl aştept să apară din clipă în clipă, că aşa este el. Mereu spunea: „Lăsaţi-l să doarmă, că somnul îi face bine!”

...N-a trecut mult şi în antreul casei s-au auzit voci şi zgomotul specific cum se scutură cineva de zăpadă de pe picioare, apoi uşa s-a deschis şi a intrat moş Ifrim, însoţit de Varvara. S-a apropiat de mine şi m-a privit drept în ochi, spunând:

— Bună dimineaţa! Ai înviat? Bine ai venit printre noi!

— Bună dimineaţa! i-am răspuns eu încet, deoarece nu prea aveam putere să vorbesc.

Îl priveam pe fiecare în parte ca atunci când i-aş fi văzut pentru prima dată. Varvara mi se părea că este o femeie fără tinereţe şi fără bătrâneţe şi, deşi ştiam că este mama lui Damian, o priveam curios. Mi se părea că este slabă, frumoasă totuşi, înaltă şi cu o figură serioasă. Că era frumoasă asta era adevărat, dar nu era defel slabă, dimpotrivă, dar aşa o vedeam eu. Pe salvatorul meu îl vedeam, în închipuirea mea, îmbrăcat în halatul alb de doctor, peste care trona barba lui mare cât mătura.

— Acum trebuie să te hrăneşti pentru ca să te înzdrăveneşti! Eu am făcut ce am putut, dar de îndată ce te vei simţi în putere trebuie să te duci la spitalul din Tulcea ca un doctor să te vadă şi să-ţi facă injecţia antitetanos şi cele pe care le consideră el de trebuinţă. Văd că vremea se îndreaptă, nu mai ninge şi afară a ieşit chiar soarele.

— Era şi timpul! a intervenit Varvara. Viscoleşte de câteva zile, de credeam că nu se mai opreşte.

— Dacă e vremea bună, îl rog pe unchiul Ivan Feodorov să ne ducă la Tulcea cu sania, că pe data de şapte trebuie să mă prezint şi eu la serviciu, a spus Damian.

Au urmat câteva zile calde, iar soarele se arăta mai des printre norii albi aducători de zăpadă. M-am plimbat cu Damian până departe, pe malul mării unde am văzut apa îngheţată pe mal, cu forme curioase, semănând cu nişte stânci.

— Ce linişte este aici, la voi! am deschis eu discuţia.

— Este linişte iama, dar şi mult pustiu, mai ales în perioada în care este îngheţată şi Dunărea. Atunci comuna noastră este ca o insulă izolată de restul lumii. Nu se aud decât vuietul mării şi viscolele care se reped spre noi din nord sau de pe mare.

…Plimbarea şi soarele îmi făceau bine, iar când ne-am întors acasă am mâncat cu poftă.

— Poţi să faci rost de o sanie şi să plecăm mâine la Tulcea? l-am întrebat pe Damian după ce am mâncat.

— Te simtă în putere să suporţi drumul?

— Cred că da. Au încetat junghiurile în braţ, doar câte un ţăcănit îmi mai aduce aminte că am o rană.

— După ce terminăm discuţia noastră, merg la unchiul Ivan să-l rog să ne ducă, dacă vrei. Mă temeam că n-ai să poţi rezista pe drum. Sunt totuşi 60 de kilometri de mers şi cine ştie ce mai întâlnim pe drum.

— Vreau să plecăm. Am stat destul aici.

Când s-a întors Damian acasă, avea pe faţă un zâmbet larg, de om mulţumit.

— S-a făcut! Mâine la prima oră plecăm. Merge cu noi şi domnişoara liceană cu care am venit de la Tulcea, că începe şi ea şcoala.

Ne-am pregătit bagajele de seara pentru a nu zăbovi la ora plecării. Noaptea eu nu prea am dormit cu gândul la plecare, peste care se suprapuneau şi alte gânduri care-mi bântuiau conştiinţa. De dimineaţă ne-am sculat înainte de răsăritul soarelui, am mâncat şi am băut un pahar de vin „ca să ne fie cald pe drum”, cum ne îndemna Varvara, mama lui Damian. Când a sosit sania la poartă, ne-am luat rămas bun de la Varvara, pe care am sărutat-o pe obraz cum făceam cu mama ori de câte ori plecam de acasă. Mi-a urat drum bun şi însănătoşire.

La streaşină casei soarele făcea ca zăpada de pe acoperiş să se topească şi să curgă în fire subţiri.

Pe câmp totul era alb, iar zăpada sclipea în razele soarelui de ne orbea. Aerul era rece totuşi, dar atât de pur că îl simţeam până în fundul plămânilor. Nu mai mersesem cu sania pe zăpadă de pe vremea când eram copil acasă şi mă amuza mersul cailor care ţineau cozile sus şi mergeau în trap, făcând să le sară zăpada de sub copite până la noi, în sanie. Aceasta aluneca peste omătul alb care, încă, scârţâia sub tălpile de lemn lustruit; soarele nu reuşise să-i înmoaie crusta căpătată de la geruiala din nopţile precedente.

La Tulcea am ajuns pe la orele amiezii. Mai întâi am trecut pe la gazda liceenei, iar după ce am lăsat-o pe ea

ne-am dus la spitalul raional.

— De aici ne descurcăm singuri. Poţi să te întorci acasă, unchiule, că ai drum lung de făcut şi să nu te apuce noaptea! a spus Damian.

— Apoi, dacă e aşa, eu vă las. La revedere!

— La revedere şi îţi mulţumim mult! am spus amândoi.

Unchiul Ivan a întors sania şi a plecat spre Sf. Gheorghe, iar noi am intrat în curtea spitalului. Când am ajuns pe holul de la intrare şi am spus despre ce este vorba, o tânără în halat alb ne-a condus la cabinetul doctorului Munteanu, care ne-a ascultat cu atenţie, după care ne-a condus într-o sală de operaţii.

— Dezbracă-te! mi-a spus el, privindu-mă fix.

M-am dezbrăcat încet să nu mă lovesc la rană. În sala de operaţii mirosea puternic a spirt, iod şi medicamente, iar un grup de instrumente medicale ne priveau dintr-o tavă aşezată pe o masă de sticlă-Mi-a privit mâna, mi-a ridicat-o în sus, m-a întors cu spatele spre el, apoi iar cu faţa şi a strâns locul rănit cu două degete care m-a făcut să scot un „ah!” de durere.

— Asta se vede de la o poştă că a fost o cangrenă în fază avansată, măi, băiete. Cine a tăiat-o?

Eu şi Damian ne-am privit pe furiş, fără să răspundem.

— V-am întrebat cine a tăiat-o, că asta este o tăietură de cuţit! a spus doctorul pe un ton ameninţător. Să nu încercaţi să mă minţiţi, că nu ţine! Dacă nu vreţi să-mi spuneţi, anunţ miliţia şi procuratura, ca să cerceteze ei ce s-a întâmplat.

Damian a luat asupra lui totul, spunându-i povestea întocmai, fără a-i pomeni numele lui moş Ifrim.

— Ei l-am tăiat, domnule doctor. Se infectase şi se umflase braţul, apoi a început să se înnegrească. Ştiţi că la noi nu este niciun cadru sanitar, apoi viscolul care a fost şi am făcut ce am putut ca să-i salvez viaţa, şi-a încheiat Damian relatarea.

După ce mi-a mai privit o dată braţul, dr. Munteanu i-a pus mâna pe umăr lui Damian şi a spus:

— Bine ai făcut că ai tăiat rana infectată, că altfel murea. Ai avut mare curaj. Dacă n-o făceai, infecţia trecea în sânge şi se generaliza, apoi murea.

S-a întors, apoi, spre mine şi mi-a spus râzând:

— Ai avut mare noroc să dai peste un om curajos ca el, că majoritatea oamenilor se tem şi nu intervin deloc. Acum vom dezinfecta rana, coasem aici unde nu vrea să se prindă carnea şi-ţi facem nişte injecţii profilactice. Îţi dau o reţetă şi te sfătuiesc să urmezi tratamentul până te vindeci complet. Asta dacă vrei să te vindeci.

— Vreau, domnule doctor. Vă mulţumesc! am mai spus eu în timp ce mă îmbrăcam, iar dr. Munteanu îşi strângea instrumentele cu care lucrase.

Am ieşit în stradă şi am coborât spre farmacie de unde am cumpărat medicamentele prescrise de medic.

— Hai să mâncăm ceva şi să mai stăm de vorbă! mi-a propus Damian când am ajuns la bufetul de lângă gară.

— Să văd, mai întâi, la ce oră am tren! l-am rugat eu.

El a intrat în local, iar eu am mers la gară. Aflând că am tren peste aproximativ o oră, mi-am cumpărat bilet până la Bucureşti şi m-am întors la prietenul meu, în bufetul amintit. Damian ocupase o masă şi aştepta să i se aducă comanda.

— Mi-am luat bilet. Am tren la 16, 15, l-am anunţat eu.

— Până atunci tocmai mâncăm. Am comandat câte o friptură de viţel în sânge şi câte o bere.

— Nu beau alcool. Ai văzut ce a spus doctorul. Încep tratamentul chiar acum pentru că vreau să scap cât mai repede de „pacostea” asta. Chelner! am strigat la unul care stătea rezemat de tejghea.

Când s-a apropiat ne-a prevenit politicos:

— Friptura mai are puţin. V-o aduc imediat.

— Fiţi drăguţ şi aduceţi-mi un pahar cu apă! am spus.

— Da, imediat! a răspuns acesta.

Mi-am luat medicamentele, apoi am mâncat, Damian a băut o halbă cu bere, după care am ieşit în stradă.

În staţie, locomotiva cu aburi pufăia de zor, gata de plecare la drum. Ne-am strâns mâna prieteneşte şi ne-am despărţit, poate, pentru totdeauna, dar Damian nu ştia, încă, acest lucru.

După ce a pornit trenul am ieşit pe culoar pentru a privi locul unde îl omorâsem pe Jenei. Stiva de traverse era tot acolo, înconjurată de un maidan de zăpadă. Am rămas cu coatele pe fereastră, gândindu-mă. Când a venit conductorul, l-am întrebat:

— Mai este vreo linie în ţară înzăpezită?

— În Bărăgan, la noi nu. Poate în zona de munte, dar nu ştiu sigur, mi-a răspuns acesta.

Am ajuns în gară la Medgidia în jurul orelor 20,00 şi n-am mai prins legătura cu trenul Constanţa – Bucureşti, care trecuse cu zece minute mai înainte prin staţie, aşa că am fost nevoit să-l aştept pe cel de 23, 10, care m-a dus la Bucureşti, unde am ajuns la ora 03, 30 şi iar a trebuit să stau în sala de aşteptare până la ora 05, 45 când pleca autobuzul de Crevedia. Oboseala îmi accentuase durerea din braţ şi mă luase cu frig. Începusem să mă tem că mă va întoarce boala. Înainte de plecare spre staţia de autobuz, am luat o nouă doză de medicamente cu apă de la o fântână de pe peron, căreia i se mai zice şi „ţâşnitoare”.

CAP. III – VLAD AJUNGE ACASĂ, DAR NU POATE SUPORTA COŞMARUL CARE-I REVINE ÎN VIS

Un criminal poate să nu fie arestat niciodată, dar dacă se ştie urmărit, pe lângă faptul că are permanent sentimentul că este hăituit, îl mai chinuie şi coşmarurile care-i fac somnul un calvar. Această stare este mai greu de suportat decât postura în care se află atunci când este după gratii, unde, ştiindu-se în siguranţă, îşi capătă liniştea deplină. Dar să-l lăsăm, mai bine, pe Vlad să ne povestească mai departe:

— În timpul deplasării cu autobuzul mai mult am

dormitat, iar când am ajuns în sat, am luat-o repede spre casă, spunând „bună ziua!” sătenilor întâlniţi în cale, mai mult în fugă, fără să angajez discuţii cu ei.

Am urcat cu greutate pe uliţa noastră, iar în apropierea porţii de la curtea noastră m-am oprit. Simţeam că duc în spate o povară de dincolo de lume. Ninsoarea troienise şi regiunea noastră, iar în sat se mai vedeau grămezi de zăpadă rezultate în urma deschiderii pârtiilor spre căile de acces. De la poartă şi până la scara care urca pe prispa casei noastre se vedea că a fost luată zăpada şi aruncată peste straturile de flori; la fel şi de pe lângă casă fusese luată zăpada. „Cine s-o fi dat la o parte? Mama? Sau Lidia?”, mă gândeam în timp ce mă pregăteam să intru în curte. M-am oprit în faţa porţii cu sfiiciunea omului care se simte vinovat faţă de cei dragi. Inima mă îndemna să pornesc înapoi, fără să văd şi să mă vadă cineva. Deodată respiraţia mi-a devenit grea şi am stat pe loc ca să privesc casa care, de această dată, mi să părut mai mică decât o ştiam, dar parcă şi mai bogată cu podoaba ei de zăpadă. Această ultimă constatare m-a făcut să mă bucur pentru o clipă. M-am scuturat ca de o greutate şi am împins poarta cu zgomot, pornind-o pe pârtia care ducea spre casă. Câinii m-au simţit şi m-au întâmpinat lătrând cu hărnicie ca în prezenţa oricărui intrus. I-am dojenit blând, iar ei m-au recunoscut şi au început să se gudure în jurul meu, să-şi fluture coada, apoi au îndrăznit să-mi sară cu labele pe piept şi să-mi lingă mâinile, scâncind de bucurie. I-am mângâiat duios şi le-am vorbit, după care am urcat treptele de la prispă şi am intrat în casă. Simţindu-se abandonaţi, câinii s-au îndepărtat spre fundul curţii, dezamăgiţi şi cu cozile între picioare.

Am încercat să intru dar uşa era încuiată. „Unde o fi mama? Dar Lidia?” Mi-am amintit că Lidia începuse şcoala, dar mă intriga lipsa mamei de acasă. Am căutat cheia în locul ştiut şi am descuiat uşa, pătrunzând în antreu, apoi în camera mea în care am lăsat şi raniţa, după care am dat o raită prin toată casa, negăsind pe nimeni.

După vreo jumătate de oră au sosit amândouă. Mama

trecuse pe la şcoală şi o luase pe Lidia la terminarea orelor.

S-au bucurat amândouă când m-au văzut, dar m-au dojenit că nu am venit să petrecem împreună sărbătorile de crăciun şi de anul nou.

— N-am putut să vin că am lucrat pentru nişte livrări de vinuri la export. Am fost liberi numai în zilele de 31 decembrie şi 1 ianuarie. Pentru două zile nu puteam veni, am minţit eu ca să scap de dojana lor.

— Acum până când stai? a întrebat mama.

— Până pe 20 ianuarie – am spus eu o dată la întâmplare.

— Ai mâncat ceva?

— Nu. Toată noaptea am călătorit pe tren.

— Hai că mă duc să încălzesc mâncarea şi aşez masa degrabă, a spus mama. Până atunci voi spălaţi-vă e mâini!

La masă priveam în farfurie, dar observasem cum mă iscodea mama cu privirea pe furiş.

— Aţi avut porc? am întrebat eu arătând spre tigaia în care sfârâiau câţiva cârnaţi maronii.

— Am avut un purceluş de vreo optzeci de kilograme pe care l-am ţinut mai mult cu lături şi iarbă până când s-a făcut porumbul, dar pentru noi a fost bun că l-am avut aici şi ne-am făcut poftetele de sărbători aşa cum e datina, nu ne-am uitat la alţii cum mănâncă.

*

De când am venit acasă nu am ieşit niciodată din curte. Mă gândeam uneori dacă ar fi posibil să iau totul de la capăt şi să încep o nouă viaţă. Răspunsul venea prompt şi era „NU”, ceea ce nu-mi convenea deloc. M-am întrebat dacă aş putea relua firul vieţii din momentul dinaintea plecării mele de acasă, când mi-am părăsit satul pentru a pribegi prin străini. Aş fi făcut-o cu plăcere, dar în inima mea ceva se veştejise şi nu mai putea înflori, fiind acoperit de negura faptelor pe care le săvârşisem şi pentru care presimţeam, în adâncul fiinţei mele, că va trebui să dau socoteală, mai devreme sau mai târziu.

„Accidentul” de la Sf. Gheorghe era doar semnalul, nu „plata” cu care rămăsesem dator. Era clar că aveam arşiţa şi osânda mea, iar liniştea de care beneficiam acum era amăgitoare ca soarele de iarnă, pe care sătenii mei îl numeau „soare cu dinţi”. Deci, nici firul nu mai poate fi înnodat odată rupt. Simţeam că toată lumea se prăbuşeşte peste mine în urma celor întâmplate. Am luat câinele şi am plecat pe islaz unde am stat câteva ore în ger. M-am întors acasă obosit şi sfârşit, abia trăgându-mi picioarele, cu genunchii tremurând, rebegit de frig.

Am intrat, fără zgomot, în camera mea, mi-am scos hainele şi m-am întins pe pat, cu mâinile sub cap, gemând de durere, întocmai ca un bolnav. Cred că am şi dormit vreun ceas, după care m-am trezit, dar am rămas în aceeaşi poziţie pe gânduri, frânturi de gânduri răzleţe, fără nicio legătură între ele, care roiau vijelios în mintea mea.

În hol se auzeau paşi. Mama venise, probabil, să stea de vorbă cu mine. Am închis ochii prefăcându-mă că dorm. Lidia, care venea în spatele mamei, i-a şoptit: „Nu-l trezi, lasă-l să doarmă!”

După ce au plecat ele, am deschis din nou ochii, reluându-mi gândurile: „Ce să fac? Ce să fac? De ce am făcut fapta, ştiind deja că Lenuţa nu mă iubeşte, chiar ea mi-a spus-o?”

Nu găseam răspunsul şi mă frământam în zadar. Afară gerul făcea să scârţâie zăpada îngheţată; le auzeam paşii sătenilor care treceau pe uliţă, în apropierea ferestrei mele.

Am privit afară. Cerul era senin, iar luna care răsărise, lumina ca ziua, privind pe fereastră în camera mea cu razele ei reci, dar care parcă veniseră să sporească liniştea apăsătoare din încăpere.

Într-o noapte am visat-o pe Lenuţa, care era o femeie voinică, cu obrazul sănătos, dar în haine de doliu. M-a oprit şi m-a învinuit de moartea lui Jenei, apoi a dispărut şi în faţa mea a apărut o umbră pe care o vedeam numai din spate ducând în mână un lanţ foarte gros la capătul căruia

avea un cerc care era prins de gâtul meu, forţându-mă să merg înainte după acea umbră.

M-am trezit transpirat şi cu tot trupul încordat şi nu ştiam ce să mai fac. M-am gândit imediat: „Mă va ierta Lenuţa vreodată?”

În sufletul meu totul era searbăd şi pustiu, ca o casă părăsită şi lipsită de uşi şi de ferestre în care a nins zile şi nopţi la rând fără oprire. Totul era apăsător şi mă strivea, iar mama nu-mi dădea pace, mă tot întreba, zilnic, ce am, ce este cu mine, întrebări care mă scoteau din sărite. La un moment dat i-am spus:

— Mâine plec înapoi, mamă!

— Nu ai spus că ai concediu până pe data de 20? Azi este abia 16 ianuarie.

— Aşa este, dar tot plec! am spus eu hotărât.

A doua zi, în zori, am plecat la Bucureşti, iar de acolo am luat trenul spre Constanţa, gândindu-mă să-mi încerc norocul la IAS Murfatlar, tot ce ştiam să fac eu.

În tren m-am întâlnit cu un băiat, ceva mai mare decât mine, căruia i-am povestit că vreau să-mi caut de lucru. Atunci el mi-a spus că lucrează la IAS din oraşul Medgidia, dându-mi mai multe detalii despre procesul de producţie.

— Eu aş putea să lucrez acolo? l-am întrebat.

— Cred că poţi, dacă zici că ai mai lucrat în viticultură, te primeşte şeful imediat, că avem deja două posturi libere la depozit. Sunt posturi de muncitori şi sper să nu ai pretenţii de cine ştie ce funcţie.

— Nu, nu! Am fost muncitor pe unde am lucrat şi tot post de muncitor vreau.

— Atunci, ne-am înţeles. La Medgidia coborâm împreună, mergem la dormitor în căminul LAS-ului, iar mâine de dimineaţă te prezint şefului de depozit, care va hotărî dacă te angajează. Să ştii că e om bun, pâinea lui Dumnezeu! Noi ne-am înţeles foarte bine cu el.

…După discuţia avută cu Costică Iosif, viitorul meu coleg, am luat un ziar în mână – uitat de vreun călător – pe

care l-am ţinut în faţă, prefăcându-mă că citesc, pentru a-l determina pe Costică să nu mă mai provoace la discuţii ca să am răgaz să mă gândesc ce să fac în continuare. Mi-am adus aminte că în buzunarul de la raniţă am buletinul de identitate şi certificatul de naştere pe numele lui Dogaru Jenei şi atunci în minte mi-a încolţit ideea să fac contractul de angajare la noul loc de muncă, folosindu-mă de aceste acte. Ideea era bună, pentru că – ziceam eu atunci – răspundea celor două cerinţe: nu sunt găsit de Comisariatul Militar pentru a mă trimite în armată şi nu mă descoperă nici Miliţia ca să răspund pentru moartea lui Jenei. În plus, nu mai eram nevoit să tot spun că am pierdut buletinul, că urmează să merg să-l scot şi altele…

Gândirea mea s-a dovedit a fi bună, deoarece la IAS Medgidia, nea Costache – şeful de depozit – nici n-a vrut să discute cu mine ca zilier. „Eu îţi fac contract legal de angajare, cu acte în regulă, aşa că fugi repejor şi adu-ţi buletinul, altfel nu avem ce discuta!”

Aşa am făcut contract pe numele lui Jenei şi am rămas angajat din prima zi. Am căutat tot timpul să fac orice muncă îmi cerea pentru a fi apreciat şi să nu dau de bănuit în vreun fel, iar şeful şi toţi colegii de acolo m-au acceptat din primele săptămâni.

În trupul meu răzbăteau dorinţi surde, îndepărtate şi ispititoare, iar amintirea Lenuţei nu-mi dădea deloc pace. Cu toate acestea munceam mult şi nu spuneam la nimeni despre eşecul meu în dragoste.

Cel mai greu rezistam coşmarului din visele de noapte care se repetau destul de des, iar ţipetele mele îi trezeau pe colegii de cameră care mă înconjurau şi mă întrebau: „Ce-ai visat, Jenele?” „Lupii”, le răspundeam eu ca să scap de ei, după care ne culcam din nou. Uneori nu mai puteam să dorm şi stăteam cu mâinile sub cap şi ochii în tavan, iar a doua zi eram groaznic de obosit. În depozit căutam să fac muncile cele mai grele care să-mi obosească trupul şi să-l oblige să ceară odihnă, somnul să fie greu şi să nu mai visez, dar asta ţinea puţine zile, apoi apăreau iar visele şi cu ele nelipsitele mele coşmaruri, care mă trezeau

din somn în miez de noapte, plin de sudoare şi groaznic de speriat.

Văzusem la un bâlci pe Calea Moşilor din Bucureşti – când eram copil – un tablou în care un om îl duca în spate pe altul pe care îl omorâse. Acela era înspăimântat că nu putea scăpa de cel căruia îi luase viaţa, oricât se străduia el să-l alunge cu pumnii, cu un ciomag, dar vedenia tot nu dispărea, se ţinea după el.

Într-o noapte, ca un făcut, l-am visat pe Jenei, cu faţa plină de sânge, strigând: „De ce Vlade, m-ai omorât? Tocmai tu, prietenul meu? De ce ai făcut-o?” şi se tot ţinea după mine, repetând aceste cuvinte. M-am trezit din somn, dar n-am mai putut adormi până aproape de ziuă, când trebuia să mergem la treabă, toropindu-mă un somn greu, încât dormeam ca un prunc pe care părinţii săi îl bătuseră fără să fi făcut ceva rău. Grijulii de felul lor, colegii mei îmi strigau în ureche: „Deşteptarea” şi mă ridicam greu, pregătindu-mă pentru o nouă zi de muncă.

Noaptea, când nu puteam adormi imediat, îmi veneau în minte tot felul de scene de acasă de la mine. Avea mama o soră care, de câte ori venea pe la noi se mira de mine şi mă deohea, iar după ce pleca de la noi, mă durea capul îngrozitor. Mama ştia să descânte şi-mi trecea imediat durerea.

Într-o zi, mătuşa privindu-mă atentă, i-a spus mamei: „Mario, băiatul ăsta al tău s-a făcut mare. A crescut întocmai ca un lăstar viguros ieşit în primăvară dintr-o tulpină retezată. Să dea Dumnezeu să fie sănătos şi să te bucuri de el, dar nu ştiu!” „Ce vorbă e asta, Petruţo?” a întrebat-o mama speriată. „Nu ştiu, dar mie mi se pare că nu-i a bună cu el”.

Presimţirea ei a fost uitată odată cu trecerea anilor, dar acum, când ştim despre ce este vorba, înclin să-i dau dreptate.

*

— După ce te-ai angajat la IAS Medgidia ai mai fost acasă, la ai tăi, la Crevedia? l-am întrebat.

— Nu, n-am mai fost. Începând din data de 15 iunie, mergeam sâmbăta şi duminica la Constanţa, cu un coleg şi făceam plajă. Voiam să fac orice numai să reuşesc să uit faptele din urmă. Mergeam des la restaurantele de pe litoral; odată am fost într-o excursie la cetatea Histria, altă dată am avut o aventură cu o tânără unguroaică din Satu Mare, divorţată – după cum susţinea ea – mai mare decât mine cu vreo trei ani, care era ospătară la un restaurant din Eforie pe perioada cât dura sezonul de plajă. Având asemenea ocupaţii, o bună parte de vreme am mai uitat de obsesiile mele, iar spaimele mi se mai risipiseră; visele însoţite de coşmaruri erau şi ele mai rare, ceea ce îmi dădea speranţa că, treptat, trecutul meu se va estompa şi voi putea să-mi refac viaţa, fără, însă, să întrevăd cum se va îndeplini acest fapt. Mă mai vizita câteodată gândul că Jenei e mort, iar eu trăiesc, gând care îmi producea un tremur în corp în mod inexplicabil. Pe la sfârşitul lunii iulie aveam o presimţire stranie că mi se va întâmpla ceva şi am cerut o învoire la şeful depozitului, minţind că mama este bolnavă.

Mi-a dat numai trei zile, motivând că avem treabă, trebuie să pregătim depozitul pentru a primi noua recoltă.

— De ce nu te-ai mai întors la Medgidia?

— La plecare luasem din cameră, de la colegii mei, acele obiecte pe care le-aţi găsit în raniţă la percheziţie când m-aţi arestat. Dar eram hotărât şi aşa să nu mă mai întorc acolo pentru că nu mai aveam chef să muncesc. De fapt, eram aşa de dezorientat şi speriat că nu ştiam ce să fac, unde să mă mai duc.

— Şi te-ai întors în sat, lângă mama şi sora ta.

— Da. Speram să scap de coşmaruri şi să-mi găsesc liniştea, dar continuând să stau izolat în casă, gândurile mă năpădeau tot mai tare, iar visele reveneau.

Într-o noapte l-am visat iar pe Jenei într-o grădină. Îi vedeam numai faţa care râdea la mine, spunând că degeaba încerc s-o cuceresc pe Lenuţa, că nu voi reuşi şi izbucnea iar în hohote de râs. Eu mă enervam şi-l loveam

peste faţă cu pumnii, iar el mai tare râdea, pe măsură ce primea loviturile. M-am trezit ud leoarcă de sudoare şi speriat, gâfâind de efort. În uşa camerei era Lidia, care mă privea şi ea la fel de speriată ca şi mine.

A doua zi mama a rămas acasă şi a venit la mine în cameră să discutăm. I-am dat nişte bani şi i-am spus că nu mai am chef să plec la muncă pentru că acolo este din ce în ce mai greu.

— Şi ce ai să faci, mamă?

— Încerc să-mi caut un servii la Bucureşti.

— Faci cum crezi tu că e mai bine! a încuviinţat mama părerea mea, cu prea puţină siguranţă în glas.

— Poate mă stabilesc definitiv acolo şi-mi fac şi eu un rost, ca să nu mai umblu cu traista ca până acum.

— Ce ai tu, Vlăduţ? Te văd mereu supărat şi rămâi dus pe gânduri, cu privirile fixate într-o parte, e te frământă, mamă? Mie poţi să-mi spui, că doar de aceea sunt mama ta. Eşti bolnav de vreo boală grea? Ai făcut ceva grav? Spune-mi şi poate voi fi în stare să te ajut!

— Nu am nimic, mamă, sunt doar puţin obosit, îi răspundeam eu şi mă ridicam să plec afară pentru a scăpa de întrebări.

— Ai tu ceva pe suflet, dar nu vrei să-mi spui! continua mama cu insistenţa ei sâcâitoare pentru a afla motivul supărărilor mele. Mi-a spus Lidia că noaptea visezi şi strigi în somn că n-ai făcut bine şi te rogi de cineva să te ierte. Spune-mi ce visezi! Dar, mai ales, spune-mi ce-ai făcut de te chinuie asemenea vise de coşmar care nu te lasă să-ţi odihneşti trupul!

— Nu am ce să-ţi spun, mamă, nu mai insista în zadar!

— Tu ai făcut ceva rău, Vlăduţ! Inima mea de mamă îmi spune că tu ai păţit ceva, dar nu vrei să-mi spui. Să nu fie vreo nenorocire mare, că nu ştiu dacă aş reuşi să supravieţuiesc.

Deşi era o femeie simplă, presimţirile mamei erau reale, dar eu nu găseam puterea şi curajul de a-i destăinui

adevărul.

— Am muncit mult în ultima vreme şi nu prea m-am hrănit suficient – am minţit-o eu, deşi eram conştient că nu munca era cauza stării mele depresive, ci crima despre care mama nu avea habar.

Pe zi ce trecea îmi simţeam sufletul mai pustiu, iar mişcările trupului deveniseră nişte automatisme care imitau maşinile pentru deplasările într-un loc sau altul; gândurile o luau şi ele anapoda.

Într-o seară mi-am luat câinele şi am plecat pe uliţă, îndreptându-mă spre islazul din marginea satului. Cum am ajuns la prima răspântie, din curţi au ieşit alţi câini şi s-a încins o încăierare şi o luptă pe viaţă şi pe moarte, cum numai ei ştiu s-o facă. I-am lăsat şi am trecut mai departe, iar la scurt timp, câinele meu s-a întors victorios, cu coada fluturând în vânt, pe urmele mele.

Iarba strălucea în bătaia razelor lunii, fiind acoperită de mărgele de rouă. M-am aşezat pe „patul” de iarbă rece, cu faţa spre cer şi am privit cerul aproape un ceas, iar câinele stătea lângă mine cu botul pe labe. Răcoarea îmi făcea bine. Cerul era plin de stele şi arăta precum un covor imens, ţesut cu migală de o mână mâiastră, aceea a lui Dumnezeu, pe care îl căutam în acea imensitate îndepărtată, printre acele luminţe cereşti. Se spune că fiecare om are steaua lui. „Care va fi, oare, steaua mea?” mă întrebam eu în gând. În acel moment pe cer a căzut o stea, descriind o traiectorie spre apus, apoi s-a stins treptat, începând de la coadă, până când nu s-a mai văzut. „Asta înseamnă că a mai murit un om” mi-am spus eu, în timp ce gândul mi-a fugit iar la Jenei, cum stătea lângă stiva de treaverse, imagine care mă răscolea întotdeauna.

M-am ridicat şi am pornit spre casă cu paşi nesiguri, abia mişcaţi, urmat de credinciosul meu însoţitor patruped. Mă simţeam sleit de puteri din cauza nesomnului şi nemâncării, deoarece, din cauza gândurilor negre care mă bântuiau aproape permanent nu aveam nici poftă de mâncare.

În drum spre casă mi-a venit în minte Anuţa, prietena mea din anii copilăriei şi până în ziua în care m-am hotărât să plec „în lume”. Mă bătuse gândul să trec pe la ea pe acasă, doar era în drumul meu, dar mi-am înfrânat imediat dorinţa, gândindu-mă că nu i-aş face decât rău. Îmi spusese Lidia că George Marica se ţine şi acum după ea, dându-i ocol ca şi mai înainte; ea fusese pricina primei şi singurei bătăi la care participasem eu în sat. Îl vedeam în închipuirea mea pe George, cu faţa lui spânatecă şi nişte tuleie galbene în locul mustăţilor, cum îi fugeau ochii ca la şarpe. Poate aşa a vrut Dumnezeu, iar omul încearcă în zadar să se împotrivească hotărârii Lui.

Mergând pe uliţă spre casă, câinele a mârâit şi s-a îndreptat spre intrarea porţii Anuţei. L-am certat, iar el s-a lipit de piciorul meu, continuând să scâncească.

În poartă era Anuţa.

— Bună seara, Anuţo! am salutat eu.

— Bună, Vlade! Unde ai fost?

— M-am plimbat puţin spre câmp.

— Te-am văzut când ai trecut. De ce mă ocoleşti, că doar nu ţi-am făcut niciun rău?

— Nu te ocolesc, dar am auzit că George continuă să-ţi facă curte şi n-am vrut să vă stric dragostea.

— Aşa, deci? Mă tem că eu te aştept în van, Vlade!

Ochii verzi şi calzi ai Anuţei mă priveau trişti şi buni ca şi altă dată. La fel îi era şi vorba, iar toate la un loc arătau că era nefericită.

— Nu vrea Dumnezeu, Anuţo! mai ales acum nu mai vrea deloc. Atunci când am vrut să fiu cu tine, ai văzut ce a ieşit. Iar acum este mult mai rău şi chiar nu se mai poate pentru că eu sunt un proscris cu care nu merită să-ţi legi viaţa. Dacă aş face-o, ţi-aş strica-o şi pe a ta şi nu vreau. Tu meriţi mult mai mult. Poaie ar fi mai bine să te măriţi cu George, pentru că am de ispăşit păcate.

— Ce vorbă e asta, Vlade? m-a întrebat Anuţa suspinând. Să ştii că eu nu am de gând să mă mărit cu el, că nu-mi este drag, cu riscul de a rămâne fată bătrână! a

adăugat ea cu hotărâre în glas, în timp ce lacrimile ei traversau obrajii, înnodându-se sub bărbie.

— De ce să nu te măriţi? El este băiat bun, muncitor, stă aici în sat, pe când eu, un hoinar şi un păcătos, ţi-aş aduce numai lacrimi şi durere.

Ce ştii tu…? am mai spu, ferindu-mi privirea pe care ea mi-o căuta cu aviditate.

Anuţa tăcea, dar o simţeam încordată, semn că şi în mintea ei se făcuse frig şi pustiu. Ca să nu mai prelungesc suferinţa Anuţei, dar şi a mea, mi-am luat rămas bun şi am plecat acasă, lăsând-o în cadrul porţii.

Ai mei dormeau şi m-am strecurat tiptil în camera mea, m-am dezbrăcat şi m-am aşezat pe pernă cu mâinile sub cap, continuându-mi depănarea gândurilor: „Ce bine ar fi fost să nu fi plecat din sat! M-aş fi căsătorit cu Anuţa, la timpul hotărât mergeam să-mi satisfac stagiul militar, acum fiind aproape de al doilea an de armată. N-o mai cunoşteam pe Lenuţa, nici pe Jenei şi n-aş mai fi tras atâtea necazuri care mi-au amărât sufletul şi urmează să mă piardă. Dar tot nu era bine nici aşa. Dacă eram ţăran, aici în sat, muncind în gospodăria colectivă, ce i-aş fi putut oferi Anuţei, mai mult decât braţele mele muncite din greu şi pline de bătături? Tot prost ar fi ieşit, dar nu ca acum.

Tot mestecând ideile astfel am ajuns la prima socoteală pe care o făcusem mai înainte, adică fugisem de o osândă, dar dădusem peste o altă osândă, care era mult mai grea, dar care reuşise să mă convingă, cu trecerea timpului, că aceasta a fost „vrerea lui Dumnezeu”.

— Când ai început să bei? l-am întrebat.

— Să ştiţi că nu beam, de obicei. Poate un pahar de vin sau o bere ca să mă răcoresc. De când mă întorsesem în sat ultima dată, când m-aţi şi arestat, mă plictiseam singur în casă şi mai mergeam la cârciuma din centru pentru a pierde timpul şi să mai uit de necazurile mele. Mă antrenam la discuţii cu sătenii întâlniţi acolo şi uitam durerile sufletului pentru o vreme. Mama era la muncă la gospodăria colectivă, iar Lidia plecase la Bucureşti să se

înscrie la o şcoală de alimentaţie publică. Dacă aş fi stat zilnic închis în casă, cred că înnebuneam sub presiunea atâtor gânduri.

— Deci, asta a fost povestea vieţii tale? am spus eu, privindu-i faţa luminată de becul din tavanul camerei.

— Da. Vă supăraţi dacă vă întreb ceva?

— Mă poţi întreba orice! i-am răspuns eu aşteptându-i întrebarea, care a întârziat câteva secunde.

— Mai ştiţi ceva de Lenuţa?

Am zâmbit. Nu mă aşteptam să mai întrebe de ea.

— Am fost la Niculiţel în luna iunie când cercetam cazul. Când a aflat, Lenuţa a plâns foarte mult şi a purtat doliu. La început nu te-a învinuit pe tine de moartea lui Jenei, dar din discuţiile avute cu ea, am tras concluzia că eşti primul suspect şi, pe această bază, am făurit o parte din ipoteza crimei.

A fost greu pentru toţi când au aflat vestea, mai ales pentru Lenuţa care îl aştepta pe Jenei cu răspunsul părinţilor săi pentru a se căsători şi abia după opt luni, un ofiţer din Miliţia Regiunii Dobrogea venea să le tulbure liniştea şi să încerce să caute şi să înnoade firele care să ducă la descoperirea celui care luase viaţa lui Jenei.

— Cred că mă urăşte foarte mult Lenuţa?! a spus Vlad, privindu-şi pantofii cărora le lipseau şireturile.

— Te vei convinge de acest fapt cu prilejul desfăşurării procesului în care va fi invitată ca martoră.

— Îmi pare nespus de rău, dar nu mai pot îndrepta nimic.

— Pentru astăzi ajunge! Vom avea o discuţie cu procurorul în zilele următoare, la care sper să fii la fel de sincer, după care va urma reconstituirea faptei din Tulcea.

*

Am sunat şi a intrat subofiţerul care l-a condus pe Vlad în arest. În timp ce îmi strângeam hârtiile pentru a le introduce în dulap, au intrat pe uşă Sobaru şi Vâlcea, pregătiţi de plecare.

— Hai acasă, Traiane! a strigat Sobaru.

— Mai aşteptaţi-mă puţin să-mi „ascund” hârţoagele!

— Mergi cu noi la „una mică”? Aşa, înainte de masă.

— Merg, măi Ioane, că nu ştiu de când n-am mai intrat într-un local, parcă m-am jurat să fiu „călugăr”.

*

…Între timp, în satul ei, Anula trăia o nouă dramă. De la postul de miliţie din comună, poate şi de la mama lui Vlad, toată lumea aflase că acesta a fost arestat pentru crimă. Întâlnind-o pe Anuţa, George a început s-o tachineze, rânjund:

— Rămăseşi fără Vlad, aşa-i Anuţă? Acum, până scapă el de acolo, că îi dă ani grei, tu ajungi babă şi nu te mai ia nimeni. Nu vrei să te măriţi cu mine, că eu tot sunt aici, în sat, fără să fi făcut rău cuiva? Ce zici? Mai gândeşte-te şi poate îmi dai un răspuns bun pentru amândoi!

Anuţa l-a privit o vreme, fără să spună un cuvânt, dar în sufletul ei îi dădea dreptate în tot ce spunea. Trebuia să-i răspundă, totuşi ceva şi atunci a găsit:

— Lasă, că nu-ţi este ţie gândul la însurătoare, spui doar ca să te afli în treabă. Dacă erai aşa de hotărât, până acum mă cereai de o mie de ori părinţilor mei! a spus ea tatonând terenul şi urmărindu-i faţa ca să vadă ce efect au avut aceste cuvinte asupra lui.

— Te ceream de mult, Anuţo, dar mi-a fost frică de Vlad care m-a ameninţat cu moartea atunci când a plecat, după răfuiala de la bal, pe care o ştii. Dacă tu eşti de acord, eu te iau şi acum că încă nu este târziu, iar până la Crăciun facem şi nunta cu vinul cel nou care abia a stat din fiert.

George Marica continua să rânjească biruitor, deşi nu putea să-şi creadă urechilor ce auzea din gura Anuţei.

S-au despărţit, plecând fiecare spre casa lui. Anuţa se gândea acum la Vlad, reuşind cu acest prilej să-şi explice gestul lui de respingere de la ultima lor discuţie: „Mă respinsese tocmai acel Vlad pe care îl ştiusem

îndrăgostit de mine, folosind vorbe pline de mister, plânset în glas care-i arătau sufletul sfâşiat în bucăţi, cu faţa răvăşită şi gesturi reţinute. Vlad mă alungă pentru totdeauna, nu pentru o zi sau pentru o lună. Poate el are dreptate şi o fi judecat drept în privinţa mea. Pentru asta nu trebuie să-i port pică. Se vedea că inima lui se împietrise de tot. Nu mai era acelaşi Vlad pe care îl cunoscusem eu, crescut drept şi întărit ca un lăstar ajuns în iarnă, care continuă să se dezvolte, devenind lemn vârtos, de nici nu-ţi vine să crezi că a ieşit din acea crenguţă molatecă şi verde. Totul s-a terminat. De acum nimic nu mai are rost pentru mine". Cu aceste gânduri Anuţa a ajuns acasă.

Mai târziu s-a hotărât să se mărite cu George şi i-a dat răspunsul, spre bucuria acestuia. Au făcut nuntă şi a dus-o la el acasă. După o vreme, George şi-a dat în petec şi a început să se poarte urât cu ea.

Abia atunci a înţeles Anuţa în ce prăpastie fără ieşire se aruncase de bunăvoie şi atunci s-a frânt cu totul dintr-odată, devenind un trup uscat, lacrimile îi secaseră, iar buzele i-au rămas lipite. Calvarul ei începuse. Visuri împâclite îi tulburau tot mai des somnul şi continua să geamă după dragostea lui Vlad. Pe soţul ei, George – bădăranul, îl ţinea la distanţă, din care pricină se certau des, până când acesta a început s-o bată fără milă. Cu timpul, Anuţa s-a obişnuit cu acest mod de viaţă, iar rănile au început să i se închidă, gândurile să i se irosească şi durerea din trecut să rămână surdă în inima ei; se obişnuise, deci cu tristeţea, umilinţa şi îngenuncherea de care avea parte în căsnicie.

*

CAP. IV – RECONSTITUIREA CRIMEI

În zilele următoare i-am dat telefon procurorului Dumitrana care se ocupa de caz încă de la începutul cercetărilor şi l-am informat că, în linii mari, eu am lămurit toate detaliile legate de crimă, apoi l-am întrebat dacă vrea să-l audieze şi el pe inculpat, caz în care să dispună unde

doreşte s-o facă. Mi-a răspuns că vine el la Miliţie să vadă dosarul şi să ne consultăm cu privire la actele care mai trebuie produse, apoi va sta de vorbă cu inculpatul. L-am aşteptat la birou şi a venit în mai puţin de jumătate de oră.

— Cum se comportă tânărul? m-a întrebat el.

— Bine. A fost tot timpul sincer în declaraţii şi şi-a recunoscut toate faptele, una câte una. Crima a povestit-o cu lux de amănunte, ca de altfel, toată viaţa lui. Acest tânăr are viciile şi prejudecăţile datorate, în parte, locului de obârşie şi lipsei de educaţie. La aceasta se adaugă sărăcia din perioada copilăriei lui, iar peste toate s-a suprapus acea frustrare pe care a simţit-o în dragostea pentru o fetişcană de la Niculiţel, care îl iubea pe victimă şi l-a refuzat pe inculpat.

Refuzul ei se pare că i-a aţâţat acestuia sentimentul de gelozie faţă de rivalul său, pe care l-a lichidat.

Despre inculpat mai am o remarcă: cu prilejul interogatoriului am constatat că are o inimă nobilă şi generoasă care mă îndeamnă să am încredere în el că se poate îndrepta. Este posibil ca mobilul principal al faptei sale să nu fie numai gelozia, ci şi deposedarea de bani a victimei, dar nu a putut aprecia forţa loviturii aplicate, care i-a depăşit intenţia de a-l moleşi pentru a-i lua banii, aceasta fiind prea puternică şi a produs moartea. Dar aceste aspecte se cer a mai fi analizate şi în alt context.

Ce părere aveţi, să-l supunem unei expertize psihiatrice?

— Da, neapărat. Trebuie să ştim sigur dacă în momentul săvârşirii faptei avea discernământ! a răspuns Dumitrana. Când credeţi că am putea face reconstituirea crimei?

— Să discut şi eu cu şefii mei, să nu avem vreo activitate de învăţământ profesional, vreo analiză sau alte activităţi. Mă informez şi vă anunţ eu.

— Să-l aducem pe flăcău din arest ca să-l audiem, apoi să-l pregătim în vederea reconstituirii! a spus procurorul.

…Am sunat la arest şi l-a adus şeful de tură, care, după ce l-a introdus pe Vlad, a cerut permisiunea şi s-a retras.

— Ia loc pe scaun! i s-a adresat Dumitrana, privindu-l insistent. Aş vrea să-mi spui cum ai gândit şi cum ai săvârşit crima de la Tulcea. Referă-te strict numai la ea, deoarece celelalte aspecte le ştim.

Vlad Craina s-a gândit un pic, apoi în câteva fraze concentrate a zugrăvit întregul tablou până când a ajuns la hotelul „Egreta”.

— Da. Mâine sau poimâine vom merge să facem reconstituirea faptei, vei executa toate acţiunile pe care le-ai întreprins asupra victimei! a explicat procurorul.

— Nu pot! Nu mai pot! Cum, să omor un alt om?

— Stai liniştit şi aşteaptă! Nu te vom pune noi acum să ucizi un alt om, ca să ne convingi că ai asemenea aptitudini. Vei simula, te prefaci că îl loveşti pe presupusul Dogaru Jenei, ca să vedem dacă şi cum a fost posibil să se producă fapta, apoi cum l-ai ascuns acolo în stivă şi te-ai îndepărtat de locul crimei.

— Aşa mai merge! a răsuflat Vlad uşurat.

— Asta este toată treaba! îl poate duce în arest!

L-am sunat pe cel de la arest şi l-a luat pe Vlad din birou. Rămânând cu procurorul, acesta a exclamat:

— Pare destul de isteţ inculpatul! Sintetizează corect, vorbeşte lin, controlat şi are reprezentarea faptelor. Eu plec, mai am câteva probleme de rezolvat. Rămâne stabilit să mă sunaţi de îndată ce vă consultaţi şefii pentru a termina acest dosar, întocmiţi ordonanţa de expertiză psihiatrică şi trimiteţi-o urgent Comisiei de specialitate pentru a grăbi expertizarea învinuitului, conform art. 116 şi art. 117 din Codul de procedură penală!

— Chiar mâine o voi trimite, tovarăşe procuror.

După plecarea lui Dumitrana, am întocmit Ordonanţa de expertiză în care am cerut să mi se răspundă la următoarele întrebări:

— Dacă învinuitul prezintă maladii cu caracter psihic

de natură a-i afecta discernământul; Care sunt acestea şi modul lor de manifestare.

— Dacă se evidenţiază în comportamentul său vreo boală de natură psihică, care i-ar putea afecta starea de conştiinţă;

— Dacă în momentul săvârşirii infracţiunilor, învinuitul a avut discernământ;

— Dacă în situaţia pe care o veţi constata se impun măsuri cu caracter medical, în ce scop şi unde anume.

Ordonanţa a fost însoţită de adresa de înaintare şi un raport detaliat privind persoana învinuitului, precum şi istoricul faptelor pe care acesta le-a săvârşit.

În finalul adresei am făcut menţiunea să fim anunţaţi pe cale oficială, când trebuie să-l prezentăm pe învinuit în faţa comisiei.

…Întrucât în cadrul serviciului nostru nu s-au ivit alte probleme urgente, a doua zi l-am anunţat pe procurorul Dumitrana şi am plecat la Tulcea pentru a realiza RECONSTITUIREA crimei comisă de Craina Vlad asupra lui Dogaru Jenei la data de 23 decembrie 1963.

În Tulcea am ajuns după orele 10.00 şi, după ce am asigurat cele necesare, inclusiv locul crimei în care nu lipsea stiva de traverse de cale ferată, persoana pe care o stabilisem dinainte să-l înlocuiască pe Jenei, împreună cu Vlad, am executat – mimat – toate operaţiunile cerute, după care s-a întocmit proces verbal de reconstituire a faptei, semnat de toate părţile participante, însoţit de o nouă planşă fotografică care reda, în imagini, tot filmul acestor activităţi.

Încă de la apariţia noastră în acel loc au început să se strângă lume multă, curioasă să vadă ce făceam noi acolo, încât la un moment dat începuse să ne stânjenească. Când l-am dus la maşină, Vlad m-a întrebat încet, ştergându-şi ochii înlăcrimaţi:

— Numai atât a fost?

— Atât, deocamdată.

Procurorul a fost puţin contrariat de legătura de

cauzalitate care există între lovitura aplicată şi moartea victimei ca rezultat al acesteia, pentru care m-a luat deoparte şi mi-a spus cu glasul scăzut:

— Dacă ne-am lua după declaraţia învinuitului, că lovitura ia aplicat-o numai pentru a-l ameţi şi să-i poată lua banii, victima n-ar fi trebuit să moară.

— Lovitura a fost puternică, dovadă că a reuşit să-i fractureze baza craniului. La ea s-a adăugat, în mod sigur, ura, rivalitatea, din acel moment care-l stăpâneau pe agresor, am comentat eu. Apoi a mai fost şi acea cantitate de alcool care a cotribuit într-o măsură mai mare sau mai mică.

— Ar fi bine să mai citim odată, cu atenţie, toate declaraţiile învinuitului şi martorilor, care ne spun şi altceva decât a rezultat astăzi aici!

— Mergem la Constanţa? l-am întrebat eu.

— Dacă nu mai avem nimic de făcut aici, să mergem.

…Peste câteva zile ne-a sosit răspunsul de la Comisia medicală, să ne prezentăm cu învinuitul la Spitalul nr. 9 din Bucureşti.

Acolo totul a mers destul de repede, întrucât aveau mai puţine cazuri din ţară şi „examinatul” nostru a fost trecut dintr-un cabinet în altul, supus la toate testele prevăzute, mai întâi discuţiile ample cu el, electroencefalograma, apoi analiza de laborator a lichidului cefalo-rahidian.

Răspunsul Comisiei medicale, dat în baza art. 123 din Codul de Procedură Penală consta în următoarele (voi spicui din raport numai pasajele care interesează cauza):

„Comisia de expertiză psihiatrică formată din specialişti din cadrul Institutului Medico-legal „Mina Minovici” şi Spitalul nr, 9 (se trec în ordine numele şi prenumele şi specialitatea fiecărui membru al comisiei), am procedat la examinarea complexă a numitului Craina Vlad (cu toate datele), învinuit în dosarul nr…71964, iar pe baza explorării funcţionale şi văzând istoricul din raportul Miliţiei, am constatat următoarele:

Subiectul s-a prezentat în faţa noastră într-o ţinută relativ îngrijită, iar discuţiile purtate cu el, precum şi contactul psihic s-au stabilit fără dificultate. Este orientat în timp şi spaţiu, are un timbru clar, este calm şi are o bună concentrare a memoriei, atenţie bună şi un vocabular coerent.

Studii: şapte clase elementare şi trei ani lucraţi în diferite ferme viticole. Nu are antecedente patologice, aşa cum declară el.

Toate analizele medicale sunt bune, în parametrii normali, în timpul investigaţiilor, analizelor şi examenului psihiatric nu sau evidenţiat tulburări de tip psihiatric şi nici simptomele unor boli organice cerebrale sau semne de impregnare alcoolică cronică.

Este sănătos din punct de vedere clinic şi apt să execute orice muncă. Considerăm că nu face obiectul internării lui într-o clinică medicală.

În concluzia:

În urma examenelor psihice şi neurologice, precum şi pe baza explorărilor funcţionale efectuate asupra învinuitului Craina Vlad, cu datele menţionate mai sus, Comisia a constatat că nu au fost evidenţiate melodii neuro-psihice care să-i afecteze în mod direct discernământul pentru care îl declară apt să aprecieze conţinutul şi consecinţele faptelor care i se reţin în sarcină în calitate de învinuit.

De asemenea, menţionăm că subiectul este sănătos clinic şi apt să execute orice muncă, nefiind justificată, mici necesară internarea sa într-o clinică medicală de specialitate”.

*

Între timp fuseseră primite şi dosarele de la postul de miliţie Somova, privind furtul celor cinci biciclete de către Craina Vlad – alias Vlad Grigore – precum şi dosarul de la Miliţia Medgidia privind furtul obiectelor colegilor de cameră, comis de Vlad Craina – alias Dogaru Jenei – pe care urma să le conexăm cu dosarul principal în care

acesta era învinuit pentru crimă.

Volumul dosarului în cauză crescuse foarte mult, încât colegii mei au început să mă tachineze:

— Măi, Traiane, te-ai văitat tu la început că nu ai decât trei hârtii în dosar şi eşti nevoit să porneşti de la zero, dar acum ai un maldăr de dosar, mai ceva ca al poliţiei americane pentru AII Capone!

— Ce să fac, măi, trebuie să le conexez la el şi pe celelalte două care vorbesc tot despre faptele lui şi trebuie judecate împreună, aşa cum am stabilit împreună cu procurorul.

A urmat prezentarea întregului material de cercetare penală învinuitului, care nu a avut obiecţiuni de făcut şi l-a semnat.

Dosarul a fost înaintat procurorului care a întocmit rechizitoriul, înaintându-l, la rândul său, Tribunalului Regional Dobrogea competent să judece cauza.

CAP. V – JUDECATA. SENTINŢA

Aţi văzut vreodată cum se comportă criminalii în celulă, după ce au fost prinşi? Cred că puţini au avut acest prilej. Ei dorm un somn adânc, liniştit, deoarece teama de a fi prinşi şi grijile legate de acestea au dispărut, iar aflându-se în siguranţă, nu le rămâne să se gândească decât la răspunsurile pe care trebuie să le dea pentru a mai salva ce se poate salva.

Pe Vlad, însă, nu-l lăsa în pace gândul că a doua zi va trebui să se privească în ochi cu Lenuţa şi cu Lidia – sora lui. „Vor veni la proces sau nu?” se tot întreba el. Către dimineaţă a reuşit să adoarmă, dar larma obişnuită de la ora şase de pe coridorul arestului l-a trezit şi, deşi obosit, abia aştepta să ajungă în sala de judecată pentru a se termina odată cu acest calvar” în care se băgase singur.

Intrând în sediul Tribunalului Regional, pe un coridor lung cu canapele de lemn de jur-împrejur înnegrite de atâta folosire, populat cu oameni obişnuiţi: martori, paznici, inculpaţi, public dornic să vadă şi să audă totul, dădeau aspectul unei privelişti dezolante.

În sala de aşteptare a fost aşezat într-o boxă în aşteptarea completului de judecată şi privea peste capetele celor prezenţi. A observat-o pe Lidia, apoi pe Lenuţa, pe inginerul Iorgu şi în apropierea mesei unde urma să se aşeze completul de judecată, l-a văzut pe procurorul Dumitrana. A lăsat privirea în podea, gândindu-se la ale sale. Era liniştit, nici el nu ştia de ce.

Printr-o uşă laterală şi-a făcut apariţia completul de judecată format din trei judecători, cu preşedintele în mijloc, care a anunţat obiectul cauzei ce urma să se judece, după care a dat cuvântul grefierului care a făcut apelul părţilor citate constatând că sunt prezente, apoi Preşedintele i-a cerut acestuia să dea citire actului de sesizare a instanţei.

Tot el a explicat inculpatului învinuirea ce i se aduce, precum şi faptul că acesta are dreptul să pună întrebări părţilor şi să răspundă la întrebările acestora.

A fost lăsat inculpatul să spună tot ce ştie despre faptele sale, după care i s-au pus întrebări lămuritoare atât de către judecători, procuror şi celelalte părţi, inclusiv apărătorul său din oficiu.

Fiind audiat şi expertul psihiatric, acesta a adăugat la raportul de expertiză: „inculpatul este înzestrat cu gândire precisă şi discerne situaţia cu luciditate; are o mândrie exagerată şi încăpăţânare, orgoliu, dar a acţionat cu discernământ”.

La terminarea cercetării judecătoreşti preşedintele completului de judecată a întrebat părţile dacă au excepţii de ridicat, dacă au obiecţii sau au de propus noi probe.

Constatând că nu sunt probleme, iar procedura a fost îndeplinită, preşedintele declară cauza în stare de judecată şi se încep dezbaterile în fond.

Au fost analizate probele, audiaţi martorii şi celelalte părţi. Cu acest prilej inculpatul Vlad Craina a explicat toate faptele cu lux de amănunte dând toate lămuririle ce i s-au cerut, făcând şi unele precizări.

În timpul audierii martorilor, el a stat în boxă cu

capul plecat, dar a tresărit în momentul în care a auzit întrebarea preşedintelui adresată martorei Elena Buia:

— Îl cunoaşteţi pe omul din boxă?

— Da, a răspuns Lenuţa. Este Vlad Craina, pe care noi îl ştiam de Vlad Grigore. Am lucrat cu el la ferma viticolă Niculiţel.

— Ce relaţii aţi avut cu el?

— Colegi de serviciu. E drept că mi-a propus să fim prieteni şi să mă căsătoresc cu el, dar l-am refuzat şi i-am explicat motivul, îmi pare rău că a ajuns aici, iar suferinţa lui mă îngrozeşte, dar e vina lui.

— Îl iubeaţi pe Dogaru Jenei?

— Da, ne înţelesesem să ne căsătorim, după ce se întorcea el de acasă unde trebuia să discute cu părinţii săi. Jenei era ca o plantă tânără care urma să dea în floare, plină de iubire şi de speranţă, dar care a fost smulsă prea repede din viaţă.

…La auzul acestor cuvinte, mama lui Jenei a suspinat tare, iar cei prezenţi au întors privirile spre ea, compătimind-o pentru pierderea fiului şi suferinţele de mamă.

Lenuţa şi-a şters lacrimile şi a continuat să explice cu calm cum s-au petrecut faptele despre care ea avea cunoştinţă, dând amănunte în cazurile în care aceasta se impunea. Vlad o privea cu admiraţie, dar şi cu gelozie, fiind surprins de calmul şi de prezenţa ei de spirit, de vocea ei sonoră, de flacăra din privirile ei, precum şi de răspunsurile precise şi clare pe care le dădea.

Tăcerea din sala Tribunalului era zdrobitoare. Vlad asculta cum vorbeşte Lenuţa şi toţi nervii săi vibrau de încordarea care pusese stăpânire pe el.

Cuvintele martorei, deşi păreau incoerente se rostogoleau în încăperea vastă ca nişte boabe de mazăre scurse dintr-un sac, domoale, egale şi plăcute, sunându-i în urechi ca un clopoţel.

Lenuţa nu mai vorbise în public, cu atât mai mult într-un proces la un tribunal, motiv pentru care se sfia să

facă acest lucru.

Nu-i plăcea să dea explicaţii într-un astfel de cadru, fiind şi ea implicată într-o oarecare măsură. De aceea faţa ei blajină şi iubitoare era îmbujorată aidoma persoanelor care se ruşinează.

Preşedintele completului de judecată îl privea discret pe Vlad şi gândea: „Acesta este criminalul descris de criminalistul italian Lombrosso în cartea lui pe care ne-o tot recomandau profesorii în facultate? Eu îl văd că este un tânăr ca toţi ceilalţi cu care mă întâlnesc pe stradă. Nu observ în fizionomia şi comportamentul lui nimic criminal. De ce, totuşi, a săvârşit fapta?”

Această atitudine fusese adoptată şi datorită comportamentului lui Vlad în faţa instanţei, unde îşi repetase toate cele declarate la anchetă cu precizie, claritate, fără încurcături, fără a urmări să obţină circumstanţe atenuante şi fără a denatura faptele, prezentând totul cu lux de amănunte, atât la săvârşirea crimei, cât şi la furturile de biciclete şi de obiecte din camera colegilor de serviciu.

Vlad nu avea bani să-şi angajeze un avocat care să-l apere, nici priceperea necesară în astfel de treburi, dar nici nu dorea acest lucru deoarece socotea că fapta este a lui şi îşi merita pedeapsa ca fiind dată de Dumnezeu poate şi pentru alte păcate ale lui pe care nu le ştia sau le uitase, ori nu voia să le mai ştie. Cu aceste gânduri aştepta să fie judecat şi apoi, ca un copil blând, să fie dus la penitenciar unde să-şi ispăşească pedeapsa, gândindu-se că aceasta o fi vrerea lui Dumnezeu. Ceea ce ştia bine numai el, era de ajuns să îndreptăţească şi nefericirea lui în dragoste şi osânda care se apropia.

Privea spre masa unde se afla avocatul său, stabilit din oficiu şi se gândea: „El ce mai poate face pentru mine? Nu ştie el cât am iubit-o pe Lenuţa, fiind în stare să-mi dau şi viaţa pentru ea. Poate şi el este dintre avocaţii făcuţi la şase luni de zile, trecuţi repede prin şcolile juridice pentru că noul regim nu şi-a putut crea organele judiciare proprii

în răstimpul scurt de la instituirea lui la cârma ţării”.

Gândul i-a fugit, apoi, la mama lui. „De ce n-o fi venit mama? Aş fi vrut s-o văd înainte de a merge în penitenciar, deşi mi-ar fi fost ruşine şi aş fi suportat greu privirea ei veşnic înecată în lacrimi”.

...După ce au fost soluţionate şi celelalte probleme privind latura civilă a procesului, i s-a dat cuvântul procurorului Dumitrana, un bărbat cărunt, aproape de pensie, cu o privire pătrunzătoare, dar prtând pe faţă un zâmbet indulgent, tocmai când pronunţa, cu o dicţie curgătoare şi un timbru baritonal, acuzaţia pentru faptele lui Vlad Craina.

„Iubirea inculpatului pentru Lenuţa Buia a constituit mobilul principal al crimei, cu scopul vădit de a-şi înlătura rivalul. Asasinul a acţionat cu premeditare, ceea ce rezultă din: ameninţarea pe care a proferat-o în discuţia cu Lenuţa Buia şi anume: „Lenuţo, nu vei avea parte de el!”, aranjarea plecării lui împreună cu victima la Tulcea în acelaşi timp, îmbătarea victimei la bufetul din Tulcea şi conducerea lui, pe jos, într-un loc întunecos unde să-l poată lovi. Grav este şi faptul că în balanţă se adaugă şi jefuirea victimei de cei 4.000 de lei pe care-i avea la el şi despre care asasinul avea cunoştinţă, precum şi de celelalte lucruri.

Deşi nu a mai fost condamnat niciodată, Vlad este recidivist, în raport cu „mica recidivă”, deoarece el a săvârşit mai multe infracţiuni înainte de a fi prins. Am în vedere furtul celor cinci biciclete, apoi crima şi furtul obiectelor din IAS Medgidia.

Menţionez, însă, că în timpul cercetărilor judiciare, inculpatul a fost extrem de cooperant şi a dat toate amănuntele faptelor sale, fiind corect şi căindu-se pentru cele făptuite, ceea ce mă îndreptăţeşte să apreciez că poate fi recuperat pentru societate. Nu cer pentru el, Instanţei, pedeapsa capitală, deşi Codul penal al R.P.R. mă îndreptăţeşte s-o cer, dar, având în vedere motivele mai sus expuse, socotesc că este suficientă o pedeapsă cuprinsă

între 15 – 20 de ani, timp în care inculpatul să mediteze asupra faptelor sale”.

În timp ce procurorul se aşeza pe scaun, din sală a izbucnit un ropot de aplauze şi „Aşa! Aşa!” care venea din mulţime, semn că toţi erau de acord cu o pedeapsă mai blândă pentru Vlad.

Avocatul, primind cuvântul în apărare, a spus:

— Colegul meu a prezentat crima ca fiind săvârşită cu premeditare, ceea ce eu îl permit să-l contrazic, deoarece inculpatul nu şi-a luat nicio măsură în acest sens, nu şi-a preparat obiectele cu care să acţioneze asupra victimei, nu şi-a ales locul unde să execute fapta şi nici alte preparative care ţin de timp, condiţii etc.

Din derularea faptelor rezultă că totul s-a produs ca urmare a hazardului, deşi inculpatul a urmărit banii victimei, aşa cum a şi recunoscut singur. Deoarece lovirea victimei cu acel par găsit întâmplător la locul faptei a dus la moartea acesteia, se poate interpreta ca fiind lovitură cauzatoare de moarte, în sensul art. 183 Cod Penal şi nu uciderea tratată de art. 174 Cod Penal. Deci, inculpatul nu a acţionat cu premeditare la săvârşirea faptei sale, ci ca urmare a impulsului de moment.

După o scurtă pauză, avocatul a continuat:

— Ar trebui să pătrundem puţin şi în starea de spirit a inculpatului în acea zi: iubita îl refuzase, ştia că Dogaru Jenei merge acasă să obţină încuviinţarea părinţilor pentru a se căsători cu cea pe care el o iubea atât de mult, iar el se vedea exclus din toate.

Toate acestea au făcut ca Vlad Craina să acţioneze într-o stare de puternică tulburare a echilibrului său şi sub imperiul furiei care i-a luat minţile.

Inculpatul a fost de bună credinţă – şi-a continuat avocatul pledoaria, după o scurtă pauză, altul rău intenţionat, nu s-ar mai fi întors lângă victimă să vadă dacă nu cumva şi-a revenit în care caz, să-i poată veni în ajutor, că a dat dovadă de omenie, rezultă şi din faptul că l-a ridicat pe braţul lui şi i-a cercetat starea, fiindu-i milă şi

regretându-şi fapta. Remuşcarea de care a fost cuprins l-a mai adus o dată la locul unde se afla victima, în miez de noapte.

Mila şi bunele sentimente au găsit calea sufletului său vinovat de faptă, tocmai fiindcă până atunci conştiinţa-i fusese curată, era prima lui faptă gravă.

La judecarea faptelor sale trebuie luată în seamă şi căinţa care a intervenit în conştiinţa lui în două rânduri, e drept la date diferite, mai întâi când se afla la hotelul „Egreta” din Tulcea, apoi când a ajuns în satul Beştepe unde ofiţerul Ungureanu cerceta un accident de circulaţie; în ambele cazuri inculpatul a vrut să se autodenunţe la miliţie, iar dacă ofiţerul nu proceda cu atâta uşurinţă, denunţul crimei ar fi fost făcut şi nu mai era nevoie de atâta muncă de căutări pentru descoperirea autorului acesteia, punând capăt atât frământărilor autorului crimei, cât şi investigaţiilor miliţiei pentru găsirea făptuitorului.

Rog Instanţa, ca la dozarea pedepsei să aibă în vedere comportarea exemplară a inculpatului de-a lungul desfăşurării procesului penal, precum şi faptul că este un element tânăr care are reale perspective de îndreptare şi poate fi recuperat pentru societate, cu o pedeapsă pe măsura faptelor sale.

După ce avocatul şi-a terminat pledoaria, s-a aşezat pe scaun, iar auditoriul a rămas la fel de tăcut ca şi în timpul expunerii acestuia.

Preşedintele completului de judecată l-a invitat pe Vlad Craina să-şi rostească ultimul cuvânt. Acesta s-a ridicat în picioare, arătând sălii o faţă palidă, dar liniştită, apoi a început:

„Onorată instanţă, nu am multe de spus. Faptele arătate aici sunt ale mele, sunt vinovat şi trebuie să-mi ispăşesc pedeapsa pe care o consider dreaptă. Regret faptele mele”.

Pe faţa lui s-au prelins două lacrimi în timp ce îşi trăgea scaunul pentru a se aşeza.

Tribunalul s-a retras pentru deliberări, iar când a

revenit în sală, preşedintele a anunţat sentinţa: Inculpatul se pedepseşte cu închisoare pe timp de şaptesprezece ani – conform unor articole din Codul Penal al R.P.R., enumerate unul după altul, cu arătarea conţinutului fiecăruia. La final: Cu recurs în 10 zile.

Preşedintele completului de judecată a declarat închisă şedinţa de judecată.

Când totul s-a terminat, Vlad a rămas în picioare, cu mâinile încrucişate pe marginea boxei, privind spre publicul care părăsea sala. Oamenii se întorceau spre el, pe rând, îl priveau unii curioşi, alţii compătimitori – manifestându-şi făţiş compasiunea, dar Vlad nu mai vedea decât completul de judecată şi nu mai auzea decât bâzâitul monoton al ventilatorului care continua să se învârtă pe masa acestuia.

Toată lumea a părăsit sala, rămânând în boxă Vlad Craina lângă care stătea un gardian înarmat.

…Vlad privea după Lenuţa care ieşea din sală alături de mama lui Jenei, ştergându-şi lacrimile cu batista. Aflase de la anchetatorul său, Bonciu Traian, că Lenuţa se mutase de la Micul iţei la Panciu, unde se afla sora sa şi că a suferit o depresie care o dusese în situaţia de a încerca să se sinucidă. „Îmi pare rău de ea, dar acum nu mai pot face nimic” – gândea el.

*

La Niculiţel, după procesul lui Vlad, totul a trecut, treptat, treptat, în uitare şi numai câte odată când era adusă vorba despre crime, erau pomeniţi Vlad, Lenuţa, Jenei, cei doi îndrăgostiţi care iubeau aceeaşi fată. Timpul le vindecă pe toate, deci, să aşteptăm trecerea lui. Numai Jenei îşi dormea somnul de veci într-un cimitir din Tulcea.

*

Lidia, sora lui Vlad, s-a apropiat de el, dar gardianul a vrut s-o îndepărteze.

— Este sora mea, i-a explicat Vlad. Vine tocmai de la Crevedia şi, v-aş ruga să-mi daţi voie să vorbesc puţin cu ea!

— Bine, dar repede, să nu intre cineva!

— De ce n-a venit mama? a întrebat-o el pe Lidia.

— Mama este bolnavă de când te-au luat pe tine, a spus ea şi faţa i s-a înroşit şi ochii i s-au umplut de lacrimi.

— Dragă surioară, spune-i mamei că o rog din suflet să mă ierte pentru tot ce am făcut şi v-am supărat! Să ai grijă de ea, că într-o astfel de situaţie poate înnebuni şi chiar să moară! Dacă am greşit faţă de tine, te rog să mă ierţi!

Lidia plângea la pieptul lui. Deodată s-a oprit, a introdus mâna în sân, de unde a scos o cruciuliţă de argint, legată cu lănţişor, pe care i-a trecut-o lui Vlad pe după gât, plângând în hohote.

— Ştiu că nu eşti credincios, dar ia-o şi poart-o, încercând să te rogi şi tu Domnului!

— Mulţumesc! Aşa am să fac. Cred că am şi început, a spus Vlad, ferindu-şi ochii care i se umeziseră.

Lidia continua să se cuibărească la pieptul lui şi să-l mângâie. Peste inima lui oropsită de Dumnezeu, mânuţa ei alunecase ca o binefacere alintătoare. Vlad era îngenuncheat de faptele sale rele, păcătoase pentru totdeauna, iar Lidia îi flutura înainte ca o aripă de porumbel alb, în semn că l-a iertat, iar ea şi mama lor vor trebui să se împace cu acea viaţă de acum înainte. Palma lui trecea peste părul ei mătăsos, credincios fără măsură şi recunoscător sentimentelor ce răzbăteau din acea fetiţă, încă o copilă, dar plină de respect şi voie bună.

Gândul lui zbura cu ani în urmă, când şi el era un grăunte de om, cu năsucul mucos, cu pălărioara pleoştită peste laţele-i bălaie, ducându-se cu vaca de lanţ la păscut pe islazul mare din marginea satului lor, cu picioarele goale, pline de zgârieturi pe care le căpătase de la mărăcini şi „colţii babii”.

Când s-a mai liniştit din plâns, Lidia i-a spus:

— Să ai grijă de tine şi să ne scrii de acolo! Totul va trece şi te vei întoarce acasă, dacă vrea Dumnezeu.

La auzul vocii ei, Vlad a tresărit ca atunci când eşti

smuls dintr-un coşmar îngrozitor şi a privit-o într-un fel greu de definit. Mărturisise tot ce făcuse şi acum se simţea liniştit că Lidia ştie aceste fapte. Totuşi, o privea tremurând, încercând să-şi citească sentinţa în ochii ei. În final a grăit:

— Lidia, scumpa mea surioară, aşa s-au întâmplat toate, precum ai auzit la procesul care abia s-a încheiat.

— Am înţeles, iar acum ştiu, a răspuns ea plângând.

— Acum te rog să pleci acasă! Dacă va vrea Dumnezeu, mă voi întoarce şi eu lângă voi, după ce va trece totul. Dacă va fi altfel, ce pot face? Acum fie ce-o fi!

— Să ai credinţă în Dumnezeu, Vlade! El ştie ce face…

— Da, voi încerca şi eu să mă rog Lui. Să-i spui mamei că o rog să mă ierte, dacă poate, deşi ştiu că nu merit iertarea ei! Totuşi mai sper.

Vlad privea cu ochii înlăcrimaţi în urma Lidiei care se apropia de uşă, părăsind sala. Fusese ultima zvâcnire a conştiinţei lui pe care întregul tumult al Universului nu putea s-o înăbuşe în acele clipe.

Lidia nu se îndura să plece spre gară înainte de a-l vedea pe Vlad plecat. Astfel a aşteptat afară, în apropierea autodubei miliţiei care urma să-l transporte spre penitenciar. Se gândea cu durere la el, şoptindu-şi mereu: „Şaptesprezece ani de zile de închisoare”. Când va ieşi de acolo va avea aproape patruzeci de ani. O viaţă de om în izolare. Păcat de tinereţea lui! Oare aceşti ani după gratii nu-l vor frânge definitiv? Cum îi voi spune mamei aceste veşti pe care abia le suport eu, când o ştiu atât de bolnavă?

La scurt timp uşa Tribunalului s-a deschis şi pe ea au ieşit mai mulţi deţinuţi, însoţiţi de gardieni înarmaţi care îi conduceau spre dubă. Lidia l-a observat pe Vlad şi i-a făcut semn cu batista pe care o flutura în aerul rece. Vlad i-a răspuns ridicându-şi braţele încătuşate şi în acel moment amândoi plângeau.

Au urcat toţi, uşa din spate a dubei s-a închis şi, la câteva secunde, a pornit de pe loc, piezându-se după

primele clădiri. Abia atunci Lidia şi-a şters lacrimile cu batista şi a pornit-o, cu paşi şovăitori, spre gară.

*

Vlad a mai stat încă două zile în arestul Miliţiei Regionale Dobrogea, după care a fost transferat în Penitenciarul Jilava, de lângă Bucureşti, şi-a încheiat povestea Traian Bonciu, rămânând pe gânduri…

— Interesant! am exclamat eu. Două vieţi distruse pentru o iubire neîmpărtăşită şi o familie îndoliată.

…Tot povestind noi diferite întâmplări, ne-am pomenit că se arătau zorile şi pe stradă începe lumea să circule; unii se duceau la locurile de adunare fixate din ajun pentru formarea coloanelor de demonstranţi, iar alţii – de obicei bătrâni – mergeau la piaţă după cumpărături. La ora opt au început să se adune trupele militare care urmau să defileze, apoi au venit şi au luat loc în tribună notabilităţile oraşului şi regiunii, după care a început defilarea organizată în cinstea zilei de 23 august – ziua eliberării României de sub jugul fascist. După ce Vâlcu Vasile – Primul Secretar al Regiunii Dobrogea a deschis adunarea, prezentând principalele „realizări” economice şi sociale ale regiunii, a urmat parada militară.

Primii au trecut marinarii de la unităţile militare ale marinei, formând un „bloc” de defilare. L-am privit cu nostalgie, amintindu-mi de anii 1957 – 1960 când şi eu defilasem la parada naţională din Bucureşti cu acel neuitat *Bloc al Marinei Militare*, perfect aliniat pe laturi, în lung, în lat şi pe diagonală. În gând mi-a răsărit mândria nestăvilită şi am pronunţat involuntar: „Nu vor fi ei niciodată aşa cum am fost noi atunci”.

Au urmat infanteriştii, grănicerii, apoi un detaşament al trupelor de securitate, după care au venit în ordine: pionierii, urmaţi de întreprinderile fruntaşe care purtau pancarte multicolore, foloseau care alegorice specifice producţiei lor, scandând lozincile care le erau fixate de activiştii de partid, la diferite nivele.

Parada s-a încheiat cu defilarea sportivilor, şi, ca de

obicei, cu plutonul fanfarei militare care a derulat ritmurile specifice fiecărei unităţi de participanţi la manifestaţie.

La terminarea festivităţilor, ne-am întâlnit cu mai mulţi ofiţeri, printre care şi maior dr. Gh. Aşchie, medicul unităţii noastre, cel care se îngrijea de sănătatea cadrelor în acea vreme.

— Nu are nimic deosebit, o simplă fractură la braţul stâng. Îi trece într-o lună-două, a spus el, glumind pe seama întâmplării respective.

— Dar despre cine este vorba? a întrebat, precipitat, maiorul Ionescu aflat în grupul ofiţerilor.

— De locotenentul Viorel Raţă. Au fost de serviciu noaptea trecută cu misiunea să facă patrulare – în ţinută civilă – în zona parcului din spatele Teatrului de Revistă „Fantasio”, împreună cu Pricop şi Mareş. În parc au dat peste nişte ţărani care fuseseră aduşi de seara cu autocamioanele în vederea participării lor la manifestaţia de 23 august. Aceştia din urmă erau beţi şi se apucaseră să cânte tare şi să strige în miez de noapte, tulburând liniştea cetăţenilor. Când le-au atras atenţia să înceteze cu gălăgia şi să se poarte decent, datorită stării în care se aflau, ţăranii au sărit la bătaie, cu pari din gardurile din împrejurimi şi alte obiecte. Fiind mai mulţi decât ofiţerii noştri, i-au copleşit şi au rezultat câţiva răniţi, din care unul a fost al nostru.

— Nu s-au legitimat, să le poată spune în ce calitate le atrage atenţia? s-a interesat maiorul Ionescu.

— S-au legitimat ei, dar fiind în ţinută civilă, fiind noapte, la care s-a adăugat şi starea de euforie în care se găseau ţăranii, nu au reuşit să se înţeleagă.

În zilele următoare, locotenentul Viorel Raţă s-a prezentat la serviciu cu mâna în gips şi a putat-o astfel vreo lună de zile, fiind numit de ceilalţi, în glumă, „aripioară”, după care episodul respectiv a fost dat uitării.

Capitolul care urmează i-l datorez în totalitate unui coleg din instituţia în care am lucrat înainte de pensionare.

Poate şi faptul că am scris această carte tot lui i-l datorez, deoarece mi-a povestit ce a urmat după procesul descris mai sus, el fiind din aceiaşi localitate cu Vlad.

Valentin, colegul la care mă refer, venise la Constanţa prin anul 1981, iar într-o discuţie mai puţin profesională, povestind fiecare câte un caz sau întâmplare cauzată de dragoste – acel sentiment gingaş, dar care răneşte adesea, el a prezentat acest caz, despre care nu ştia decât cele auzite de la mama şi sora lui Vlad. Eu, cunoscând cazul în partea lui principală, am prezentat cealaltă parte şi cu acest prilej am notat datele care-mi lipseau.

Pot spune că de aici am primit imboldul de a scrie cartea, deşi atunci nu speram că o voi face vreodată.

CAP. VI – JILAVA. DUREREA ŞI FERICIREA RENĂSCUTĂ

Arătam mai sus că Lidia, sora lui Vlad, după ce s-a despărţit de acesta, a plecat la gară de unde a luat trenul spre Bucureşti, iar seara a ajuns acasă. Tot drumul a lăcrimat şi s-a tot gândit cum să-i aducă la cunoştinţă mamei sale cumplita veste. La poarta de acasă când a ajuns, şi-a şters lacrimile şi a intrat.

Pe Maria a găsit-o tot culcată în pat, cu faţa spre uşa de la intrare, aşteptând vestea.

— Ce face Vlad? a întrebat-o ea, văzând că Lidia întârzie să-i spună cum s-au petrecut faptele.

— Of, mamă! Lasă-l acum pe Vlad şi spune-mi mai bine cum te mai simţi! a încercat ea să îndepărteze cât mai mult povestea aceea dureroasă.

— Spune-mi ce face? De aceea te-am trimis acolo.

— Ce să facă? E bine, sănătos.

— L-au judecat?

— Da, a răspuns Lidia, după care faţa i s-a umplut de lacrimi şi n-a mai scos o vorbă, de parcă i se încleştaseră fălcile. Privea fix în ochii albaştri ai mamei sale care se fixaseră pe tavan şi vedea în ei arzând, ca o flacără, durere şi suferinţă.

— Câţi ani i-au dat? a întrebat Maria, în final.

— Şaptesprezece. O viaţă de om, mamă, a rostit printre sughiţuri de plâns, Lidia.

Din ochii Mariei s-au prelins pe pernă lacrimi lungi, amare, dar n-a reuşit decât să scoată un oftat prelung, după care s-a ridicat de pe pat, şi-a îmbrăţişat fiica şi au continuat să plângă amândouă în tăcere. După câteva minute, Maria şi-a şters lacrimile şi a spus:

— Gata! Am plâns destul! Trebuie să ne obişnuim cu gândul că aşa a fost să fie, că aşa a vrut Dumnezeu. Acum numai noi am mai rămas şi trebuie să fim tari.

— Vlad a spus că ne va scrie de îndată ce va putea s-o facă.

— Atunci nu avem altceva de făcut, să aşteptăm.

…Peste două zile, Vlad a fost transferat la Penitenciarul Jilava cu o autodubă specială, împreună cu alţi deţinuţi. În drum spre Bucureşti, pe banca pe care se afla, el stătea cu ochii închişi şi se gândea: „Câte necazuri am adus eu familiei mele! Ce vor face ele acum, singure? Nu mă aveau decât pe mine, în care îşi puseseră toată nădejdea să le acord sprijinul material. Cine le va mai ajuta timp de şaptesprezece ani, cât voi lipsi eu ca să-mi ispăşesc pedeapsa. Biata Lidia, micuţa mea surioară!

Mi-a dat şi cruciuliţa de la gâtul ei, însoţită de lacrimile fierbinţi şi amare, deşi era simbolul credinţei sale în Dumnezeu. Cum va primi mama vestea condamnării mele, mai ales că este şi bolnavă? Of, cât de jos am decăzut datorită nechibzuinţei mele! Mi-am ratat tinereţea de care nici n-am apucat să-mi dau seama şi, mai ales s-o trăiesc, precum şi viaţa care promitea să-mi surâdă. Se vede treaba că n-a fost să fie aşa, de aceea nici starea de bine n-a durat prea mult. Poate, când voi fi din nou liber… liber”.

În inimă a simţit că i se aprinde brusc o scânteie şi îi arde tot trupul. Ce să fie asta? De nu m-aş îmbolnăvi.

În faţa lui, pe cealaltă bancă, stăteau alţi colegi de suferinţă. După ce şi-a rotit privirile pe feţele tuturor, a îngenuncheat pe podeaua maşinii şi cu lacrimi în ochi a

strigat: „Priviţi-mă! Sunt un criminal odios şi îmi merit soarta de puşcăriaş”. Lacrimile îi şiroiau pe faţa nerasă şi încremenită în acea poziţie.

Toţi îl priveau uimiţi şi nu-i înţelegeau gestul, ştiind că şi ei sunt în aceeaşi situaţie cu el.

— Ridică-te de acolo, deţinut! a strigat un gardian care stătea pe bancă, lângă uşa din spate a autodubei.

Ajutat de alţi „colegi”, Vlad şi-a reluat locul pe bancă, continuând să plângă în tăcere.

Ajunşi la Jilava, a urmat repartizarea lor în celule. Vlad s-a lăsat să cadă pe un pat şi zdrobit de toropeala specifică omului învins, care urmează totdeauna durerilor mai mari decât poate un om în mod obişnuit să ducă, a rămas nemişcat mai multă vreme. Repeta aproape obsesiv: „Şaptesprezece ani! Atât am să stau eu aici închis! Iată unde m-a adus dragostea mea pentru Lenuţa. Oare de ce trebuie să suferi când iubeşti?

Cine poate înţelege durerea mea? Nimeni, sau poate vor înţelege numai aceia care în zilele însorite ale adolescenţei lor au iubit şi apoi au văzut deschizându-se prăpastia de netrecut spre acea fericire mult dorită. Acum ce am să fac? Fără Lenuţa nu va mai avea niciun sens, niciun rost şi niciun scop existenţa mea. Să mă omor? Nu, asta nu! Nu merit asta”.

Toată după-amiaza şi seara, Vlad a păstrat o tăcere deplină, privind în tavan sau ţinând ochii închişi, fără să doarmă, însă.

Ceilalţi colegi de cameră i-au respectat tăcerea şi nu l-au întrebat nimic, vorbind între ei în şoaptă.

Seara li s-a adus cina, dar el a refuzat-o spre mirarea gardianului, care i-a reproşat: „Ce ai, frate, de nu mănânci? Ori vrei să mori?”. I-a lăsat mâncarea pe policioară, sperând că după ce îi va trece supărarea va mânca până la urmă. Avea experienţă cu deţinuţii decepţionaţi care refuzau mâncarea în primele zile de şedere în acest „pension” neprimitor.

Vlad a stat aşa, în amorţire, până spre miezul nopţii,

când a început să se plimbe prin celulă, măsurând-o cu pasul dintr-un capăt în celălalt, însoţit de gândurile lui. După ce şi-a derulat în minte tot procesul penal din care abia scăpase, şi-a amintit de plimbările cu Lenuţa prin vie şi pe malul Dunării, după o ploaie zdravănă, ale cărei torente căraseră la vale de-a-valma pământ, crengi, iarbă şi humus. Îi sunau strident şi acum în urechi, cuvintele ei când stăteau pe iarbă lângă cruce: „Nu te supăra pe mine, dar aş vrea să mă laşi în pace! Eu îl iubesc pe Jenei!”

Vlad s-a oprit cu faţa spre fereastră şi a şoptit: „Mi-am ratat tinereţea şi nici nu ştiu pentru ce”. Obosit şi cuprins de deznădejde, s-a aşezat din nou pe patul tare, iar într-un târziu a adormit. Dimineaţa, în temniţa cu zidurile groase se strecura prin fereastra zăbrelită, o lumină tulbure, gălbuie; o rază de soare care pătrunsese înăuntru, în camera boltită, îi mângâia faţa. A deschis ochii şi a privit împrejur, dar la început n-a desluşit niciun zgomot care să-l poată nelinişti. Nu se obişnuise, încă, cu noua sa carceră şi de fiecare dată când deschidea ochii, spaima era din nou prezentă. În nopţile care au urmat a avut mereu coşmaruri. „Ce mă fac? Ce mă fac?” se tânguia el în şoaptă. A început să se gândească la bunul Dumnezeu. Ar fi vrut să-i ceară ajutor, să-l ferească de boli şi de nebunie, pe care nu credea că le poate suporta, dar nu îndrăznea şi nici nu ştia cum s-o facă.

Toropit de gânduri şi de oboseală, s-a abandonat cu totul hazardului. În minte îi apăreau scene din satul lui, unele vechi din primul an când l-a părăsit pentru a se avânta în marea aventură a vieţii. Vedea colinele din marginea satului pline de verdeaţă, sau islazul acoperit cu iarbă grasă în care stătea el tolănit, iar alături vedea câinele său aşezat cu botul pe labe.

De pe culoar s-a auzit o poruncă ţipată, venind dinspre corpul de gardă, care l-a făcut să tresară smulgându-l din visare şi din gândurile cu care îşi vântura nenorocirile pe dinaintea ochilor. Pe coridor a trecut şeful gărzii, al cărui pas apăsat se auzea în toată clădirea. Când se ivea acesta în vreun loc, aerul era cuprins, de îndată, de

un freamăt viu, iar pe săli se stârnea un fel de vârtej deoarece el avea o fire repezită, clocotitoare, care trezea fiori. În aşteptarea unui fapt nedefinit, toţi deţinuţii se ridicaseră în picioare şi aşteptau lângă paturi în tăcere. Treptat zgomotul s-a stins, iar ei s-au relaxat din nou.

Înţelegea şi el că viaţa în temniţă este grea. De la colocatarii săi, cu care va intra în contact destul de repede, avea să afle că uneori zorile întârzie să se arate pentru ei, oameni ai întunericului, ceea ce face să fie cuprinşi de deznădejde, dezamăgiţi de cele ce li se întâmplă, năpădiţi de amintiri. „Odihna în închisoare este o raritate” – i-a spus unul dintre ei.

În celulă lespezile de piatră răspândeau un frig ca de gheaţă, dar era linişte. Afară se auzea numai pasul cadenţat al santinelei din post care se plimba pe coridor, pas monoton care îi aminti lui Vlad că este sub pază şi aşa va fi multă vreme de acum înainte.

Zilele treceau şi el intra în relaţii de carceră, totuşi relaţii de viaţă, cu ceilalţi, unii mai buni, alţii mai răi decât el. Începea să se consoleze cu gândul că suferinţa şi lacrimile fac şi ele parte din viaţa oamenilor, fiind la fel de trecătoare ca şi oamenii. Se obişnuise cu patul tare pe care nu-l mai lua în seamă, iar temnicerii reuşiseră să-i cunoască caracterul şi se apropiaseră mai mult de el, purtându-se omeneşte.

Între gardieni era unul destul de arătos: înalt, cu o faţă visătoare şi frunte înaltă, păr castaniu, ochi blânzi, cu trăsături delicate, aproape feminine, întreaga sa figură înscriindu-se într-un oval frumos. Totdeauna se apropia de Vlad şi-i adresa cuvinte calde, de îmbărbătare.

Dintr-o reacţie proprie celor predispuşi la visare, Vlad se izola în singurătate, năpădit de gânduri şi îşi făcea proces de conştiinţă pentru faptele sale. Adesea nu se putea abţine să nu spună: „Ce-o face mama acum? Câtă amărăciune o fi pe capul ei?!” Continua să-şi facă reproşuri pentru că fusese atât de slab şi supus cu uşurinţă faptelor brutale şi instinctului, cărora el nu se putuse împotrivi.

Privind pe furiş la ceilalţi, constata cu uimire că aceştia afişau o mare dragoste de viaţă, ceea ce lui îi lipsea; se vedea de departe că ei nutreau dorinţa fierbinte să trăiască şi preţuiau viaţa chiar mai mult decât libertatea.

Pe parcurs aflase că unii dintre ei fuseseră vagabonzi, trăind pe străzi sau prin boscheţii din parcuri, trăind din expediente. Cu toate acestea nutreau speranţa să scape şi să se întoarcă la vechiul lor mod de viaţă, tânjind după o rază de soare, după pădurea verde şi liniştea din crângurile pline de păsări cântătoare, după umbra şi adăpostul boscheţilor primitori, după alcoolul tare care-i anestezia şi-i făcea să uite de necazuri, după viaţa de om liber, fără răspunderi sociale.

Într-o zi s-a apropiat de patul lui un bătrânel cu faţa brăzdată de nesfârşite riduri, mai ales fruntea care semăna cu coaja unui copac peste care trecuseră prea multe ierni. Capul îi era acoperit de un păr alb, mereu în mare neorânduială şi rărit în creştet; avea o mustaţă deasă, tot albă, dar stufoasă, încât părea că îi stau deasupra gurii două vrăbii. Genele lui cănite se mişcau la intervale lungi de timp ca un evantai, iar împreună cu sprâncenele, străjuiau doi ochi ageri şi neastâmpăraţi ca de viezure.

— Pe mine mă cheamă Zisu, a spus el, privindu-l pe Vlad printre genele-i lungi.

— Craina, Vlad Craina! a spus acesta aproape ţipat.

— Te văd abătut. Ce te frământă? Mie poţi să-mi spui, că nu-ţi vreau răul. Aici nu poţi să ţii în tine frământări care ar putea fi înlăturate. Şi aşa viaţa este destul de grea şi fără ele.

— Viaţa? Viaţa mea e un coşmar, asta nu este viaţă.

— Trebuie să ne obişnuim cu ea şi să găsim metode pentru a vieţui, altfel ne pierdem, a adăugat bătrânul, oftând din străfundurile sufletului său.

Vlad îl privea şi se gândea: „Cine ştie ce foc arde şi în inima acestui bătrânel cu glasul blând şi melodios?!”

După o pauză scurtă, parcă ghicindu-i gândul lui

Vlad, acesta a reluat:

— Viaţa este grea, dar depinde şi de noi ca să nu contribuim la degradarea ei. Iată, eu sunt aici de zece ani şi mai am de stat încă zece. Multe am învăţat în acest timp şi aşa am reuşit să rezist. Ia aminte că măsura timpului este un lucru la voia întâmplării aici şi nu trebuie să-ţi baţi capul cu el pentru că trece şi aşa, mai repede sau mai încet!

— De ce spui asta?

— De ce? Pentru că totul este relativ. Să ştii că un an de puşcărie nu valorează nici măcar cât o clipă când ai fost fericit.

— Dar mie mi se pare un secol acest an de izolare! a spus Vlad cu glasul răzvrătit.

— Asta pentru că nu te-ai adaptat, dar nu este aşa. Învaţă să apreciezi clipele şi vei vedea că e mare lucru! O clipă de viaţă fericită valorează mai mult decât un sfert din viaţa dusă aici, în puşcărie, unde putem spune că trăim o noapte continuă.

— Poate… a spus Vlad, fără a preciza la ce se gândise.

— Aşa stând lucrurile – a continuat bătrânul – când vei ieşi de aici să nu uiţi acest fapt şi să pui un preţ mai mare pe libertate şi pe clipele de fericire!

— Dacă mai apuc să ies de aici, a spus Vlad resemnat.

— Află de la mine, Vlade, că dacă eşti sănătos, cu voia lui Dumnezeu, vei scăpa şi-ţi vei relua viaţa în libertate. Mai greu este acum, la început, dar apoi…

— Nu ştiu, nu mai cred în nimic, a spus acesta oftând.

— Poate că pe tine te-a speriat ancheta. Dintre toate fazele procesului, cea mai importantă este cea a anchetei preliminare, adică cercetarea penală care se face la miliţie. Atunci anchetatorul ia decizii în mod independent şi procedează cum crede el de cuviinţă, cu excepţia aprobărilor obligatorii pe care le dă procurorul. Acolo te

pot bate, îţi pot face şicane, pot face abuzuri, dar depinde, în general, de caracterul şi ştiinţa ofiţerului care te anchetează, a spus bătrânul privind atent în ochii lui Vlad. Tu cum te-ai descurcat?

— Nu mă pot plânge de ofiţerul care m-a anchetat, ba pot să-i aduc laude, întrucât s-a purtat cu mine omeneşte, nu m-a jignit şi nu m-a atins nici cu un deget. A discutat cu mine la fel ca şi cu un prieten, cu deosebirea că eu eram cel arestat. Mai urât s-au purtat subofiţerii de la arest, care vorbeau urât cu noi şi ne mai şi îmbrânceau câteodată.

— Poţi să îmi spui ce ai făcut ca să ajungi aici?

— Am omorât un tânăr pentru o fată, o greşeală pe care nu mi-o voi ierta niciodată.

Şi Vlad i-a explicat în ce a constat fapta sa.

Bătrânul l-a ascultat în tăcere, iar la sfârşit a spus cu voce aproape stinsă:

— Când se scufundă barca poţi să ajungi la mal înotând sau poţi fi salvat de cineva aflat prin apropiere. Dacă îţi ia casa foc mai poţi scăpa sărind pe fereastră, dar de soartă nu poţi scăpa pentru că nu te poţi ascunde nicăieri. Aceasta pentru că omul îşi poartă singur destinul ca şi moartea. El este scris undeva încă de când te afli în pântecele mamei.

— Nu ştiu deloc ce să fac, nu mai am nicio speranţă.

— Cu speranţă trăieşte omul, Vlade. Asta este singura care-l ţine în viaţă şi tu nu trebuie s-o abandonezi, mai ales acum, la început. Hai să aprindem o ţigară!

— Nu am ţigări. Eu nu prea am fumat, doar aşa…

— Îţi dau eu o ţigară şi vei vedea că te vei linişti.

Au aprins câte o ţigară şi au fumat în linişte, fiecare cu gândurile sale. Vlad suferea de două ori de când fusese arestat: odată pentru că era lipsit de libertate, iar regimul închisorii făcea să fie supus la toate corvezile şi umilinţele pe care le născocise mintea omenească pentru a încălca demnitatea semenilor, iar a doua oară pentru că plătise scump o dragoste neîmpărtăşită pentru care era total

dezamăgit. Abia acum reuşea să aprecieze mai lucid că preţul fusese prea mare.

De asemenea, nu mai credea ca altă dată, că oricine, atunci când doreşte şi cutează, poate rupe o rază din soarele de pe cer, poate chiar şi o bucată mai mare, pe care să o ascundă în inima sa, fără să plătească această îndrăzneală.

Îşi simţea capul arzând de gândurile care-i săgetau prin minte. Cât rău făcuse el familiei sale! Se mustra că i se întâmplase chiar lui să greşească din dragoste pentru o femeie. Recunoştea, în sinea lui, că dragostea era unul dintre blestemele care îi însoţise destinul încă de pe vremea când ieşise din adolescenţă, devenind bărbat. Ea îl purtase prin diferite locuri până când l-a adus în situaţia să-şi piardă controlul şi să săvârşească acea faptă nedemnă care i-a adus privarea de libertate.

ÎNCEP VIZITELE RUDELOR. VIZITA ANUŢEI

Timpul se scurgea încet pentru cei aflaţi în detenţie.

După câteva luni Vlad a fost anunţat că poate scrie acasă, la rude şi poate primi scrisori şi un pachet cu alimente şi lenjerie de corp, o dată pe lună. De asemenea, va putea primi vizita rudelor apropiate pe data de 28 a fiecărei luni, cu condiţia să aibă o comportare exemplară în închisoare.

— Nu te bucuri? l-a întrebat bătrânul Zisu.

— Ba da, dar îmi este ruşine să apar în faţa mamei.

— Eu m-aş bucura să mă viziteze cineva, dar nu mi-a răspuns nimeni la vreo scrisoare din câte am scris, a îngânat moş

Zisu, ca pentru el, apoi s-a izolat într-un colţ al celulei şi s-a cufundat în gândurile lui.

Primind o carte poştală de la gardianul de serviciu, Vlad a scris doar atât: „Sunt sănătos. Mă aflu în penitenciarul Jilava. Dacă vreţi să mă vizitaţi, o puteţi face pe data de 28 ale fiecărei luni. Vă sărut, Vlad”.

După ce a pus şi adresa, a predat-o aceluiaşi gardian, după care a rămas dus pe gânduri. „Vor veni la mine? Ce

va zice mama când va primi scrisoarea? Acum va afla tot satul că sunt la puşcărie, pentru că oricine poate citi cartea poştală. Poate şi aşa ştiau de când am fost arestat”.

S-a resemnat cu privire la acest fapt şi s-a hotărât să aştepte ziua de 28.

...Primind cartea poştală din mâna poştaşului comunal, Maria a avut o strângere de inimă.

— E bine că e la Jilava, Marie, aici e aproape, te poţi duce mai des să-l vezi. Ar fi fost mai rău dacă-l duceau la Aiud sau la Sighetul Marmaţiei.

— Aşa este, a spus ea în timp ce pe obraji i-au apărut, involuntar, două lacrimi.

— Zice că are vorbitor pe 28, ar fi bine să te duci la el! a mai adăugat poştaşul, după care a plecat mai departe.

— Mă duc, mă duc, că abia aşteptam să primesc veste de la el ca să aflu unde l-au dus, a spus Maria, ca pentru ea, după ce poştaşul se îndepărtase.

A intrat în casă şi s-a apucat de pregătiri în vederea vizitei pe care urma s-o facă la Jilava. Mai întâi i-a căutat lenjerie potrivită pentru vremea rece, deoarece se apropia toamna, apoi s-a gândit să-i ducă de mâncare. Pe la ora 13.00 s-a întors şi Lidia de la şcoală.

— Am primit scrisoare de la Vlad, a întâmpinat-o Maria.

— Ce spune, mamă? Unde este?

— Este la penitenciarul Jilava. Citeşte şi tu scrisoarea, vezi că este pe masa din bucătărie!

Lidia a alergat în bucătărie şi a citit scrisoarea pe nerăsuflate, apoi a venit la mama ei precipitată.

— Mai sunt trei zile până pe 28. Mergem amândouă, nu-i aşa?

— Da. Tu ce zici să-i ducem?

— Îmbrăcăminte nu cred că-i dă voie acolo, poate ceva lenjerie de corp. Îi putem duce ţigări şi mâncare.

— Ce crezi tu că i-ar plăcea lui Vlad?

— Mamă, acolo nu au voie chiar orice. Cred că ar fi

bine să-i ffigem o găină, să facem nişte prăjituri cu nucă şi rahat – cum îi plăceau lui, o pâine de casă şi câteva pachete de ţigări. El fuma ţigări „Carpaţi”, după câte ştiam eu. De bani nu are nevoie acolo.

— Mai cumpărăm câte ceva din Bucureşti când ajungem acolo, celelalte le facem mâine că este vineri, a mai spus Maria. Văd că el nu scrie prea mult.

— Nici nu are voie să scrie decât ce i se spune de acolo.

Au făcut toate pregătirile, iar duminică, 28 septembrie, au plecat cu autobuzul spre Bucureşti, apoi la Jilava, prezentându-se la punctul de control de la penitenciar.

— Sunt mama lui Vlad Craina, a spus Maria, când a fost trecută în registrul vizitatorilor.

— Aşteptaţi aici! i-a spus gardianul de la punctul de control. Vizita începe abia la ora 12.00, dar îl vom anunţa odată cu ceilalţi deţinuţi pentru care s-au anunţat vizite.

Când s-a apropiat ora vizitei, poarta a fost deschisă şi vizitatorii au fost introduşi într-o sală de aşteptare.

În aşteptarea celor dragi, aceştia priveau pereţii acoperiţi cu diferite tablouri şi anunţuri sau încercau să facă cunoştinţă între ei.

— Mamă, mie îmi este frică aici, a spus Lidia. Mă gândesc la deţinuţii de aici. Cum le-o fi lor inima când ştiu că sunt sortiţi să stea în închisoare ani de zile? S-ar putea ca unii să moară aici.

— Se învaţă omul şi cu necazuri mai mari, a spus Maria rămasă pe gânduri, cărora numai ea le ştia rostul şi tâlcul. Avea 42 de ani şi se simţea bătrână când se gândea la viaţa pe care o trăise ea, cu multe necazuri şi prea puţine bucurii.

Pe măsură ce sala se aglomera, căldura şi gălăgia creşteau, la fel ca şi freamătul aşteptării.

Peste vreo jumătate de oră au început să apară deţinuţii, care se îmbrăţişau cu vizitatorii şi schimbau bineţe cu aceştia, însoţite de of-uri şi lacrimi. Numai Vlad

nu mai apărea.

— Mamă, eu nu cred că îl mai recunosc pe Vlad. Nu vezi ce costume urâte au ăştia?

— Îl vei recunoaşte, ai să vezi! Dar nu ştiu de ce întârzie atât de mult!?

— Poate a făcut ceva rău şi nu-i mai aprobă să vină, şi-a dat cu părere Lidia, care arăta speriată.

— Nu se poate! îmi spunea gardianul de la poartă încă de când am venit, dacă era ceva în neregulă.

Ceva mai târziu a apărut şi Vlad, însoţit de un gardian aproape blond şi frumos, care le-a salutat şi apoi l-a lăsat în compania lor.

— De ce ai întârziat atât? l-a întrebat Lidia, după ce s-a terminat ceremonialul îmbrăţişărilor şi sărutărilor.

— M-a anunţat târziu, pentru că celula mea este departe de poartă.

— Eşti sănătos, mamă? l-a întrebat Maria, după ce şi-a şters lacrimile şi s-a mai liniştit.

— Sunt sănătos, mămico, atât cât se poate. Vreau să spun că trupul mi-e sănătos, dar sufletul… a lăsat fraza neterminată, neîndrăznind să dezvăluie durerea din sufletul său.

— Dar de ce eşti aşa slab? l-a întrebat Lidia.

— Tu ce credeai, că aici mă aflu la vreun pension? Mâncarea e proastă şi insuficientă, iar starea mea nu este tocmai veselă.

— Vă bate aici? a mai întrebat ea, cu naivitatea unui copil.

— Nu ne bate nimeni, dar ne apasă izolarea şi condiţiile din închisoare la care se mai adaugă şi mustrările conştiinţei care nu doarme.

— Da, ai dreptate. Judecătorul principal tot conştiinţa rămâne şi nu catadicseşte să-ţi dea pace.

Într-o oră, poate mai mult, poate mai puţin, Vlad şi mama sa şi-au spus tot ce ar fi trebuit să ştie fiecare. La sfârşit şi-a ales obiectele necesare de îmbrăcăminte şi

alimentele, iar după ce şi-au luat rămas bun, s-au despărţit.

— Te grăbeşti să te desparţi de noi, Vlade, i-a reproşat nejustificat Lidia, când l-a văzut că vrea să plece.

— Nu, draga mea. Timpul afectat vizitei s-a scurs şi nu vreau să fiu împins afară din sală de către gardieni.

Au urmat şi alte vizite până în februarie, când, datorită unei ninsori viscolite, autobuzele nu au mai mers şi n-au putut veni decât în 28 martie. De atunci Maria a început munca pe câmp la C.A.P. fiind nevoită să vină numai Lidia, care învăţa la şcoala din Bucureşti.

Într-o zi, Lidia s-a întâlnit în autobuzul cu care venea spre casă, cu Anuţa, fosta prietenă a lui Vlad.

— De unde vii, draga mea, singură? a întrebat-o Anuţa.

— De la Vlad.

— Cum de la Vlad? Unde este?

— La Jilava. Am fost la „vorbitor” cum i se spune acolo.

— Ce mai face Vlad? Ce mai spune? Cum arată? a bombardat-o Anuţa cu o ploaie de întrebări.

— Ce să facă şi el. Îşi ispăşeşte pedeapsa.

— Cât i-au dat?

— Şaptesprezece ani de zile. Abia a ispăşit unul şi jumătate.

— O viaţă de om, dragă! a exclamat Anuţa îngândurată.

— Aşa am zis şi eu atunci când l-au judecat.

— Tu ai fost la proces?

— Da. L-au judecat la Tribunalul din Constanţa, iar mama era bolnavă şi n-a putut merge.

— Când te mai duci la el?

— Poate de Sfânta Maria Mică. Atunci e mai liberă şi mama şi ne ducem împreună, că s-a schimbat data vizitei.

— Roag-o pe tanti Maria să mă ia şi pe mine atunci! Vreau să-l văd şi eu. Ştii că lucrez la bufetul „Expres” de

lângă Gara de Nord? Când coborâţi din autobuz treceţi şi pe la mine ca să mergem împreună la el. Ce zici?

— Eu îi spun mamei şi te anunţ când vin la şcoală.

Când au ajuns în sat şi s-au despărţit în staţia de autobuz, Anuţa a reluat discuţia:

— Lidia, te rog să nu uiţi ce ţi-am spus! Te aştept la mine, la serviciu, săptămâna viitoare cu răspunsul.

— Bine, am să vin, aşa cum ţi-am promis.

Acasă, după ce au vorbit despre toate, Lidia şi-a adus aminte de Vlad şi a întrebat-o pe Maria:

— Când trebuie să mergem la Vlad, mamă?

— Parcă pe 8 septembrie. Caută în sertarul de la bufet şi vezi că este acolo ultima scrisoare de la Vlad!

Lidia a găsit scrisoarea şi a citit cu glas tare tot conţinutul.

— Nu ţi-am spus eu că pe data de opt? a spus Maria.

— Dar pe opt este sărbătoare, Sfânta Maria.

— Acolo nu se ţine seama de sărbătoare. La ei este zi de vizită şi atât.

— Ai dreptate, ma A. De sărbătorile religioase mai ţin seama preoţii şi cei care mai au puţină credinţă. Te-ai gândit cum vom face?

— Da. Ne pregătim cu două zile înainte cu tot ce ne trebuie, iar la ora şase dimineaţa în ziua de opt, urcăm în autobuz şi plecăm amândouă la el. Ai altă părere?

— În autobuzul cu care am venit în sat, am călătorit cu Anuţa lui Marica, care m-a întrebat de unde vin, iar eu i-am spus că vin de la Vlad, de la Jilava. Ea m-a rugat atunci să te întreb dacă vrei s-o iei şi pe ea la vorbitor că vrea neapărat să-l vadă şi să vorbească cu el. I-am promis că te voi întreba, apoi o anunţ. Mi-a spus că lucrează la bufetul „Expres” de lângă clădirea Gării de Nord. Ce zici?

— Eu ştiu ce să zic? Anuţa a fost prima prietenă a lui Vlad, dar ea a fost căsătorită cu George Marica, ştie toată lumea din sat… Şi apoi, ea ce-o fi vrând de la Vlad, ce mai poate face acum, când el este închis pentru atâţia ani?

— Poate îl mai iubeşte, mamă. Dragostea este foarte curioasă la unii oameni. Să ştii că eu o cred.

— Ea l-a iubit, dar a respins-o şi s-a răzbunat pe el măritându-se cu George, a spus Maria, fixând cadrul situaţiei.

— Şi a nimerit-o „până-n gard" cu prostovanul ăla. Toată lumea ştie că o bătea şi o înjura, iar uneori o lăsa în frig afară, fiind nevoită să se ducă la părinţii ei să doarmă. Asta nu e căsnicie.

— N-ar fi mai bine să-i scriem lui Vlad şi să-l întrebăm dacă vrea s-o luăm şi pe ea? şi-a exprimat Maria gândul, mai mult decât să pună o întrebare.

— Cred că mai nimerit ar fi să nu-i spunem şi să-i facem i surpriză, care cred că o să-i placă.

— Bine, s-a învoit Maria. Când te duci pe la ea, pe acolo, la serviciu, spune-i că sunt de acord şi în ziua de vizită trecem pe la ea s-o luăm cu noi!

— Să vezi ce se va bucura Anuţa când va afla!

…Timpul trece ireversibil, dar pentru unii mai repede, pentru alţii mai încet, după cum avea fiecare interesul, numeni nu-şi dădea seama că el trece egal ca totdeauna.

În preziua vizitei la Jilava, Maria şi Lidia se pregăteau cu cele ştiute dintotdeauna, dar, Anuţa, care aştepta să sosească cele două la ea la serviciu, ca să plece împreună, era tare supărată că nu avea cine s-o înlocuiască în acea zi, colega care îi promisese să lucreze în locul ei fiind plecată la înmormântarea unei rude.

Când au intrat pe uşa bufetului „Expres", Lidia şi mama sa au găsit-o servind clienţii la masă.

— Ce faci, Anuţo, nu vii cu noi la Jilava? a întrebat-o Maria, neştiind cum să califice faptul că acesta nu era gata de plecare. Nu ţi-a spus Lidia că ziua de vizită este astăzi? Sau te-ai hotărât să renunţi?

— Vreau să merg din toată inima, tanti, dar colega cu care m-am înţeles să-mi ţină locul astăzi a fost chemată acasă urgent că i-a murit o rudă, a spus ea şi faţa i s-a

acoperit de lacrimi.

— Nu te mai necăji, fata mea! Lasă, că vei merge cu noi data viitoare. Înainte de Crăciun.

— Da, dar eu aş fi vrut să-l văd acum… şi Anuţa continua să plângă în hohote, ne mai putând da explicaţii şefei sale care se apropiase de grupul lor.

— Ce se întâmplă aici? De ce plângi, Anuţa?

— De, de… nu pot să vă spun", a bâiguit ea.

— Trebuia să meargă cu noi până la o rudă care este arestată la Jilava, dar nu are cine s-o înlocuiască aici – a intervenit Maria.

— Este aşa de importantă această vizită pentru tine?

— Da, a răspuns Anuţa.

— Stai puţin! Să încerc s-o caut acasă pe Florica. Ea este liberă. Dacă vine, faci tu serviciu mâine în locul ei. Eşti de acord? a întrebat-o şefa sa.

— Da, numai să vrea ea sau să nu fie plecată undeva.

Telefonul a pus capăt zbuciumului care o cuprinsese pe

Anuţa. Când s-au întors în sală, şefa zâmbea:

— Poţi să pleci chiar acum. Florica va sosi în câteva minute, că locuieşte aproape. Nu uita, însă, mâine la ora 6.00 eşti prezentă la serviciu în locul ei! Hai, acum du-te! Succes!

Au ajuns la Jilava cu puţin timp înainte de a începe vizita. S-au înscris în registru vizitatorilor, apoi au pătruns în sala de aşteptare, familiară celor două, dar străină şi rece pentru Anuţa.

— Mie îmi este frig şi teamă aici, a spus Anuţa.

— Aşa a spus şi Lidia când am venit prima dată în vizită la Vlad. Poate ai starea aceasta şi din cauza emoţiei pe care o ai la gândul că te vei întâlni cu Vlad după atâţia ani, a spus Maria, privind-o cu blândeţe şi chiar cu un sentiment mai cald.

— Poate că ai dreptate. Nici nu mai ştiu cum arată.

— Ai să-l vezi cât de curând. A mai slăbit dar nu s-a

schimbat prea mult, a explicat Lidia, privind în direcţia de unde se aştepta să sosească Vlad.

Prin mulţimea de vizitatori, dinspre uşa de la intrare şi-a făcut apariţia şi Vlad, însoţit de aşti trei deţinuţi, toţi în hainele vărgate, noi de astă dată; toţi trei şi-au continuat drumul, trecând mai departe şi s-au lipit de perete, aşteptând. Vlad a îmbrăţişat-o pe Maria, care a început imediat să plângă, în timp ce îl săruta, apoi a luat-o de umeri pe Lidia şi când s-a întors şi a dat cu ochii de Anuţa, s-a blocat şi n-a putut să rostească decât atât:

— Tu aici, Anuţa? Cu cine… de ce?

— A venit cu noi, Vlade, a spus Maria. Poţi s-o iei şi pe ea în braţe, că nu te muşcă. Hai că se uită lumea!

Vlad a întins braţele spre ea şi Anuţa i s-a lipit de trup de parcă ar fi fost la el acolo de când lumea. Cu toate acestea a rămas sfioasă, neîndrăznind să-l sărute în prezenţa mamei lui.

— Spuneţi-mi noutăţi! a vorbit Vlad, aproape necontrolat, timp în care o conducea pe Anuţa să se aşeze pe un scaun. Doar nu aşteptaţi să vă spun eu de aici.

Vizita a decurs normal, numai că Vlad şi Anuţa au schimbat priviri duioase între ei, spre bucuria Lidiei care-i urmărea atentă. La plecare Anuţa l-a întrebat pe Vlad dacă are ceva împotrivă ca ea să-l mai viziteze.

— Mie îmi face plăcere să vii să mă vizitezi, dar nu ştiu dacă vei putea să suporţi acest calvar în mod repetat, mai ales că eu am destul de stat aici. Poate ai şi aflat?

— Am aflat, dar asta nu mă împiedică să mai vin.

— Vom veni amândouă de Crăciun, că mama va fi ocupată cu pregătirile pentru sărbătorile de iarnă, a spus Lidia, făcându-i cu ochiul. Nu-i aşa, mamă?

— Să trăim până atunci şi vom vedea, a răspuns Maria.

…După ce au plecat ele, Vlad s-a dus la el în celulă şi a rămas pe gânduri, aşezat pe pat cu faţa în sus. De el s-a apropiat Zisu care l-a întrebat:

— Dormi, Vlade?

— Nu dorm, nea Zisule, mă gândesc la ale mele.

— Cine era tânăra care le însoţea pe mama şi pe sora ta? N-am mai văzut-o până astăzi!

— Este din sat de la mine şi ne ştim de când eram copii, că am crescut împreună, am fost la şcoală împreună, am fost chiar foarte buni prieteni şi urma să ne căsătorim, dar eu am plecat din sat şi… s-a spulberat totul.

— Măi, să ştii că îmi place fata. Dacă voi avea ocazia să stau puţin de vorbă cu ea, atunci îţi voi spune mai multe-Deocamdată, mi se pare că este o fată cinstită şi, deşi simplă în comportare, nu-i eşti deloc indiferent, chiar dacă te afli aici. Are o inimă iubitoare, sensibilă, Vlade.

— Da, are un suflet buc şi atunci ţinea la mine, dar…

— Vlade, te-aş întreba ceva. De mult am vrut s-o fac.

— Întreabă-mă acum, nene Zisu!

— Măi, tu te temi de ispăşire?

— Şi da şi nu. De ce mă întrebi? Acum şi aşa nu mai pot schimba cu nimic situaţia.

— Să ştii că este ruşinos să te temi. Tu eşti bărbat, iar aici intervine dreptatea pe care trebuie s-o împlineşti. Fii tare, Vlade! mai târziu viaţa te va scoate la liman şi atunci, în libertate, cu o asemenea făptură cum este minunea asta de fată, vei scăpa de necazuri şi îţi vei recăpăta gustul de a trăi. Ai să vezi cum se vor schimba toate.

— Dumneata eşti un tip optimist, nea Zisule, dar eu când mă gândesc că mai am de stat aici aproape cincisprezece ani, îmi piere tot curajul. E frumos ce spui.

— Eu sunt un om sfârşit, Vlade, dar un om pe care viaţa l-a învăţat multe lucruri şi bune şi rele. Tu, însă, eşti tânăr, eşti abia la începutul veţii şi trebuie să ai încredere în destin. Cu timpul necazurile vor dispărea, se vor împrăştia ca un fum, iar când te vei amesteca în vâltoarea vieţii, nici nu-ţi vei mai aduce aminte de ele.

— Să dea Dumnezeu să fie aşa, dar eu nu mai sper.

— Ba să speri, băiete, că lumea nu se sfârşeşte aici!

…Între timp cele trei femei au ajuns în oraş, urmând să se despartă pentru a merge fiecare în treaba ei.

— Cum rămâne cu următoarea vizită, tanti Maria? a întrebat Anuţa pentru a fi sigură că nu va fi exclusă.

— Mai trece Lidia pe la tine şi vei afla atunci. Ce te grăbeşti că mai e destul până la Crăciun.

— Am zis şi eu o vorbă, aşa, pentru că vreau să merg acolo, dacă vă duceţi.

— Te anunţăm noi, să fii liniştită Anuţo. Şi Vlad se bucură când te vede, că voi aţi fost buni prieteni. Dar acum, ştiu şi eu ce să-ţi spun? Mi-ar părea rău să-ţi pierzi şi tu tinereţea aşteptându-l atâţia ani, când ai putea să te măriţi cu un creştin şi să-ţi refaci viaţa, a încercat Maria să o ajute să ia o hotărâre.

— Nu pot să-ţi spun acum ce mă frământă, tanti Maria, dar nu cred că fac ceva rău dacă-l vizitez. Dar dacă nu vrei s-o mai fac, te rog să-mi spui!

— De ce te superi, fetiţo? Nu vezi că eu îţi vreau binele? Din partea mea poţi să mergi de fiecare dată la el, dar m-am gândit că atâţia ani de aşteptare ar fi prea mult pentru tine, în loc să-ţi trăieşti viaţa.

— Îl iubesc pe Vlad, tanti Maria. Lasă-mă, cel puţin să-l văd şi să fiu aproape de el când suferă acolo! a spus Anuţa cu faţa scăldată în lacrimi.

— Sărmana mea copilă, a exclamat Maria, cuprinzând-o în braţe. Nu sunt împotriva dragostei tale, m-am gândit, doar să te povăţuiesc, arătându-ţi ce multă suferinţă vă poate aduce o dragoste în izolare, aşa cum încerci tu să întreţii. Voiam să te feresc de durerea despărţirii şi aşteptării, dar dacă tu ai ales astfel, eu nu voi încerca să te împiedic.

— Lasă-mă să vorbesc şi cu Vlad, să văd ce părere are şi el! Dacă mă respinge şi de această dată, atunci voi lua hotărârea care să nu-l afecteze şi îl las în pace.

— Bine, Anuţo. De Crăciun te vei duce la el împreună cu Lidia şi să-l întrebi, să vezi ce spune. Poţi să-i spui că ai vorbit cu mine şi că sunt de partea ta, fata mea, pentru că

mie îmi placi ca noră. Îmi pare rău să suferi atâţia ani singură, aşteptându-l.

Acesta a fost motivul pentru care am vrut să te sfătuiesc să-ţi vezi de viaţa ta.

Hai, şterge-ţi lacrimile şi să mergem de aici, că se uită lumea la noi şi cine ştie ce îşi mai închipuie!

...În luna decembrie Maria a pregătit tot pachetul pentru Vlad, iar când a venit Lidia acasă au avut următoarea discuţie:

— Ai mai trecut pe la Anuţa, mamă?

— Da, de mai multe ori, a răspuns Lidia. Am fost şi la ea acasă, la gazda la care locuieşte cu chirie.

— Are şi ea condiţii de locuit acolo?

— Locuieşte într-o cameră, singură, iar pe coridor are un lavoar cu lighean şi oglindă. Are o cameră destul de spaţioasă şi mobilată cu gust. Mie mi-a plăcut. Joia trecută am luat-o de acasă, că era liberă, am fost cu ea la cinematograf unde am văzut filmul „De doi bani speranţă”. Ce să-ţi spun, mamă? Noi ne împăcăm destul de bine. Ea mi-a spus că îl iubeşte pe Vlad şi abia aşteaptă să meargă la el în vizită.

— Îl iubeşte, dar nu-şi dă seama cât de greu vor trece anii, el acolo, ea în lume cu toate bucuriile şi necazurile care sunt.

— Mâine este zi de vizită. Mergem la Vlad, că doar i-am promis, începe Lidia să tatoneze terenul.

— Vei merge tu şi cu Anuţa. Lui Vlad să-i spui că eu nu prea m-am simţit bine din cauza gerului, dar promite-i că voi merge la el când s-o mai încălzi! Las-o pe Anuşa să discute cu el, să-şi spună ce au de spus! Numai aşa îşi vor da seama dacă are rost să continue să se mai vadă. Cine ştie ce este şi în inima lui?

În dimineaţa următoare, Lidia a plecat singură spre Bucureşti cu autobuzul. A trecut pe acasă pe la Anuţa, care o aştepta, pregătită de plecare, cu o sacoşă dolofană pentru Vlad.

— Hai să mergem, să nu mai întârziem ca data

trecută! a spus Anuţa cum a văzut-o pe Lidia intrând pe uşă. Dar tanti Maria unde este?

— A rămas acasă că nu prea se simţea bine, mai ales de când a început gerul.

— Să mergem, că avem de schimbat două autobuze!

…Au ajuns la Jilava la timp, s-au înscris în registrul vizitatorilor, ca de obicei, mai întâi Lidia, care purta acelaşi nume cu Vlad, apoi Anuţa, ca rudă apropiată a lor.

De această dată Vlad a fost adus în sala de aşteptare fără întârziere, cum se mai întâmplase la altă vizită. Era proaspăt bărbierit şi curat îmbrăcat.

— Mama n-a venit? a întrebat el, privind în ochii albaştri ai Lidiei cu îngrijorare.

— Nu, a răspuns scurt Lidia.

— A păţit ceva? a insistat Vlad.

— N-a păţit nimic, dar gerul o cam supără şi ne-am gândit că este mai bine să se protejeze. A spus că va veni negreşit la următoarea vizită.

După ce şi-au descărcat fiecare sacii cu informaţii generale, Lidia s-a îndepărtat de locul unde se aşezaseră, motivând că vrea să vadă de la fereastră cum este închisoarea.

Rămaşi singuri, Anuţa şi Vlad s-au privit o vreme fără să vorbească, apoi el a rupt tăcerea:

— Poţi să-mi spui ce te aduce la mine, Anuţa?

— Da, a răspuns aceasta fără greutate. Vin în vizită la prietenul meu din copilărie, pe care eu n-am încetat să-l iubesc.

— Nu-ţi dai seama ce faci!

— Ba ştiu prea bine ce fac. În situaţia în care te afli, nu există pe lume om mai nefericit decât tine, iar eu vreau să-ţi fiu de ajutor, atât cât mă vor ţine puterile.

Vlad o privea insistent, neştiind ce să-i răspundă. Privirea sa avea ceva rigid şi, în acelaşi timp, suplu, ca o coardă bine întinsă. Ţinea mâinile pe masă, cu pumnii săi vânjoşi şi grei, gata de luptă. Nu era pornit împotriva

Anuţei, ci se burzuluia, parcă, la colegii lui de celulă care stăteau ceva mai departe de ei şi-i supravegheau, mişcându-şi feţele lor brăzdate de ridurile suferinţei.

Întorcând privirea spre Anuţa, a constatat că aceasta avea ochii împăienjeniţi de lacrimile care continuau să-i brăzdeze obrajii. Era un sentiment care-l durea; nu-i venea uşor să vadă pe cineva plângând pentru el. De altfel, era un sentiment care-l ducea cu gândul în urmă cu mulţi ani, când ei se iubeau şi aveau gânduri de căsătorie, încă neexprimate de vreunul dintre ei. Nu ştia cum să-şi explice această stare.

În inima lui simţea că se petrece ceva greu de definit. Poate era dragostea care reînvia după atâţia ani, cuprinzându-l ca un val fierbinte.

— De ce plângi, Anuţă? De aia ai venit la mine?

— Iartă-mă, Vlade! Nu mă pot abţine când te văd aici şi când mă gândesc cât de fericiţi am fi putut să fim împreună, dacă…

— De ce te-ai măritat atunci?

— Pentru că tu nu m-ai vrut. Degeaba m-am tot ţinut eu după tine, nu ştiu de ce n-ai vrut să ne luăm.

— Nici eu nu ştiu, Anuţă. Numai că tu n-ai mai aşteptat să vezi ce se întâmplă, te-ai ambiţionat şi te-ai măritat cu George, cel mai mare duşman al meu.

— Pe tine deja te arestase. Eu nu m-aş fi măritat dacă nu s-ar fu pus cu gura pe mine atât ai mei, cât şi rudele mele şi toate babele care mi-l lăudau că e băiat bun. Unele îmi spuneau şi proverbe: „Găina are nevoie de cocoş jumulit, maică, nu de şoim care s-o lase în casă şi să umble după altele” sau „Ai grijă că Vlad este uşemic şi hârbar!”, mă ameninţau vrăjitoarele care-mi ghiceau în cărţi, aduse acasă de mama.

— Iar tu le-ai crezut. Este foarte grav. Asta înseamnă că tu nu m-ai cunoscut deloc.

— După ce ai fost arestat, deznădăjduită cum eram, le-am ascultat sfatul. Ce mai puteam face? M-am măritat şi „am găsit ce am căutat” cum spune zicala din popor.

La scurt timp m-am trezit lângă un om care nu mă merita, apoi am ajuns slugă neplătită, obligată să spăl, să calc, să fac mâncare, să hrănesc animalele, apoi să merg şi la munca câmpului în C.A.P., de unde veneam obosită, sleită de puteri. Pentru el trebuia să fiu proaspătă ca să împărţim patul cu folos şi să-i fac copii.

Toate visurile mele de fată dispăruseră ca fumul. Cu trecerea timpului, a început să-şi dea arama pe faţă şi a început să mă bată fără motiv. M-am dus la ai mei şi le-am spus ce se întâmpla şi că nu mai pot suporta, iar ei m-au încurajat să introduc acţiune de divorţ şi să mă întorc acasă. Aşa am făcut, iar mai târziu am mers în Bucureşti unde mi-am căutat serviciu.

Eh! Ce să fac? Asta a fost povestea crudă a căsniciei mele, care m-a marcat pentru toată viaţa. Poate am greşit venind la tine, dar asta m-a îndemnat inima. Dacă şi tu mă alungi, nu ştiu ce aş mai putea face.

Vlad o ascultase, privind în ochii ei negri şi adânci, nişte ochi pe care îi ştia de mult că sunt minunaţi şi cu priviri catifelate care mângâiau toate lucrurile şi fiinţele ce le ating în trecerea lor.

Inima lui se înduioşase la vorbele ei, iar acum simţea nevoia s-o strângă tare în braţe şi s-o sărute de mii de ori, spunându-i că şi el o iubeşte, dar că se teme de dragostea neîmplinită în situaţia în care se afla el acolo.

— Dar tu ştii ce am făcut eu de am ajuns aici?

— Ştiu, a răspuns Anuţa, aproape şoptit.

— Şi cu toate astea, ai venit la mine să-mi spui că vrei să-mi fii de ajutor şi că nu mă vei părăsi?

— Nu numai că nu te voi părăsi, dar voi fi mereu alături de tine cu trupul şi cu sufletul meu şi mă voi strădui să te ajut atât cât voi putea. Fac toate acestea pentru că te iubesc, Vlade. Ai tot dreptul să te îndoieşti, poate alta n-ar fi în stare de un sacrificiu asemănător.

— Anuţa, poţi tu să iubeşti un ticălos ca mine? Poţi iubi tu un laş, un criminal?

— Pot! a răspuns ea hotărâtă. Pot pentru că te cunosc

şi ştiu că nu acesta este caracterul tău, iar dacă ai ucis, cine ştie ce s-a întâmplat atunci, în ce stare ai fost?! Nu pot judeca eu faptele. Lasă-l pe Dumnezeu să le cântărească şi să le judece!

Şi-a şters lacrimile cu batista prinsă în mâneca bluzei, apoi l-a privit pe Vlad drept în faţă, parcă aşteptând un răspuns care să-i mângâie inima.

Vlad nu ştia ce să-i răspundă. Continua s-o privească fix în ochi, cu sufletul îndurerat. Gândul său călătorea prin sat, amintindu-i de anii în care ei doi erau buni prieteni şi se iubeau, iar pentru ea se bătuse cu George Marica la salonul de dans, apoi a plecat câţiva ani din sat pribegind prin Dobrogea, unde a făcut câte a făcut şi acum se află izolat de lume şi de viaţa normală din care a fost smuls.

Anuţa a observat că el este plecat cu gândul departe şi l-a atins cu braţul peste mână, trezindu-l din visare.

— Spune-mi, te rog, cum este la tine în celulă?

— În celulă? Ca la puşcărie: tavane joase, camere strâmte, ferestrele sus de tot şi zăbrelite, uşi metalice, prevăzute cu zăvoare, încuietori şi lacăte, câte o deschizătură prin care se primeşte mâncarea, „ochiul” prin care gardianul verifică interiorul în care sunt câteva paturi şi noi, oropsiţii sorţii. Cam asta e tot, adică tot ce este necesar într-un loc ca acesta pentru a înăbuşi mintea şi inima omului.

— Trebuie să-ţi fie tare greu aici, a spus ea privindu-l.

— Greu, uşor, asta este. Îmi ispăşesc o pedeapsă meritată.

…Dinspre uşă s-a apropiat Lidia care zâmbea.

— Unde ai fost? a întrebat Vlad.

— Am studiat clădirile închisorii. Câte mai sunt!

— Şi ţi-a trebuit atâta vreme?

— M-a ţinut de vorbă un tânăr care a venit cu mama şi fratele lui să-l viziteze pe tatăl lui aflat aici. Zice că e student la filosofie, a trecut în anul II. La intrare sunt mai mulţi gardieni care strigau la deţinuţi să plece spre celule, că vorbitorul s-a terminat, a mai spus Lidia.

— Mergem şi noi imediat, dar să-i dăm lui Vlad cele ce i-am adus, a spus Anuţa. Aici ai un pachet de la mine. Celălalt este de la Lidia şi de la mama ta.

…S-au îmbrăţişat, pe rând şi şi-au urat sănătate, iar lui Vlad, să vină mai repede acasă. Vlad a transmis sănătate mamei sale şi sărbători fericite, după care ele au ieşit spre punctul de control, ajungând în stradă.

— Când mai venim aici, în vizită? a întrebat Lidia.

— Nu ştiu. Vlad a spus că ne va scrie dacă după anul nou se va schimba ziua de vizită. I-am dat şi adresa de la gazda mea. Am făcut bine?

— Ai făcut chiar foarte bine. Ţie îţi va scrie şi mai des decât nouă şi are şi motiv.

— Ce motiv ar putea avea? a întrebat Anuţa curioasă să afle părerea Lidiei.

— Ei, nu te mai preface! Tu cu Vlad vă iubiţi, Anuţa.

— Eu da, dar nu ştiu dacă şi el mă iubeşte.

— Te iubeşte. Am văzut cum te-a sărutat când ne-am despărţit. Nici nu voia să-ţi mai dea drumul din braţele lui vânjoase. Mă bucur mult pentru voi.

Seara Lidia a rămas să doarmă la Anuţa, de unde a doua zi a mers la şcoală şi abia sâmbăta a ajuns în sat.

Maria, curioasă să afle cum a decurs vizita la Jilava, a întrebat-o:

— Aţi fost la Vlad? Cred că a fost şi Anuţa.

— Da, a răspuns Lidia, la ambele întrebări odată.

— Ce face Vlad?

— Este bine, sănătos. Ţi-a transmis sănătate şi sărbători fericite. A întrebat de ce n-ai venit, dar după ce i-am spus cum mai învăţat, s-a liniştit.

— Anuţa cum s-a comportat acolo?

— Bine. O vreme i-am lăsat singuri să vorbească, iar eu am ieşit în faţa sălii de aşteptare şi am studiat clădirile din curte. Am impresia că şi Vlad o iubeşte, că la despărţire atât s-au îmbrăţişat şi s-au sărutat, că mi se părea că nu se mai termină. Înainte de plecare, Anuţa l-a

închinat – adică i-a făcut cruce în faţă, zicând: „Dumnezeu să te aibă în pază şi să te întorci sănătos acasă!” Mai târziu, în autobuz, mi-a spus că i-a lăsat adresa ei de la gazdă ca să-i scrie în cazul că se va schimba data vizitelor după Anul Nou.

— Anuţa este o fată bună. Dacă va avea atâta voinţă şi iubire să-l aştepte până în ziua când va fi din nou liber, să ştii că îl merită cu vârf şi îndesat pe Vlad.

— Şi eu zic la fel, mamă, a încuviinţat Lidia.

…Vizitele rudelor lui Vlad la penitenciar se derulau regulat. Rar se întâmpla să treacă vreo zi de vizită şi ele să nu fie prezente, doar dacă vremea sau altceva justificat temeinic împiedica realizarea ei.

De când începuse să-l viziteze şi Anuţa, mai ales după ce îşi împărtăşiseră sentimentele reînviate, Vlad se gândea mereu la ea şi îşi imagina cum ar arăta viitorul lor împreună, deşi îl vedea destul de departe.

Nu-i plăcea deloc scena în care Anuţa plângea cu prilejul vizitelor pe care i le făcea. Dar cu toate acestea el o aştepta cu nerăbdare şi cu dragoste de fiecare dată.

Când o întreba de ce plânge, ea îi răspundea: „De fericire că mă aflu lângă tine”. Adevărul, însă, cuprindea şi jalea din sufletul ei când îşi amintea că Vlad se afla închis acolo şi avea să mai rămână mulţi ani.

Ani la rând l-au vizitat Maria, Lidia şi Anuţa, pe rând sau împreună, dar Anuţa n-a lipsit niciodată, fiind mereu grijulie cu el, să nu-i lipsească alimentele, ţigările şi lenjeria de corp călduroasă cu care să poată înfrunta frigul din celulă.

Vlad o aştepta de fiecare dată cu emoţie şi nerăbdare, bucurându-se nespus de mult de prezenţa sa.

Într-o zi a venit numai Anuţa, târând după ea o valiză destul de grea. Vlad venise mai devreme în sala de aşteptare şi era intrigat că nu vedea pe niciuna dintre ele. Când a apărut Anuţa, el a întâmpinat-o cu întrebarea:

— Mama, Lidia, nu vin?

— Mama mi-a transmis că nu poate veni astăzi

întrucât este foarte ocupată cu recoltatul, iar Lidia se află în examenele de absolvire, de la care nu poate lipsi. M-au desemnat pe mine să le reprezint de această dată, iar la următoarea vizită vom încerca să venim toate.

— Atunci bine ai venit, draga mea „reprezentantă”! a spus Vlad râzând, după care s-au îmbrăţişat călduros şi s-au sărutat, punând în valoare tot focul dragostei lor.

— Mai încet, Vlade, că îmi striveşti sânii! i-a şoptit Anuţa la ureche.

— Cât aş vrea eu să-i pot mângâia în voie, dar nu pot! i-a răspuns el tot în şoaptă. Hai să stăm pe bancă pentru că scaunele sunt ocupate! Dar ce ai în valiza asta de este atât de grea? a întrebat Vlad în timp ce o muta în apropierea băncii.

— Am adus şi eu ce am putut.

— Nu te-au certat cei de la poartă?

— Nu. Am avut o sticlă de vodcă pe care le-am lăsat-o lor, iar mâncarea, ţigările şi lenjeria nu le-au mai controlat. Nici nu prezentau prea mare importanţă.

— Dar aici ai adus mâncare pentru un regiment! a spus Vlad, ridicând capacul geamantanului.

— Dă-le şi colegilor tăi de cameră! Poate la ei nu vine nimeni. Vezi că sunt şi conserve care ţin mai mult!

— Nu te-am întrebat până acum: tu lucrezi undeva?

— Da, lucrez la „Expresul” de lângă Gara de Nord.

— Şi cum te descurci? a întrebat-o Vlad.

— În general e bine. La început a fost ceva mai greu până m-am obişnuit cu programul, cu colegele, cu clienţii, dar acum totul e normal. Dacă munceşti şi îţi vezi de treaba ta, nu superi pe nimeni, totul merge în mod obişnuit şi fără probleme. Şefa mea mă apreciază că sunt cinstită şi îmi fac treaba, iar când se apropie ziua să vin la tine, mă ajută să fac schimb de tură sau recuperez ziua de duminica următoare. Eu sunt mulţumită că mă învoieşte de fiecare dată când am nevoie. La început am fost nevoită să-i spun povestea noastră şi m-a înţeles.

În sat, la părinţi, merg mai rar, dar am noroc că

merge Lidia cam la două săptămâni de zile şi-mi aduce veşti de acolo. Să ştii că mă împac foarte bine cu Lidia de când am început să venim aici, la tine.

— Mă bucur să aud asta. Dar gazda ta cum este?

— Cum să fie? Este o doamnă cam de vreo şaizeci de ani, fostă soţie de ofiţer de armată care are trei camere într-un bloc vechi pe strada Batiştei, aşa cum scrie şi în adresa pe care ţi-am dat-o dată trecută. Soţul ei a murit, nu ştiu din ce cauză şi a rămas singură…

— Dar tu cum ai ajuns la ea cu chirie?

— Eu n-am cunoscut-o de la început. Când m-am angajat la „Expres”, vreo patru luni de zile am locuit tocmai în cartierul

„Militari”, departe de serviciu. Era şi obositor, dar nici ruda la care locuiam nu avea condiţii bune de locuit, casă mică, veche, cu două camere şi o bucătărie, iar ei erau cinci persoane; am fost nevoită să dorm în bucătărie pe un pat improvizat din scânduri şi mă trezeau din somn toţi care treceau spre ieşirea din casă.

Am spus necazul meu unei colege la serviciu, iar aceasta ma recomandat doamnei Manole – aşa se numeşte gazda mea – care m-a primit imediat. De atunci locuiesc acolo şi sunt mulţumită. Cred că şi dânsa este mulţumită de mine, că o mai ajut şi eu cu ce pot.

S-au privit un timp în tăcere, apoi Anuţa a reluat:

— Despre mine ştii acum cam tot ce trebuie să ştii. Spune-mi mai bine despre tine! Cum o duci tu aici?

— Aici îţi poţi închipui ce culoare are binele, dar nu pot spune nici că o duc foarte rău. Este bine, atât cât poate fi un bine când eşti izolat de lume şi supus la tot felul de corvezi. Regim de puşcărie! a scăpat el expresia cu glas tare, uitându-se înjur, dacă la auzit cineva. Este greu, Anuţa, dar va trece. Mă bucur că sunt sănătos şi mi-aţi mai dat şi voi un pic de curaj ca să rezist, altfel…

Când şi-a întors privirea spre Anuţa, aceasta avea ochii plini de lacrimi.

— Nu plânge pentru mine, draga mea, că nu merit

asta!

— De ce a trebuit să faci tu o asemenea faptă, Vlade? De ce a trebuit să stai atâţia ani departe de mine, de familia ta şi de toată lumea? a spus ea printre suspine. Mă gândesc că te-ai îndepărtat de Dumnezeu şi Dumnezeu te-a lovit, să te facă să te căieşti pentru păcatul de a te lăsa pe mâna necuratului.

— Nu ştiu! Poate tu ai dreptate, dar acum nu mai pot îndrepta răul pe care l-am făcut. Am ucis din prostie, din invidie, din gelozie, la stare de beţie şi câte altele s-au mai adunat atunci în mintea mea pe care am tulburat-o.

În primele luni, noapte de noapte am avut coşmaruri, încât eram tentat să cred că atunci, acolo, m-am ucis de fapt, pe mine pentru totdeauna. Am suferit mult de tot. Acum spune şi tu, ce pot să mai fac? a întrebat-o Vlad, ridicând privirea, cu faţa răvăşită, spre ea, cu o expresie deznădăjduită, de om cuprins de regrete.

Anuţa şi-a şters lacrimile care-i trădau suferinţa şi cu o figură pe care se aşternuse liniştea însoţită de resemnare, i-a spus:

— Ai dreptate, acum nu mai ai altceva de făcut decât să-ţi ispăşeşti pedeapsa şi să te întorci sănătos acasă. După aceea vom mai vedea ce se va întâmpla. Eu te voi aştepta până atunci, iar dacă tu mai eşti de acord să mai luăm viaţa de la capăt împreună, de acolo de unde am lăsat-o în ziua în care ai plecat din sat, lăsându-mă pradă deznădejdii şi suferinţei, ştii unde mă găseşti.

— Da, de acolo, de acolo de unde am lăsat-o, a repetat el în şoaptă, rămânând cu privirile pironite în pardoseală. După câteva clipe de chibzuinţă, Vlad a continuat:

— Să luăm viaţa împreună, de la capăt, adică de acolo de unde s-a rupt firul în acel moment, dar acum dacă o facem, avem obligaţia să-i facem un nod trainic, un nod care să reziste la încercările vieţii, că altei…

— Dacă ne străduim amândoi, vom reuşi, Vlade.

— Ar fi bine să reuşim. Cu toate că am fost un ucigaş,

să ştii că atunci când voi ieşi de aici mă voi strădui din răsputeri să fiu un om cinstit tot restul vieţii. De asemenea, promit să muncesc şi să am grijă de tine… de voi, a adăugat el imediat, cu subînţeles.

— Aşa să faci, Vlade! Noi te vom aştepta cu drag să te întorci şi să-ţi reiei locul printre oameni.

Un timp au tăcut amândoi, gândindu-se fiecare la câte ceva. Anuţa se bucura de rezultatul discuţiei lor şi aproape se felicita pentru că găsise curajul să-i spună atâtea lucruri. Vlad, la rândul lui, se gândea că Anuţa este o femeie lucidă, puternică şi curajoasă. Dacă-i priveai, aveai impresia că sunt amândoi oameni care au fost aruncaţi de o furtună năprasnică pe un ţărm pustiu, atât de zdrobiţi şi îngânduraţi stăteau unul alături de celălalt.

Vlad s-a surprins deodată privind-o cu duioşie şi în mintea lui calcula câtă dragoste era în stare să verse Anuţa asupra lui, o dragoste fierbinte de care se considera nedemn faţă de faptele pe care le săvârşise şi care îl aduseseră în starea mizerabilă în care se afla, făcându-le să sufere şi pe cele mai dragi fiinţe.

Era conştient de această senzaţie ciudată şi dureroasă totodată, pe care o avea în prezenţa Anuţei, dar de când îl tot vizita, se obişnuise atât de mult s-o aibă aproape, încât o aştepta cu inima strânsă şi cu o înfrigurare generală a trupului de fiecare dată. Iar ea venea la timp întotdeauna, întocmai ca Ana Meşterului Manole.

— Mai am de executat mai puţin de zece ani, Anuţă. Dacă mă va ajuta Dumnezeu să-i trec cu bine, voi fi din nou lângă voi.

— „Zece ani”! a repetat Anuţa în şoaptă, ca pentru ea, apoi la privit cu compasiune, amestecată cu dragoste.

S-a apropiat de el şi i-a făcut semnul crucii, ca de obicei, spunând formula: „Dumnezeu să te aibă în pază!”

Şi-au luat rămas bun, îmbrăţişându-se şi sărutându-se cu patimă ca de obicei, apoi Anuţa a pornit spre poartă, îndepărtându-se. Vlad a rămas în faţa sălii de aşteptare,

privind în urma ei, gânditor. „Va avea ea răbdare să mă mai aştepte încă zece ani?” îşi spunea el, după care a început să se roage, în gând: „Dă-mi, Doamne, putere să îndur totul şi să rezist toţi aceşti ani pe care îi mai am de ispăşit”. Anuţa a dispărut în ceaţa care acoperea curtea închisorii în ziua aceea, pătrunzând până şi în temniţele lor.

În spatele lui, Vlad auzi vocea plăcută a bătrânului Zisu, care venea ca o alinare şi un îndemn:

— Hai în celulă, Vlade! Acum, că vizita s-a terminat, nu are rost să mai aşteptăm ca să dăm motiv gardienilor să ne împingă forţat într-acolo.

— Mergem, nea Zisule, dar mai stai puţin s-o văd pe Anuţa trecând dincolo de poartă!

— Este ceaţă, Vlade şi tot n-o mai vezi. Hai să mergem! Las-o pe Anuţa că va veni din nou la următoarea vizită. După comportarea ei, trag concluzia că ţine foarte mult la tine şi asta mă face să cred că te va aştepta până scapi de aici, a încercat să-l liniştească bătrânul de parcă i-ar fi ghicit gândul care-l frământa.

— Cine ştie? Sunt mulţi ani de aşteptare în care se pot schimba multe... a spus Vlad, privind, încă, spre poarta închisorii, deşi n-o mai vedea pe iubita lui.

— Mulţi, dar trec dacă ai răbdare şi credinţă în Dumnezeu Atotputernic, Cel care ne hotărăşte soarta tuturor muritorilor.

Au pornit spre celula lor, continuându-şi fiecare gândurile. Ajunşi acolo, Vlad s-a aşezat pe marginea patului, cu cotul pe genunchi „sprijinindu-şi bărbia în palmă şi continua să-şi croiască planuri de viitor.

— N-ai o ţigară, Vlade? a încercat să-l scoată din visare moş

Zisu.

— Am destule, nea Zisule. Nici n-am desfăcut pachetul, dar ştiu că sunt acolo. Nu crezi că ar mai bine să mâncăm ceva mai întâi?

— Dacă zici tu, eu nu mă împotrivesc.

Vlad a desfăcut pachetul pe pat şi au mâncat, apoi au fumat, discutând tot ce le venea în minte.

…Între timp Anuţa ajunsese în staţia de autobuz şi, în aşteptarea acestuia, se gândea, privind în lungul şoselei: „Zece ani de zile. Va rezista Vlad încă zece ani acolo, ştiind că eu îl iubesc şi-l aştept? Nu-l vor frânge definitiv greutăţile şi gândurile negre, aşa cum îşi sapă torentele vad adânc în piatra dură a muntelui? Când vor mai trece, oare, aceşti zece ani? Până atunci ni se duce toată tinereţea, poate toată viaţa tot aşteptând să fim împreună. Nu se poate ca Dumnezeu să fie atât de aspru şi neîndurător cu noi. Dar fie ce-o fi, eu tot îl voi aştepta până când va scăpa de „acolo” şi să fie din nou al meu! şi-a spus ea cu hotărâre. Şi aşa nu am altceva de făcut decât să muncesc şi să-l aştept”.

La următoarea vizită, Anuţa a venit însoţită numai de Lidia, deoarece Maria rămăsese acasă să îngrijească de sora sa bolnavă. Era în aprilie 1975, de Paşte, iar Anuţa îi adusese cozonaci, ouă roşii şi friptură de miel.

După ce i-a spus veştile de acasă, Lidia s-a scuzat că are ceva de rezolvat în oraş şi trebuie să plece.

Privind în urma ei contrariat, Vlad a întrebat:

— De ce pleacă Lidia?

— Are întâlnire cu un băiat. Mi-a zis când veneam încoace. Eu i-am spus că te vei supăra, dar ea a râs şi a zis: „lasă-l că nu se va speria, doar îl las pe mâini bune. Ce este mai important şi mai sigur ca omul drag?”

— Curios! Şi ţi-a spus cine este băiatul?

— La început mi-a zis să nu-ţi spun, că îi este ruşine, dar mai apoi a fost de acord să-ţi spun după ce pleacă ea. Băiatul este coleg cu ea la întreprinderea „Electromontaj” şi zice că are intenţii serioase, dar nu se grăbesc să se căsătorească, ca să se mai distreze deocamdată.

— Da, are şi ea dreptate, a spus Vlad gânditor. În ianuarie a împlinit deja vârsta de douăzeci şi patru de ani, care îşi cere drepturile. De acum trebuie să se gândească şi ea la întemeierea unei familii. Cum mai trece timpul! a

spus el oftând şi privindu-şi vârfurile bocancilor. Numai aici, când te gândeşti, parcă trece ca melcul, iar eu mai am de ispăşit peste şase ani de zile.

— Poate ai noroc şi dă nea Nicu un decret de graţiere, cum a dat de atâtea ori de ziua partidului sau de ziua lui de naştere şi scapi, a încercat Anuţa să-i mai aducă speranţe în viaţa şi sufletul lui necăjit.

Suferea şi ea la fel ca el pentru că nu trăia decât pentru el. De aceea Anuţa spera, spera mereu.

— Cine ştie câte se mai pot întâmpla până atunci?! a îngânat Vlad, privind sala care începuse să se golească.

— Dacă ai scăpa mai repede – a reluat Anuţa ideea – îţi iei serviciu în Bucureşti şi ne căsătorim.

— Dacă scap, dar cine ştie?

Au depănat planuri de viitor, concepţii noi privind viaţa lor când vor fi împreună, dorinţa de a avea casa lor, copiii lor…

— Situaţia asta a mea a produs tuturor celor apropiaţi numai amărăciune, a spus Vlad supărat.

— Nu te mai gândi la asta! Nu-i nimic, numai să scapi odată şi să începem o viaţă nouă.

Pe uşa sălii de aşteptare şi-a făcut apariţia un gardian solid, care a privit în jur, apoi a strigat cu vocea lui tunătoare:

— Gata! vorbitorul s-a terminat. Vă rog să eliberaţi sala deoarece aici va avea loc o altă activitate ordonată!

— Vino să te închin! a spus Anuţa ca de fiecare dată când se despărţeau.

Ajuns în celulă, Vlad a rămas iar pe gânduri, care-i făceau capul să-i ardă în timp ce-i săgetau prin minte. „Dacă aş scăpa mai repede de aici, să-mi reiau viaţa în libertate, în noua situaţie care se întrevede, alături de Anuţa!”

Şi-a aprins o ţigară şi, aşezat pe marginea patului, sorbea cu nesaţ fumul albastru, continuând să tremure de emoţie. Se gândea din nou la mama sa, lipsită de ajutor şi suferind din pricina faptelor lui.

CAP. VII LIBERAREA DIN DETENŢIE

Au urmat alte şi alte vizite la închisoare, alte lacrimi şi planuri de viitor, alte aşteptări…

În luna ianuarie Nicolae Ceauşescu împlinea un număr de ani, iar în cinstea zilei sale de naştere, a dat un „Decret de amnistie şi graţiere.

De această dată, Vlad a avut noroc, intrând sub incidenţa acestei legi, întrucât ispăşise peste unsprezece ani din pedeapsa care-i fusese aplicată, iar comportarea sa exemplară a fost un „certificat de bună purtare" care a determinat conducerea penitenciarului să-l propună pentru eliberare. De fapt, în toţi aceşti ani, atât ofiţerii, cât şi gardienii care l-au cunoscut erau aproape convinşi că Vlad nu este un element înrăit, iar fapta lui a fost săvârşită din dragostea pentru acea fată, precum şi din cauza euforiei provocate de alcool.

Eliberarea celor care au beneficiat de „Decret" s-a făcut pe parcursul a două zile, pe „loturi" bine chibzuite, pentru a evita aglomeraţia pe trenuri şi alte motive.

Vlad a părăsit închisoarea abia a doua zi pe la ora prânzului, iar când ajunsese pe trotuar, surpriză: în faţa lui stătea, cine altul decât „moş Zisu", fostul său coleg de celulă, prietenul înţelept care îi menţinuse un moral sănătos aproape opt ani de zile. Acesta fusese eliberat cu câţiva ani în urmă, plecat în libertate fără nicio speranţă.

— Ce mai faci, măi Vlade? a spus el sărindu-i de gât.

— Bine, nene, am scăpat şi eu, a răspuns acesta cu respiraţia tăiată de emoţia unei astfel de întâlniri neaşteptate.

— Nu ţi-am spus eu să ai răbdare? Dumnezeu este mare şi are grijă de toţi ai săi, fie buni sau răi.

— Ai avut dreptate în tot ce ai spus, nea Zisule.

— Anuţa unde este? a întrebat Zisu, căutând-o cu privirea prin mulţime. Cum de n-a venit într-o astfel de ocazie?

— Ea nu ştie dacă mi-au dat drumul, că altfel ar fi zburat până aici, a spus Vlad râzând.

— Câtă siguranţă ai! Bravo! Să ştii că mă bucur.

— M-am gândit să-i fac o surpriză plăcută când voi ajunge la ea, la serviciu. Dumneata ce mai faci, nea Zisu? Scuză-mă că am uitat să te întreb, din cauza bucuriei că am scăpat, am uitat de alţii.

— Nu face nimic. Nu asta e cauza supărării între prieteni. Dar să-ţi răspund la întrebare: Ce puteam eu face de când m-am liberat? N-am făcut mare lucru. La mine acasă n-am mai găsit pe nimeni, totul era pustiu. Soţia divorţase de mine şi plecase cu altul în alt oraş. Ca să nu mor de plictiseală şi, mai ales, de foame, m-am angajat la un şantier din cartierul „Drumul Taberei" din Bucureşti. În anul viitor împlinesc vârsta de pensionare, dar nu am adunat decât vreo treisprezece ani, că am petrecut optsprezece în închisoare. Pensia va fi destul de mică şi m-am gândit să fac o cerere şi să-i rog să mă mai ţină vreo doi-trei ani sau cât mă vor ţine puterile. Nu vreau să ajung boschetar, mai bine mor „la locul de muncă".

— Ai venit la cineva anume? întreabă Vlad.

— Nu la cineva, la tine am venit. Mi-am propus să vin de când am ascultat la radio anunţul cu Decretul Consiliului de Stat privind amnistia şi graţierea unor pedepse. Am cumpărat ziarul Scânteia, iar când am văzut că şi tu te încadrezi acolo, nici nu ştii cât m-am bucurat că scapi de acel „coşmar". Am venit şi ieri pe la ora 14.00, dar mi-a spus locotenentul Bărbuţă, pe care-l ştii şi tu, că nu eşti în lotul care pleca şi că pleci astăzi. Am plecat şi iată-mă din nou aici astăzi.

— Îţi mulţumesc că nu m-ai uitat, nene Zisule!

— Cum să te uit, mă? N-am mâncat noi pâine amară acolo opt ani de zile? Ia spune, mergem în oraş? a întrebat Zisu, grăbit să se îndepărteze de Jilava.

— Mergem, s-a grăbit Vlad să-i răspundă, deşi încă nu-i venea să creadă că este liber.

Se îndoia că are dreptul să urce în autobuz şi să plece, aşa cum făcea înainte de a fi arestat şi se temea să nu fie chemat înapoi.

— De ce te uiţi în urmă? Hai că nu te mai caută să te cheme înapoi! Aşa se manifestă teama de libertate până te adaptezi la noile condiţii. La fel am păţit şi eu.

— Nu ştiu ce am, parcă nu mi se întâmplă mie toate acestea, ci altuia, a răspuns Vlad.

Ajunşi în centrul Bucureştiului, au coborât lângă restaurantul Gambrinus.

— Intrăm să luăm „una mică” sau o bere? a întrebat Zisu cu o voce catifelată.

— Intrăm, a aprobat Vlad, încă dezorientat.

— Ia zi, ce bei? l-a somat Zisu, când se aflau la masă.

— Un pahar cu vin. Berea e rece, iar afară e frig.

— Daţi-ne o sticlă de vin roşu! a cerut Zisu când s-a apropiat chelnerul. Şi zece mici! a adăugat apoi.

În timp ce au mâncat şi au băut vinul, Zisu l-a pus în temă cu transformările care se produseseră în viaţa socială în ultima vreme, cu posibilităţile de angajare în muncă, cu preţurile hainelor, alimentelor, noile trasee ale tramvaielor, troleibuzelor etc.

S-au despărţit cu promisiunea, din partea fiecăruia, de a se căuta. Zisu i-a propus să-i fie coleg pe şantier, dacă nu va găsi de lucru, mai convenabil, în altă parte.

Vlad a mers în staţia tramvaiului cu nr. 12 cu care a plecat la Gara de Nord. Ajuns acolo a traversat mica piaţă din faţa gării, apropiindu-se cu emoţie de „Expres”. „O fi la serviciu astăzi, Anuţa?” se întreba el, simţind că îi arde faţa. „Cum mă va primi?”

A deschis uşa bufetului şi a intrat. De la bucătărie venea miros plăcut de carne friptă, amestecat cu aburi de tocăniţă sau fasole cu ciolan, nici el nu putea deosebi mirosurile. În fundul sălii a văzut o femeie îmbrăcată în halat alb, aşezată cu spatele spre el, iar aproape de uşă o altă femeie, tot în halat alb, care primea de la consumatori banii. S-a apropiat de ea şi a întrebat-o în şoaptă, dacă doamna Anuţa este acolo.

— Da, este, a răspuns aceasta. Anuţa! a strigat ea, iar femeia din fundul sălii şi-a întors privirea spre ea,

supărată.

— Ce vrei, Marcela?

— Vezi că te caută un domn! a răspuns ea, indiferentă.

— La început Anuţa nu l-a recunoscut pe Vlad, dar când s-a apropiat de el, era aproape să scape din mână tava cu paharele pe care urma să le ducă la bucătărie.

— Vlad! a exclamat ea. Nu-mi vine să cred că eşti aici, încă cred că visez.

— Nu visezi, Anuţa, am venit de-adevăratelea.

— Marcela este colega mea, a reuşit să spună Anuţa, iar el… el este Vlad, viitorul meu soţ, dragostea mea de-o viaţă. Ce bine că eşti aici! a adăugat ea emoţionată.

— Du-te la şefa să te învoiască! i-a sugerat Marcela.

— Nu. Mai am o oră de serviciu şi-mi vine schimbul.

Apoi, privind spre Vlad, cu faţa îmbujorată, l-a întrebat:

— Poţi să mă aştepţi o oră, să-mi termin tura?

— Te aştept şi mai mult. Acum am timp berechet.

— Ai mâncat? Dar de ce te-oi mai fi întrebând? Treci la masa aceea liberă şi aşteaptă să-ţi aduc ceva de mâncare. Avem cârnăciori, cotlete, mici şi fasole cu ciolan, i-a înşirat Anuţa meniul ştiut.

— Câţiva mici şi un pahar cu vin. Numai un pahar, că am mai băut două pahare cu moş Zisu, fostul meu coleg de suferinţă, pe care îl ştii şi tu de „acolo”. M-a aşteptat când am ieşit şi am venit amândoi până în centrul oraşului. Am coborât la „Gambrinus” şi…

— Bine, îţi aduc imediat ce ai spus! a aprobat Anuţa, după care a dispărut pe o uşă spre bucătărie.

La terminarea programului au plecat amândoi spre gazda Anuţei, unde abia aşteptau să ajungă, chiar dacă fiecare îşi ascundea, cât putea, dorinţa.

— Trebuie să te prezint gazdei. Doamna Manole este o femeie de treabă, dar de modă veche. I-am spus eu câte ceva despre tine, dar este bine să ştie că ai venit şi că nu

intri într-o casă ca hoţii. Sper să nu te superi!?

— De ce să mă supăr dacă aşa trebuie?

Când au ajuns în faţa uşii, Anuţa a introdus cheia în broască, a deschis şi au intrat. Pe hol era încă aprinsă lumina, semn că gazda nu se culcase.

— Tu eşti Anuţa? s-a auzit vocea acesteia, care a şi deschis uşa camerei sale, ieşind în prag îmbrăcată într-un halat de casă.

— Eu, doamna Manole. Bună seara! Dânsul este... este Vlad, logodnicul meu, ştiţi dumneavoastră... v-am spus, s-a bâlbâit Anuţa, încurcată de apariţia bruscă a gazdei.

— Bine ai venit, domnule Vlad! în sfârşit, ai scăpat! Cât s-a mai chinuit feţişoara asta cu drumurile la dumneata şi cu toate dorurile ei. Aţi mâncat? i-a mai întrebat gazda, deşi întrebarea era gratuită.

— Da, am mâncat la „Expres”, s-a grăbit Vlad să răspundă.

— Da, a confirmat şi Anuţa.

După această scurtă conversaţie şi-au urat reciproc „noapte bună” şi cei doi au pătruns în camera Anuţei.

— Ce frumos şi ce cald şi plăcut este aici, la tine! a spus Vlad, privind prin cameră.

— Este frumos, dar cu tine aici este şi mai plăcut.

„A fost o noapte dintre cele mai frumoase din viaţa mea” avea să spună Vlad peste câţiva ani. „O pot numi prima mea noapte de libertate, de dragoste şi de fericire, la un loc”.

Dimineaţa i-a găsit tot în pat, Anuţa era liberă în ziua aceea, dar avusese grijă să ia la plecare de la bufet, suficientă mâncare şi o sticlă cu vin, astfel încât n-au avut nevoie să iasă din casă toată ziua.

— Tu când mai eşti liberă, ca să putem merge pe la ai noştri, în sat? a întrebat-o Vlad.

— Abia pe data de 15 februarie, când schimbăm tura. Dar poţi să te duci tu, vezi ce fac, apoi te întorci, iar pe

data de 15 plecăm amândoi.

— Da, cred că aşa este cel mai bine. Lidia a mai trecut pe la tine?

— Da, săptămâna trecută. Zicea că sâmbăta viitoare pleacă şi ea acasă. Am înţeles că merge cu ea şi Radu, băiatul cu care vorbeşte ea. Probabil vrea să-l prezinte mamei.

— Tu îl cunoşti pe băiat?

— Încă nu.

— Trebuie să-mi caut şi eu un loc de muncă. Nu pot lenevi şi să trăiesc din munca ta. Mă gândesc să merg mai întâi la serviciu, la Lidia, apoi s-o vizitez pe mama şi, când mă întorc, să-mi caut şi eu de lucru.

— Părerea mea este să te mai odihneşti vreo săptămână două, să te mai întremezi, că eşti cam slab, apoi te duci la lucru. Abia ai venit.

— Da, ai şi tu dreptate, i-a surâs Vlad cu subînţeles, după care au izbucnit amândoi în hohote de râs, un râs sănătos, pornit din toată inima.

— Anuţa, mă tem de atâta libertate. Îmi vine să cânt.

— Cântă, Vlade! Că aşa face omul liber, cântă, e vesel.

Seara au adormit destul de târziu, iar Anuţa l-a atenţionat că a doua zi la ora 6.00 trebuie să fie la serviciu.

— Atunci, hai să ne culcăm! a spus Vlad. Mâine plec şi eu acasă, după ce trec pe la Lidia.

— Mai stai şi mâine şi poimâine şi pleci joi, dar vezi ce stabileşti cu Lidia, poate plecaţi împreună.

— Da, să văd ce zice şi ea, a aprobat Vlad.

— Ce-i vei spune mamei tale despre noi?

— Câte ceva trebuie să-i spun, dar vom stabili tot ce este în legătură cu noi şi cu viaţa noastră viitoare, atunci când vom merge amândoi acolo. Eşti de acord?

— Da. Nu ştiu cum să zic, dar îmi este ruşine de ea.

— Tu crezi că ele nu şi-au dat seama atâţia ani ce ne uneşte pe noi şi cât de trainice sunt sentimentele noastre?

Mama se bucură pentru noi. Şi Lidia la fel.

— Abia aştept să fim din nou toţi, împreună, să ne bucurăm de noua situaţie. Închipuie-ţi! După aproape doisprezece ani! Cum vor fi trecut? a spus Anuţa, gânditoare.

La ora şase Anuţa s-a sculat încet de lângă el, i-a scris un bileţel peste care a pus cheia de la intrarea în casă, apoi a plecat la serviciu. Vlad a simţit ca prin vis plecarea ei, dar a continuat să doarmă, fiind destul de obosit. Când s-a trezit, a îndeplinit instrucţiunile din bileţel, apoi s-a îmbrăcat şi a plecat la „Electroaparataj" să discute cu Lidia.

Portarul i-a spus că nu poate chema pe nimeni de la lucru în timpul programului, spunându-i să aştepte până la ora unsprezece, în Pauza de masă. Ce putea să facă? A aşteptat. Când a sunat sirena fabricii pauza de masă, portarul a dat un telefon la secţia montaj unde lucra Lidia şi, în câteva minute, aceasta a apărut la punctul de control.

— Vlade! a exclamat ea bucuroasă. Bine ai venit!

— Bine te-am găsit, surioară! Unde putem sta de vorbă?

— Nu prea avem unde, că nu vreau să mergem înăuntru.

— Înăuntru nu-mi dă voie portarul, deoarece încă nu am buletin de identitate. Lui i-am spus că l-am uitat acasă.

— Când ai venit?

— Cu două zile în urmă. Am stat la Anuţa. Acasă, la mama n-am ajuns încă. Vreau să plec joi că trebuie să mă prezint la miliţie să mă ia în evidenţă, apoi să-mi fac şi buletinul.

— Venim şi noi sâmbătă, adică eu şi Radu, un băiat cu care sunt prietenă. Hai să discutăm acasă, acum trebuie să mă duc înapoi în secţie că expiră pauza.

— Bine. Atunci te aştept acasă. La revedere!

A plecat pe jos pe lângă gardul fabricii, hoinărind prin aerul rece, cu gulerul ridicat la palton, fără nicio ţintă.

După ora 15.00 a ajuns în Cişmigiu, iar mai târziu a

trecut pe la „Expres” crezând că o va găsi pe Anuţa la serviciu.

— A plecat acasă, i-a răspuns o doamnă, probabil una dintre colegele ei.

I-a mulţumit şi s-a îndreptat spre gazda Anuţei. Aceasta era acasă de circa o oră şi îl aştepta îngrijorată.

— Unde ai fost atâtea ore? l-a întrebat ea.

— La fabrică la Lidia, apoi m-am plimbat prin oraş.

— Eu mi-am luat concediul de odihnă. Optsprezece zile.

— Ai făcut foarte bine. Mâine putem pleca acasă, la ai noştri. Sâmbătă vine şi Lidia.

— Singură sau cu Radu al ei?

— Ea zice că vin amândoi. Nu mi-a dat amănunte.

— Este mai bine că ajungem toţi acolo, aşa vom reuşi să ne facem o părere despre el. Dar Lidia spune că e băiat bun şi că îl iubeşte. Poate să aibă dreptate.

— Eu nu vreau s-o influenţăm, Anuţa. S-o lăsăm să hotărască singură, că este viaţa ei. Numai să nu fie vreun beţiv, că de aici pleacă toate.

— Nici eu nu i-am spus nimic pentru că nu-l cunosc şi nu vreau să mă bag.

…Mare i-a fost bucuria Mariei când i-a văzut, pe Vlad şi Anuţa, păşind pe trotuarul din piatră care face legătura între poartă şi casă. Le-a ieşit grăbită în întâmpinare ca să-i poată îmbrăţişa.

— Ai venit, băiatul mamei! a spus ea, acoperindu-i faţa cu sărutări, în timp ce lacrimile de bucurie îi împăienjeniseră ochii.

— Am venit, mamă, pentru totdeauna. Nu mă voi mai întoarce niciodată într-un astfel de loc.

— Să dea Dumnezeu, fiule! Iartă-mă, Anuţă că nu te-am văzut, m-am fâstâcit şi eu de atâta emoţie! Vino să te sărut şi să-ţi mulţumesc din inimă că ai fost alături de el atâţia ani!

S-au îmbrăţişat, s-au sărutat, apoi au pătruns în casă,

continuând să vorbească şi să plângă de bucuria pe care le-o prilejuise întâlnirea aceasta neaşteptată.

— Aţi trecut şi pe la ai tăi? a întrebat-o Maria pe Anuţa care se străduia să scoată nişte târguieli din valiele cu care veniseră.

— Nu. Am venit mai întâi aici. Dacă vrei, mergem diseară sau mâine toţi trei.

— Sigur că mergem, a încuviinţat Maria. Cu atât mai mult, dacă v-aţi hotărât să rămâneţi împreună, a adăugat ea, privind când la unul, când la celălalt.

— Păi, noi aşa am hotărât, dar dacă mergem la părinţii Anuţei, nu vreau să se pare că vreau s-o peţim, a intervenit Vlad. Aşa am hotărât noi şi asta e de ajuns.

— Nu se poate, mamă, aşa cu indiferenţă. Obiceiul cere ca să-i anunţăm pe părinţii fetei că voi vă plăceţi şi vreţi să vă căsătoriţi, dar li se cere şi lor părerea că sunt părinţi, au crescut-o. Apoi să ne gândim că veţi vrea să faceţi şi voi cununia şi o „fărâmă” de nuntă, că doar sunteţi creştini, nu sălbatici.

— Bine, mamă, procedează cum ştii dumneata, dar să ştii că nu ne vom îmbrăca noi acum, la aproape 35 de ani, mireasă şi ginerică!

— Şi eu sunt de aceeaşi părere cu Vlad, a intervenit Anuţa. Cred că este suficient să facem cununia civilă la Sfatul popular, iar când ne vom întoarce acasă, să facem o masă la care să chemăm doar rudele, fără prea mult zgomot. Nici posibilităţi prea mari nu avem, nu mai este nici prea la modă nunta, mai ales după câte ni s-au întâmplat la amândoi în anii care au trecut.

— Nici la biserică nu vă cunucaţi? a întrebat, din nou, Maria.

— Poate o facem şi pe asta într-o seară, mamă, aici sau la Bucureşti, că ne primeşte orice preot să ne cunune religios. Important este să nu ne dăm prea mult în spectacol.

— Să vedem ce spun şi părinţii tăi, Anuţă!

— Facem cum zice Vlad, că e mai bine şi trebuie să-i

lămurim şi pe ai mei că aşa vom face.

— Hai să aşezăm masa să mâncăm ceva, că nici eu n-am mâncaf a schimbat vorba Maria.

În timpul mesei au continuat discuţiile:

— De Lidia ce mai ştii?

— Lidia vine sâmbătă acasă, a răspuns Vlad. Am fost ieri pe la ea, la fabrică. Este sănătoasă, lucrează, este bine.

— Mi-a povestit că are un băiat acolo în fabrică cu ea şi i-a propus să se căsătorească cu el. Nu i-am dat niciun răspuns până nu-l voi vedea, a continuat Maria.

— Zicea că sâmbătă vor veni împreună aici, dar nu i-am cerut nicio explicaţie în legătură cu el.

— Mie mi-a spus Lidia că ei se iubesc şi vor să se căsătorească, a intervenit Anuţa.

— Asta mai lipsea acum. Şi voi vreţi să rămâneţi în Bucureşti? întreabă Maria, plimbându-şi privirea de la unul la celălalt.

— Hai să analizăm situaţia, mamă! Anuţa lucrează acolo de atâţia ani, iar eu nu vreau să lucrez la C.A.P. De lucru trebuie să caut undeva şi locul cel mai potrivit ar fi tot la Bucureşti.

— Dacă Lidia se mărită, eu voi rămâne singură.

— Singură ai fost şi până acum, mamă şi nu s-a întâmplat nimic. Te vom ajuta noi, iar când nu te vei mai putea descurca aici te vom lua la noi, aşa că să stai liniştită. Bine că eşti sănătoasă.

*

Vizita la părinţii Anuţei a decurs normal, aceştia acceptând bucuroşi căsătoria fiicei lor cu Vlad, ca şi toate modalităţile de desfăşurare a cununiei acestora, fiind şi ei de părere că nu este nevoie de fast şi prea mult zgomot.

În zilele următoare Vlad s-a prezentat la postul de miliţie unde a fost luat în evidenţă şi a depus actele necesare în vederea eliberării unui nou buletin de identitate.

— Unde vrei să te stabileşti? l-a întrebat şeful de

post.

— Deocamdată nu ştiu.

— Serviciu nu ai, nici nu ai avut timp, n-ai avut acte, a continuat acesta. Ţi-a fost destul de greu în puşcărie, îmi dau seama, dar asta te va ajuta să fiii mai prevăzător în viaţă, cel puţin în viitor.

— Când să vin după buletin? a întrebat Vlad, cu intenţia de a pune capăt discuţiei moralizatoare.

— Săptămâna viitoare, pe joi sau vineri să treci pe aici!

— Mulţumesc. Bună ziua!

…Sâmbătă, cu autobuzul de la ora 14.00 a sosit şi Lidia însoţită de Radu Petrescu, un tânăr înalt, cu o faţă ovală, îmbujorată, străjuită de doi ochi verzi şi liniştiţi şi un păr negru, cu nuanţe castanii, inginer în secţia montaj.

— Mamă! a strigat Lidia de afară, cum îi era obiceiul încă de când era acasă.

Maria a ieşit în prag şi privea la ei curioasă, fără să scoată vreun cuvânt.

— Mamă, el este Radu, prietenul meu! a spus Lidia.

— Sărut mâna – şi i-a sărutat mâna întinsă a Mariei, prezentându-se: sunt Petrescu.

— Să fii sănătos, mamă! Intraţi în casă că sunt aici Vlad şi Anuţa, în camera de la stradă!

— Pune sacoşele astea undeva! s-a adresat ea mamei. Vezi că sunt mişte sticle, să nu se spargă.

Vlad şi Anuţa auziseră gălăgia din antreu şi se pregăteau să-i întâmpine în mijlocul casei.

— Bine aţi venit! le-a spus Vlad, când cei doi au apărut în prag.

— Bine v-am găsit! au spus ei, deodată.

S-au prezentat, apoi s-au aşezat pe scaunele existente în jurul unei mese care ocupa centrul camerei.

Din discuţiile lor au rezultat câteva concluzii: Radu era din oraşul Găieşti, avea 24 de ani, de profesie inginer şi locuia în Bucureşti, la o rudă din partea tatălui său. Era

hotărât să se căsătorească cu Lidia pentru că o iubea.

Maria era fericită. După ani de suferinţe, reuşise să se bucure pentru binele copiilor săi. „Înseamnă că orice rău este spre bine!” – cum zice proverbul, se gândea ea în timp ce călca nişte rufe proaspăt spălate.

fioamne, îţi mulţumesc”. repeta ea în gând.

Constanţa

05. mai.1997

CUPRINS

PARTEA I ENIGMA SE LASĂ GREU DESCIFRATĂ 3
CAP. I – PORNIND DE LA ZERO 5
CAP. ÎI – O RAZĂ DE LUMINĂ PRIMELE REZULTATE 26
PARTEA A II-A CERCETAREA FAPTELOR 55
CAP I – CRIMINALUL SE HOTĂRĂŞTE SĂ-ŞI RECUNOASCĂ FAPTELE COMISE 55
CAP. ÎI – CÂT DE UŞOR POATE FI LUATĂ VIAŢA UNUI OM! DESTĂINUIRI COMPLETE 83
CAP. III – VLAD AJUNGE ACASĂ, DAR NU POATE SUPORTA COŞMARUL CARE-I REVINE ÎN VIS 105
CAP. IV – RECONSTITUIREA CRIMEI 119
CAP. V – JUDECATA. SENTINŢA 125
CAP. VI – JILAVA. DUREREA ŞI FERICIREA RENĂSCUTĂ 137
ÎNCEP VIZITELE RUDELOR. VIZITA ANUŢEI 145
CAP. VII LIBERAREA DIN DETENŢIE 170